

Integrált térségi gyermekprogramok

EFOP – 1.4.2-16

SALGÓTARJÁNI JÁRÁS

JÁRÁSI TÜKÖR

Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása

2016.

A helyzetelemzés a Magyar Máltai Szeretetszolgálat szakmai támogatásával az EFOP-1.4.2-16 kódszámú, Integrált térségi gyermekprogramok című pályázat keretében készült.

Készítették:

Goldmann Róbert

Nagy Angéla

Dr. Romhányi Katalin

Simonyi Tünde

Somoskői Tamás

Közreműködők:

Czuprik Györgyné

Licskó Károly

TARTALOMJEGYZÉK

1. A SALGÓTARJÁNI JÁRÁS BEMUTATÁSA	7
2. A SALGÓTARJÁNI JÁRÁS NÉPESSÉGÉNEK JELLEMZŐI	11
2.1. Központi adatbázisok (KSH-TEIR) alapján	11
2.1.1. Demográfia –népességszám	11
2.1.2. Természetes szaporodás/fogyás	12
2.1.3. Belföldi vándorlás	14
2.1.4. A járás népességének korösszetétele	15
2.2. A járás településein élő gyermekek helyzetének elemzése (közvetlenül kért adatok alapján -összeállított adattáblák, MTA adatlapok)	17
2.3. Roma népesség aránya	20
2.3.1. Roma népesség arányának elemzése KSH adatok alapján	20
2.3.2. Roma népesség arányának elemzése MTA adatlapok alapján	21
3. A SALGÓTARJÁNI JÁRÁS NÉPESSÉGÉNEK ISKOLÁZOTTSÁGA	26
4. FOGLALKOZTATOTTSÁG, MUNKANÉLKÜLISÉG	28
4.1. Gazdasági helyzet, munkahelyek alakulása	28
4.2. Foglalkoztatottság, munkanélküliség	30
4.2.1. Közfoglalkoztatás	35
5. JÖVEDELMEK, SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK	37
5.1 Jövedelmek	37
5.2. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban részesülők	39
5.3. Aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak a járásban	40
5.4 Szociális ellátások	41
6. LAKÁS, LAKHATÁS	43
6.1 Lakás, lakhatási jellemzők a járásban - KSH adatai alapján	43
6.1.1. Járasszékhely lakásállománya	46
6.1.1.1. Önkormányzati bérlakások	49
7. GYEREKES CSALÁDOK HELYZETE, SZEGÉNYSÉGI KOCKÁZATA	53
8. EGÉSZSÉGÜGYI HELYZET	57

8.1 A járás egészségügyi helyzete - központi adatbázisok, intézmények adatai alapján	57
8.2. Egészségi állapot – központi adatbázisok, intézmények adatai alapján	59
8.3. Egészségi állapot elemzése - MTA - védőnői adatlapok alapján	62
9. KÖZOKTATÁSI SZOLGÁLTATÁSOK A JÁRÁSBAN	64
9.1. Az intézmények elérhetősége és általános adatai a járásban és a településeken	64
9.1.1. Óvodák	64
9.1.1.1. Szegregáció – HH és HHH gyermekek/tanulók; sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók	66
9.1.2. Általános iskolák	68
9.1.3. Középiskolák	69
9.1.3.1. Iskolai teljesítmény, kompetenciamérés	70
9.1.3.2. Továbbtanulás, lemorzsolódás	71
9.1.4. Pedagógiai szakszolgálat	71
10. Humánszolgáltatások	74
10.1. Szociális alapszolgáltatások	74
10.1.1. Szerződés vagy megállapodás alapján biztosított szolgáltatások	77
10.1.2. Személyes gondoskodás keretébe tartozó alapellátások/szolgáltatások	77
10.1.3. Szociális szakosított ellátások/szolgáltatások	83
10.2. Egyéb ellátások/szolgáltatások - MTA jegyzői adatlapok alapján	86
11. SZEGREGÁTUMOK	87
11.1. Szegregátum meghatározása, szegregációs index fogalma	87
11.2. Salgótarjáni járás bemutatása	93
11.3. Települések bemutatása	97
Etes	97
Karancsság	102
Kazár Mizserfa	106
Litke	111
Sóshartyán	114
Salgótarján- Művésztelep	118
Salgótarján- Zagyvapálfalva	120
Salgótarján- Baglyasalja	123
Karancskeszzi	131
Karancsalja	133
Karancsberény	135
Lucfalva	137
Márkháza	139
Mátraszele	141
Sámsonháza	143
Zabar	145
12. MEGNEVEZETT FEJLESZTÉSI SZÜKSÉGLETEK ÉS IGÉNYEK (AZ ADATLAPOK ALAPJÁN)	149

13. CIVIL SZERVEZETEK	151
14. JELENLEGI FORRÁSTÉRKÉP	156
ÖSSZEFOGLALÁS	159

Bevezetés

Jelen helyzetelemzés Magyarország Kormánya - a gyermekeket sújtó nélkülözés újratermelődésének megakadályozása és a gyermekek esélyeinek növelésére irányuló helyi projektek megvalósítása érdekében meghirdetett Integrált térségi gyermekprogramok című – felhívására készült.

A gyermekszegénység visszaszorítására, megelőzésére, a szegény családban élő gyermekek, illetve a tartós rászorultságban élők számának csökkentésére irányuló támogatási kérelmet a Salgótarjáni járás család-és gyermekjóléti központjának fenntartójaként, Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása (Társulás) valamint Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata által alkotott konzorcium kívánja benyújtani.

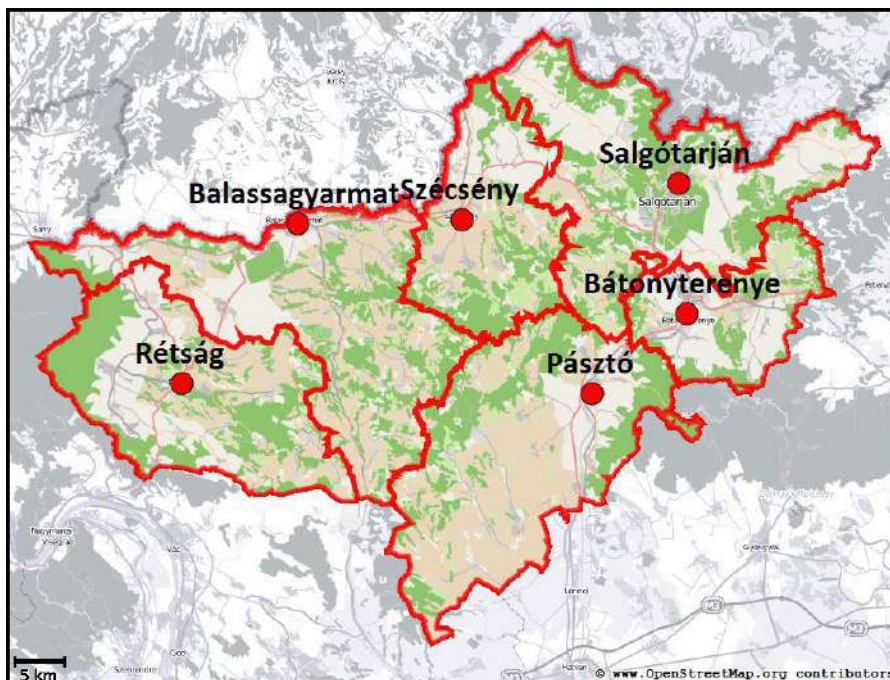
A Járási Tükör elkészítésének célja alapvetően az, hogy átfogó képet nyújtson a járás és településeinek főbb társadalmi, gazdasági, infrastrukturális mutatóiról, helyzetéről, problémáiról. Világítson rá a szociális szolgáltatások hiányosságaira, olyan helyi igényeken alapuló javaslatokat fogalmazzon meg a járás területén működő család-és gyermekjóléti központ működésének hatékonyságára, hiányzó szolgáltatások kialakítására, mely megalapozza a gyermekek és a gyermekes családok számára az élhetőbb jövőképet, a hátrányok fokozatok leküzdését.

A helyzetelemzés felépítése az egyes fejezeteken belül jellemzően a következő struktúrát követi: elsőként különböző elektronikus adatbázisok (KSH, TEIR és más adatközlő szervek hivatalos adatai) alapján elemzi a járás helyzetét (összehasonlítva megyei és országos mutatókkal), majd a települések jegyzőitől, szakembereitől, intézményeitől beérkezett adatlapok összesítése alapján a települési szintet vizsgálja részletesen. (Az adatlapok összevetése során több helyen előfordulnak adathiányok, amelyeket lehetőség szerint különböző elektronikus adatbázisokból pótolunk. Ennek ellenére mégis számos adat hiányzik, amelyek néhol korlátozottá teszik az összehasonlításokat, a járás egészére levonható következtetéseket. Ezzel együtt a helyzetelemzés feltárja a legégetőbb hiányokat, problémákat és fejlesztési szükségleteket a járásban.)

1. A Salgótarjáni járás bemutatása

Nógrád megye az ország északi részén fekszik, Pest, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyék, valamint a Szlovák Köztársaság határolja. Területe 2544 km², ez az ország területének 2,7%-a, amivel Nógrád a második legkisebb területű megye. Ugyanakkor az ország legkisebb lélekszámú középfokú közigazgatási egysége. A megye 131 településének többségben a lakosok száma nem éri el az ezer főt sem.

Közigazgatásilag a megye 6 járásra tagolódik. Településeinek száma 131, ebből 6 város, valamennyi járási székhely. A megyék közül a legkevesebb várossal Nógrád rendelkezik.

forrás: Feladatellátási, intézményhálózat-működtetési és köznevelés-fejlesztési terv, Nógrád megye 2013-2018.

A Salgótarjáni járás a hegyvidéki Nógrád megye keleti részén fekszik, társadalmilag és gazdaságilag elmaradottabb a fővárossal foglalkoztatási és rekreációs kapcsolatban lévő nyugati járásoktól. Jellemzően aprófalvas, nem urbanizált térség, melynek 29 településéből egyedül a járásszékhely - amely egyben megyeszékhely is – Salgótarján a város. Természeti erőforrásai jelentős táji, ökológiai és turisztikai értékeket, valamint erdő- és gyepgazdálkodási lehetőséget hordoznak magukban. Területe 525,15 km², népsűrűsége 123 fő/km².

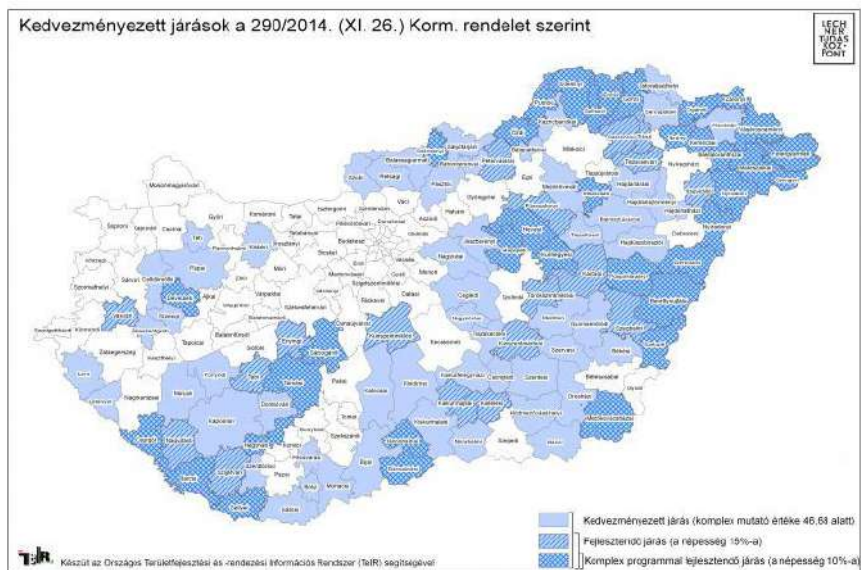
A rendszerváltást követő bányabezárás és nehézipari visszaesés ellenére az ipar jelenleg is meghatározó gazdaságában (különösen jelentős a tűzelőberendezés-gyártás, a fémszerkezet-gyártás, a járműipari beszállítás), de a kis- és középvállalkozások dominanciája miatt foglalkoztatottságot gyengén biztosít. Vállalkozás-sűrűsége alacsony. A jövedelmek és

az életkörülmények nem érik el, míg a munkanélküliség meghaladja a hazai átlagot. Népszámlálása az elmúlt tíz évben az országos érték két és félszerese.

forrás: www.jarasinfo.hu

A Salgótarjáni járás kedvezőtlen gazdasági mutatókkal rendelkezik, s ez nemcsak megyei vonatkozásban figyelhető meg, hanem akkor is, ha a járás helyzetét az ország más jársaival vetjük össze. A járások területi fejlettség alapján történő besorolása alapján a települések társadalmi és demográfiai, lakás és életkörülmények, helyi gazdaság és munkaerő-piaci, valamint infrastruktúra és környezeti jelzőszámaiból képzett komplex mutatóját figyelembe véve a Salgótarjáni járás (197 járás közül) a 68. a rangsorban.

A Salgótarjáni járás a kedvezményezett járások kategóriájába tartozik, mert a komplex mutatója kisebb, mint az összes járás komplex mutatójának átlaga. A 105/2015. (IV.23.) Kormányrendelet értelmében a Salgótarjáni járásban elhelyezkedő 29 településből társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból 18 település kedvezményezett¹. A jelentős munkanélküliséggel sújtott települések² száma 17.

A Salgótarjáni járás települései:

	Település	Állandó népesség ³ 2014.12.31.	területnagyság (km ²)
1.	Bárna	1067	15,39
2.	Cered	1116	38,57
3.	Egyházaskerve	721	15,37
4.	Etes	1408	15,8
5.	Ipolytarnóc	476	13,58
6.	Karancsalja	1553	12,54
7.	Karancsberény	851	23,14
8.	Karancskeszti	1889	31,72
9.	Karancslapujtő	2713	19,37
10.	Karancsság	1285	21,39
11.	Kazár	1860	30,39
12.	Kisbárkány	174	8,03
13.	Kishartyán	553	8,95
14.	Litke	874	18,14
15.	Lucfalva	644	14,1
16.	Márkháza	255	6,31
17.	Mátraszele	921	16,97
18.	Mihálygerge	573	11,06
19.	Nagybárkány	698	8,84
20.	Nagykeresztúr	269	8,2
21.	Rákócziabánya	658	4,56
22.	Salgótarján	37497	97,94
23.	Ságújfalu	1039	12,03
24.	Sámsonháza	289	12,71
25.	Somoskőújfalu	2307	5,19
26.	Sóshartyán	929	12,14
27.	Szilaspogony	346	14,4
28.	Vizslás	1361	10,15
29.	Zabar	500	18,17
	összesen	64826	525,15

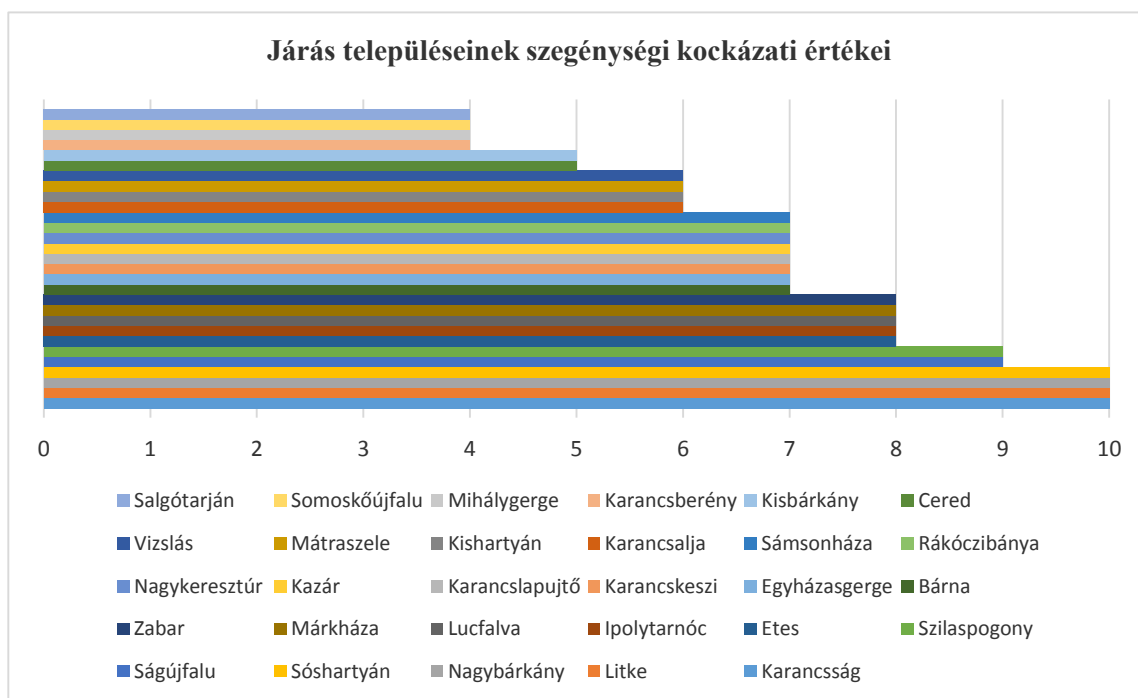
forrás: Térségi tükörhöz statisztikai adatok

¹ Társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból, illetve jelentős munkanélküliséggel sújtott települések.

² Azok a települések, amelyekben a munkanélküliségi ráta meghaladja az országos átlag 1,75-szeresét.

³ KSH definíció: Állandó népesség: az adott területen lakóhellyel rendelkező személyek száma. Lakónépesség: az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

Ha a járás helységei szegénységi kockázatának értékeit⁴ elemezzük, láthatjuk, hogy a települések 38 %-a magas szegénységi kockázatú („8”-„9”-„10”) település, „7” értékkel közel 29%-uk rendelkezik.

forrás: MTA adatok – saját készítésű ábra

⁴ Az MTA Regionális Kutató Központja által számított érték.

2. A Salgótarjáni járás népességének jellemzői

2.1. Központi adatbázisok (KSH-TEIR) alapján

2.1.1. Demográfia –népességszám

A Salgótarjáni járás kedvezőtlen településszerkezetét jelzi, hogy a kis és aprófalvas települések száma magas.

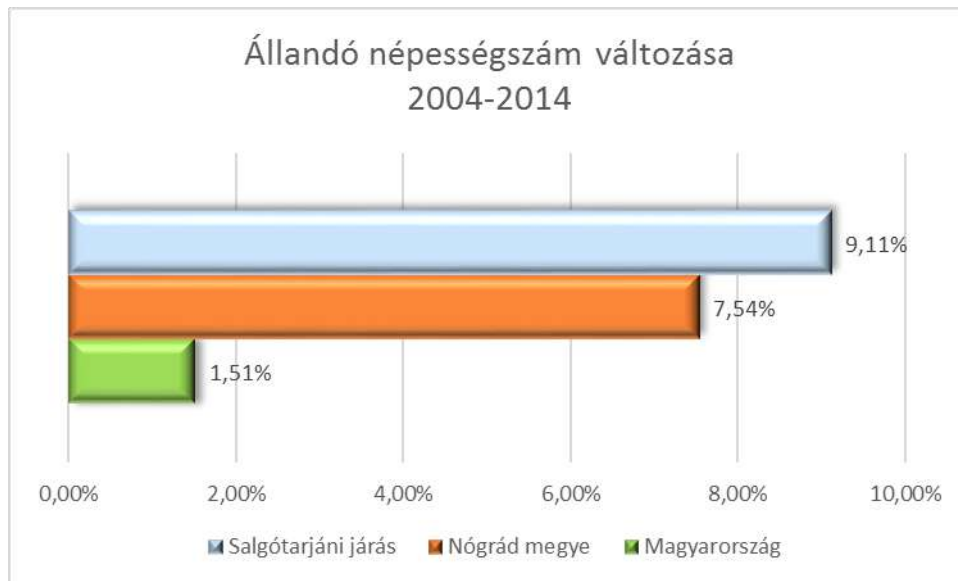

forrás: Járási tükrőhöz statisztikai adatok

A népességét tekintve a 2014. december 31-ei adatok szerint 1000 fő alatti 17 település, 1001-2000 fő közötti 9 település van. 2000 fő felett mindössze 3 település található, ebből az egyik a járás székhelye, Salgótarján Megyei Jogú Város.

Ha a járásban lévő települések állandó népességének eloszlását nézzük, akkor láthatjuk, hogy a népesség 3,6 %-a 500 vagy 500 fő alatti aprófaluban, 15%-a pedig 1000 fő alatti faluban él. 1001-2000 fős lélekszámú településeket a járás népességének 19%-a, míg a 2000 fő felettieket 66%-a lakja. A járás népességének 58 %-a Salgótarjánban él.

A Salgótarjáni járás állandó népességének száma 2004.12.31.-én 71325 fő volt, ez az érték 2014.12.31-ére 64.826 főre csökkent. Tízéves időszakot vizsgálva (2004-2014) a népességszám csökkenés 9,11 %-os, ami jóval nagyobb mértékű a megyei (7,54%) mutatónál, illetve több mint hatszorosa az országos értéknek (1,51%).

A járás települései közül a népességszám viszonylatában mért legnagyobb mértékű fogyás Kisbárkányban figyelhető meg (29,84%). Ezen kívül azonban 10 %-os értéknél magasabbat mutatnak a Mihálygerge (17,79%), Salgótarján (15,33%), Cered (13,49%), Kazár (13,08%), Egyházasgerge (12,61%) és Mátraszele (12,03%) települések esetében vizsgált mutatók is.

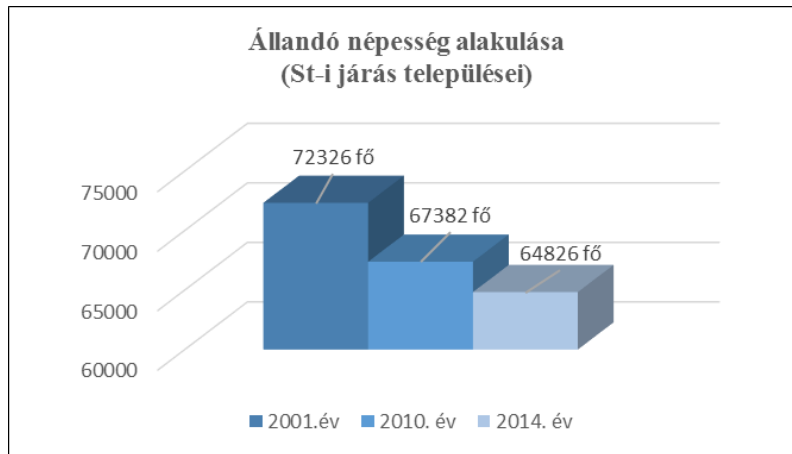
2.1.2. Természetes szaporodás/fogyás

Egy adott terület népességszámát alapvetően két tényező, a természetes szaporodás és a vándorlási különbözet alakítja.

A járás legnagyobb települése Salgótarján, melynek állandó népessége a 2001. évi népszámlálás időpontjában 45.990 fő, 2011-es évi népszámlálás időpontjában 39.155 fő, a 2014. december 31-ei állapot szerint 37.497 fő volt, a 2001-2014 közötti csökkenés 18,5%-os. A jelentős népességcsökkenés oka azonban a fentemlítetteken kívül az, hogy 2006-ban kivált Salgótarjánból Somoskőújfalu és önálló községgé alakult, így kb. 2000 fős csökkenés ennek tudható be.

2014.december 31-én a 37.497 fő állandó népességéből 4.682 fő (12,4%) 0-14 éves korú gyermek, 10.396 fő (27,7%) 60 éven felüli lakos.

A járás legnagyobb települése a járásszékhely, Salgótarján. A járás legkisebb települése Kisbárkány, melynek állandó népessége 2001 és 2014 év között 18 %-os csökkenést mutat. A 2014.december 31-ei állapot szerinti 174 fős állandó népességéből 0-14 éves korú gyermek 6 fő (3,4%), a 60 felettiek száma 48 fő (27,6%).

forrás: www.ksh.hu –saját készítésű diagram

Hasonlóan csökkenő tendencia mutatkozik a járás többi településének népességénél is.

A 2001-2014. év közötti népesség alakulást vizsgálva összességében megállapíthatjuk, hogy a Salgótarjáni járás településeinek állandó népessége 10,4 %-al csökkent. Az állandó népesség számának kedvezőtlen irányú változása jelentősen meghaladta a régiós (8,1%) és a nógrád megyei értékeket (8,9%) és közel ötszöröse az országos népességcsökkenés mértékének (2,2%).

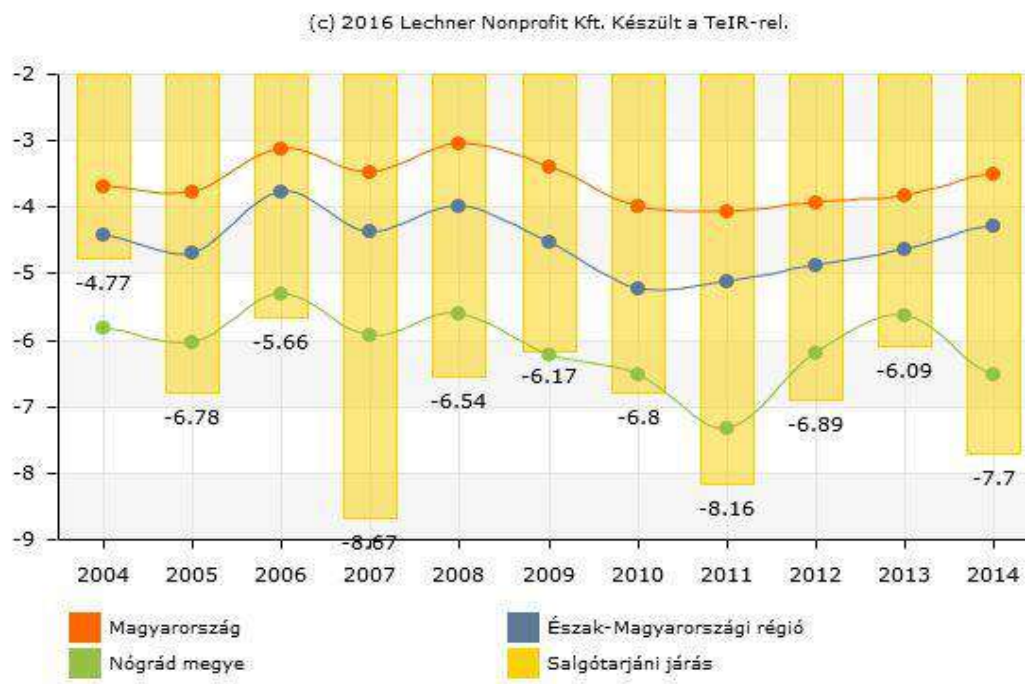
A népesség alakulását – a vándorlásoktól eltekintve – a születések és halálozások száma és ezek egyenlege szabja meg. Ez az ún. természetes szaporodás, amely tehát az élveszületések és a halálozások különbözete.

A járás lakosságára a **természetes fogyás** jellemző, melyet az utolsó évek halálozási és az élveszületési értékeinek figyelembe vételével a halálozás arányának nagyobb arányú növekedése mellett az elvándorlásra utaló **negatív belföldi vándorlási különbözet** is súlyosbít.

Az ábra az élveszületések és halálozások különbözetéből számolt természetes szaporodás/fogyás értékének alakulását mutatja.

Láthatjuk, hogy a járásban megfigyelhető népességszám csökkenés egyik kiváltó oka, hogy a népesség természetes szaporodása negatív előjelű. Népeségfogyásról akkor beszélhetünk, ha többen halnak meg, mint amennyien születnek. 2004 óta mindvégig természetes fogyás jellemezte a járást, melynek 10 évi átlaga 6,9 ezrelék. Összehasonlítva az országos, a régiós és a megyei értékekkel láthatjuk, hogy a Salgótarjáni járás rendelkezik a legrosszabb mutatókkal.

Természetes szaporodás / fogyás alakulása (ezrelékben)

Hasonló a helyzet az egy adott földrajzi terület vonzó hatását, illetve annak hiányát kifejező vándorlási egyenleg (vándorlási különbözet⁵) – beköltözés/elvándorlás - tendenciáit látva is.

2.1.3. Belföldi vándorlás

A vándorlási egyenleg és a természetes szaporodás viszonya szerint megkülönböztethetők azok a térségek, amelyekben mindkettő pozitív, ezeket demográfiai szempontból fejlődőnek, azokat, amelyben mindkettő negatív, demográfiai tekintetben erodáló nevezhetjük.

Megállapíthatjuk, hogy a Salgótarjáni járásban a természetes szaporodás mellett a vándorlási egyenleg paraméterei is negatív értékeket mutatnak.

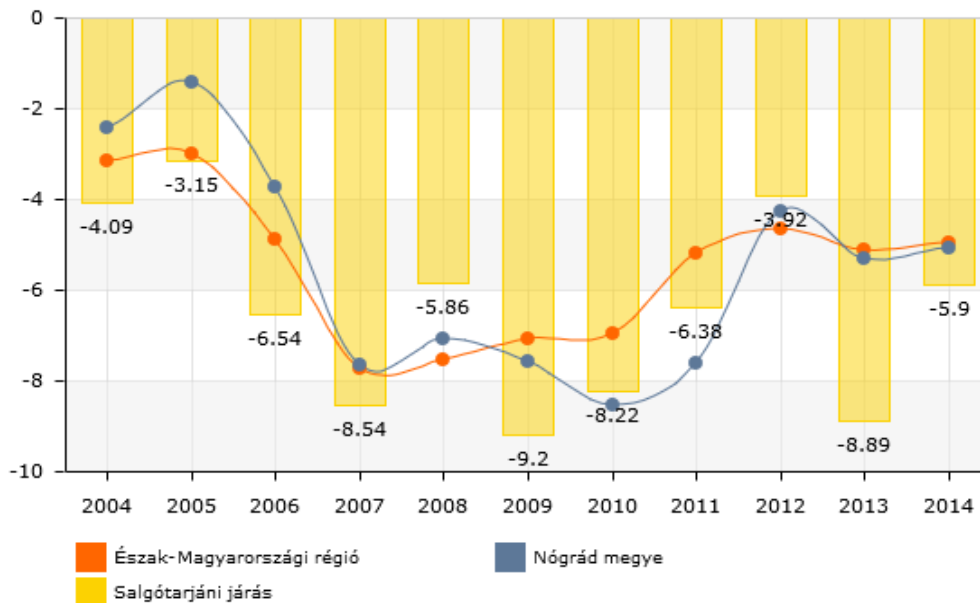
A járás települései közül Kisbárkányról és Zabarról jelentős az elvándorlás, mindkét falu esetében a vándorlási különbözet a 2014.évi járási átlagot jelentősen meghaladta (Kisbárkány 7,5%, Zabar 7,2 %).

A népességszám csökkenésének elsődleges következménye, hogy egyre kisebb létszámú generációk követik egymást, romlik a népesség kor szerinti struktúrája, rosszabb az aktív és a már nem aktív korcsoportok aránya, egyes térségeket és településtípusokat elnéptelenedés fenyeget (Kisbárkány – állandó népesség: 2014.12.31-én 174 fő).

⁵ az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete.

Vándorlási egyenleg alakulása (ezrelékben)

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

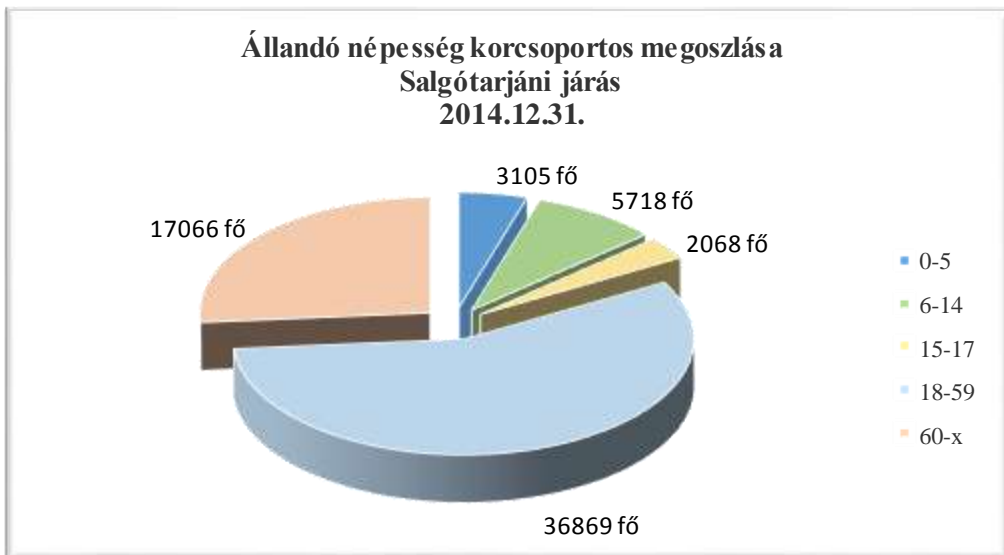
A KSH a 2015 éves adatok feldolgozása alapján megállapította, hogy a születések és a halálozások egyenlege az ország valamennyi megyéjében népességfogyást eredményezett. A természetes fogyás Pest, Komárom-Esztergom és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében erősödött a legjelentősebben (Pest megyében 47, a két említett megyében 41 és 36%-kal haladta meg a természetes fogyás az egy évvel korábbit), Nógrád és Vas megyében azonban a népességfogyás lassult.⁶

2.1.4. A járás népességének korösszetétele

A települések korösszetételének változására is a fejlett társadalmak tendenciája jellemző, egyre nő az időskorúak és csökken a gyermekkorúak száma, ami egy öregedő és fogyó népesség képét vetíti előre.

A települések életkor szerinti megoszlását tekintve, a 2014. december 12-ei adatok alapján láthatjuk, hogy a népesség 56,87 %-át a 18-59 éves lakosok adják. A 60 éven felüliek a lakónépesség több mint 26 %-át, a gyermekkorúak a 13,6 %-át teszik ki. A 60 éven felüli lakosok száma nem csupán az országosan is megfigyelhető csökkenő gyermekszületés miatt alakul így, hanem a térség elöregedését nagymértékben befolyásolja az elvándorlási különbözet tendenciája is.

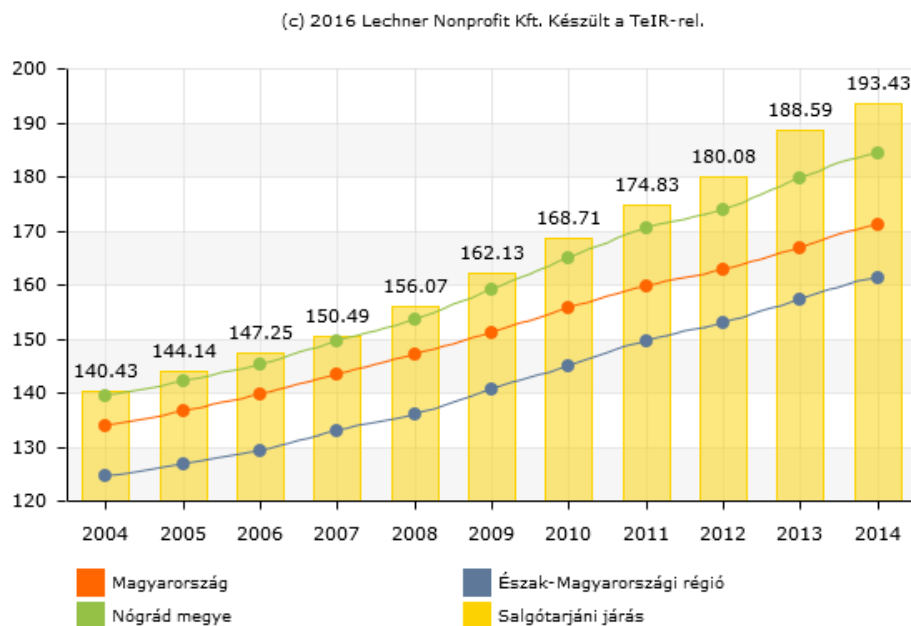
⁶ Fókuszban a megyék 2015.I-IV. negyedév- <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/megy/154/index.html>

forrás: www.ksh.hu – saját készítésű diagram

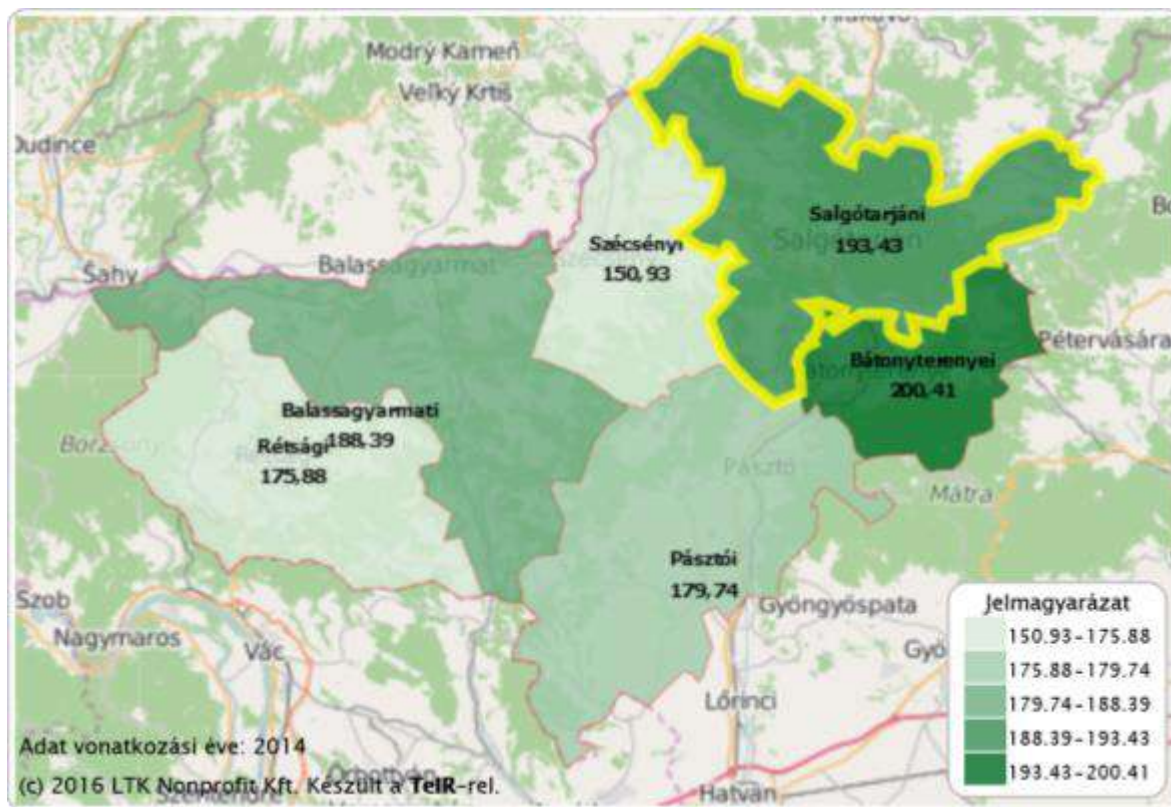
Az **öregedési index** az időskorú népességnek (65–X éves) a gyermekkorú népességhez (0–14 éves) viszonyított arányát fejezi ki. A népesség korösszetétele változásának és az előrejedés folyamatának legfontosabb indikátora, amelynek a demográfiai jövő szempontjából van kiemelt jelentősége.

Az öregségi index 2014-es évre kiszámított értéke - mely megmutatja, hogy 100 fő 0-14 éves fiatalosra hány 65 év feletti állandó lakos jut – a Salgótarjáni járásban 193,43, ez messze meghaladja mind az országos (171,05), mind a régiós (161,25) és megyei (184,22) értékeket.

Nógrád megyében a Bátonyterenyei járás után a 2. legrosszabb értékkel rendelkezik a Salgótarjáni járás.

A gyermekszám alakulása nagyon különböző képet mutat a járáson belül. Salgótarján város (a többi községhez, faluhoz mérten) kiemelkedő gyermekszámát nem számítva vannak olyan települések, ahol jelentősen magas gyermekpopuláció figyelhető meg (Karancslapujtő, Karancskeszzi, Somoskőújfalu, Karancsság, Ságújfalu, Sóshartyán, Kazár). Egyes községekben viszont viszonylag kevés gyermek lakik (Kisbárkány, Nagykeresztúr, Mihálygerge, Márkháza).

2.2. A járás településein élő gyermekek helyzetének elemzése (közvetlenül kért adatok alapján -összeállított adattáblák, MTA adatlapok)

A járási településektől közvetlenül megkért információk alapján a legfrissebb adatokkal rendelkezünk a településen élő 0-3, 0-18 éves gyermekekre vonatkozóan.

A járásban a gyermekek veszélyeztetettségét leginkább jelző (hátrányos helyzetű⁷, illetve halmozottan hátrányos helyzetű⁸) mutatószámok, illetve a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesültek számadatai is elgondolkodtatóak.

A hátrányos helyzetet 2013 szeptemberétől új jogszabály határozza meg. Az országos helyzetet nézve 2014/2015-as tanévet vizsgálva a hátrányos helyzetű (HH) tanulók aránya a szakiskolákban a legmagasabb (19%), az általános iskolákban és óvodákban is egyaránt 17%, a gimnáziumokban pedig csupán 4,3%. A halmozottan hátrányos tanulók (HHH) aránya szerint is hasonló a különböző iskolatípusok sorrendje: míg a szakiskolákban és az általános iskolákban minden 10-dik tanuló HHH, addig a gimnáziumokban csupán minden 100-dik. A hátrányos helyzetű tanulók arányában nagy területi különbségek figyelhetők meg. Észak-Magyarországon és Észak-Alföldön a legrosszabb a helyzet, ahol a HH-arány az országos átlag közel kétszerese (29, illetve 28%).⁹

Járásunkban a „10”-es szegénységi kockázatú községek közül 3 településen (Karancsság, Nagybárcány, Sóshartyán) kiemelkedően magas a HHH gyermekek össznépszerűséghez viszonyított aránya. A „8” szegénységi kockázattal bíró Lucfalva, Márkháza és Ipolytarnóc is magas arányszámokkal rendelkezik. Az átlagostól (31,62%) ugyancsak nagyobb számokat láthatunk még 14 település esetében, melyek a „7”-„10” szegénységi kockázatú községekhez tartoznak.

Megállapíthatjuk, hogy a járás településeinek túlnyomó részében a járási átlagtól magasabb arányban élnek HHH gyermekek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre a gyermek szociális helyzete alapján jogosult.

A Salgótarjáni járásban a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számának a járásban élő gyermekek számához viszonyított arányát vizsgálva látjuk, hogy egyes települések kiemelkedően lesújtó mutatókkal rendelkeznek. 8 községnél ez a szám 80 %-on felüli, 7 településnél 50%-80% közötti számot mutat.

---

⁷ a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontjában a gyermeket együtt nevelő mindkét szülő, a gyermeket egyedül nevelő szülő, illetve a gyám legmagasabb iskolai végzettsége alapfokú;

⁸ az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek, aki esetében három körülmény közül - alacsony iskolai végzettség; alacsony foglalkoztatottság; elégtelen lakókörnyezet, lakókörülmény - legalább kettő fennáll;

⁹ <https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1415.pdf>.

Salgótarjáni járás településeinek adatai szegénységi mutatószámok szerinti sorrendben

	gyermek száma 0-3	HH	%	HHH	%	gyermek száma 0-18	HH	%	HHH	%	Rgyvk
Karancsság	43	2	4,60%	41	95,40%	339	35	10,32%	304	89,68%	295 fő
Litke	45	0	0	24	53,33%	264	0	0	91	34,47%	176 fő
Nagybárcány	25	1	4%	1	4%	181	6	3,30%	102	56,40%	161 fő
Sóshartyán	66	15	22,72%	36	54,54%	313	36	11,50%	234	74,80%	297 fő
Ságújfalu	38	2	5,26%	6	15,78%	325	38	11,69%	118	36,31%	192 fő
Szilaspogony	26	8	30,76%	5	19,23%	79	27	34,18%	36	45,60%	77 fő
Etes	51	5	9,80%	11	21,57%	293	30	10,24%	98	33,45%	174 fő
Ipolytarnóc	22	1	4,54%	12	54,54%	103	22	21,40%	54	52,50%	93 fő
Lucfalva	14	2	14,28%	12	85,71%	79	13	16,50%	66	83,54%	101 fő
Márkháza	8	3	37,50%	5	62,50%	60	17	28,33%	34	56,67%	50 fő
Zabar	16	1	6,25%	5	31,25%	115	9	7,82%	59	51,30%	78 fő
Bárna	43	0	0	7	16,28%	193	1	0,50%	67	34,70%	116 fő
Egyházasgerge	24	0	0	6	25%	148	6	4,05%	66	44,59%	92 fő
Karancskeszzi	65	2	3,08%	9	13,85%	464	34	7,33%	140	30,17%	221 fő
Karancslapujtó	94	17	18,08%	31	32,98%	523	51	9,75%	167	31,93%	282 fő
Kazár	38	6	15,78%	4	10,52%	300	60	20%	57	19%	138 fő
Nagykeresztúr	2	0	0	2	100%	21	2	9,52%	17	14%	31 fő
Rákócziabánya	24	2	8,33%	5	20,83%	120	27	22,50%	30	25,00%	59 fő
Sámsonháza	8	0	0	2	0,25%	69	2	28,98%	4	5,79%	48 fő
Karancsalja	40	3	7,50%	0	0	256	19	7,42%	7	2,73%	108 fő
Kishartyán	14	0	0	7	50%	105	4	3,81%	27	25,70%	39 fő
Mátraszele	32	3	9,37%	0	0	185	22	11,89%	11	5,94%	87 fő
Vizslás	39	2	5,13%	0	0	229	19	8,29%	32	13,97%	90 fő
Cered	24	5	20,80%	1	4,20%	145	28	19,31%	20	13,79%	59 fő
Kisbárcány	2	0	0	0	0	6	0	0	0	0	1 fő
Karancsberény	9	0	0	0	0	106	0	0	3	2,83%	16 fő
Mihálygerge	15	1	6,66%	0	0	55	11	20%	5	9,09%	27 fő
Salgótarján	816	16	2%	40	5%	5554	330	6%	906	16,3%	1908 fő
Somosközfalu	62	3	4,83%	4	6,50%	350	27	7,71%	25	7,14%	85 fő
átlag										31,62%	46,5%

szegénységi mutató „10”, „9”, „8”, „7”, „6”, „5”, „4” – települések adatszolgáltatása alapján készült táblázat

A Salgótarjáni járás településein élő gyermekek átlag 46,5 %-a részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben¹⁰ és a 29 település nagy részénél a gyermekek több mint fele szociálisan rászorult.

¹⁰ az átlag számításánál Salgótarján esetében nemcsak a szegregátumban élő gyermekeket, hanem az összes 0-18 éves korosztályt (5554 fő) figyelembe vettük, így a rászorulókat számát (5101 fő) a 10.980 fő járási gyermekszámhoz viszonyítottuk

2.3. Roma népesség aránya

2.3.1. Roma népesség arányának elemzése KSH adatok alapján

Országos kitekintés: A nemzetiségi hovatartozást meghatározó kérdések az ún. különleges adatok közé tartoznak. Ebben a körben szinte csak a 2001-es, illetve a 2011-es népszámlálási adatokra támaszkodhatunk. A KSH népszámlálási adatgyűjtése folyamán az etnikai hovatartozással kapcsolatos kérdéseket illetően a megkérdezettek szabadon dönthettek arról, hogy nyilatkoznak-e, avagy sem.

A 2001-es Népszámlálás alkalmával 314 ezren vallották magukat valamely nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozónak.

A nemzetiséghez tartozást vallók legtöbbször cigány nemzetiségű. A Népszámláláskor 190 ezren vallották magukat ehhez a közösséghez tartozónak, de szakértői becslések 500-600 ezerre tették számukat. A cigány lakosság aránya nő, többségük az ország fejletlenebb Észak-Magyarországi, és Dél-Dunántúli Régióiban él.

A romák igen erős térségi koncentrációja területfejlesztési szempontból azért fontos kérdés, mert szociális körülményeiket, társadalmi-gazdasági helyzetük fő jellemzőit tekintve a romák a társadalom leghátrányosabb helyzetű csoportját képviselik. A cigány népesség iskolázottsági színvonala a különböző pozitív kezdeményezések ellenére is messze elmarad a többségi társadalométól, foglalkoztatási mutatójuk lényegesen rosszabb, mint a többségi társadalomé, a roma háztartásokat az átlagnál jobban sújtja a tartós szegénység.

Többségük hátrányos helyzetű, munkalehetőséget nem biztosító falvakban, gyakran szegregált, hiányosan közművesített cigánytelepeken vagy rossz állapotban lévő városi kolóniákban él. Lakásviszonyaik még mindig igen kedvezőtlenek, egészségügyi helyzetük és életeri esélyeik nagyon rosszak, születéskor várható élettartamuk 9-10 évvel kevesebb az országos átlagnál.¹¹

A *2011-es Népszámlálás* alkalmával a nemzetiséghez tartozás különböző aspektusait – eltérően sok európai országtól, ahol csak egyetlen kérdést tesznek fel – több kérdés vizsgálta: a nemzetiségen kívül az anyanyelvre, a családi-baráti körben beszélt nyelvre is vonatkozott egy-egy kérdés. Ezek alapján a roma nemzetiséghez tartozónak 315.583 fő vallotta magát, ez az össznépeesség **3,2 %-át** tette ki.¹²

---

¹¹ www.vati.hu/static/otk/int/jelentes200592.pdf

¹² *Központi Statisztikai Hivatal: 2011. évi népszámlálás – Országos adatok*

	2001.			2011.		
	roma	össznép.	mutató	roma	össznép.	mutató
Salgótarján	1124	44964	2,5%	*1980	37262	5,3%
Nógrád megye	9950	220261	4,5%	15489	202427	7,7%
St-i járás	n.a.	n.a.	n.a.	2829	68833	4,1%

*a 2011-es népszámlálásnál 5363 fő nem kívánt válaszolni erre a kérdésre.
forrás: www.ksh.hu (saját készítésű tábla)

Járási adatok: Az önkéntes nyilatkozatok alapján a romák aránya a járásban, az össznépességhez képest - a **2011-es Népszámlálás idején - mindössze 4,1% volt.** Ez az alacsony százalékos mérték valószínűleg annak köszönhető, hogy – a széleskörű tájékoztatás ellenére - a romák nem szívesen vallják magukat hivatalosan romának, még mindig tartanak attól, hogy esetlegesen ennek a nyilatkozatnak hátrányos következményei lehetnek rájuk nézve.

Valamilyen attitűdformáló, bizalomépítő információs tevékenységgel ösztönözni kellene a roma népeiséget nemzetiségi hovatartozásuk felvállalására, természetesen továbbra is önkéntes nyilatkozat útján, de mindenképpen szükséges lenne pontosítani az eddig rendelkezésre álló adatokat.

2.3.2. Roma népesség arányának elemzése MTA adatlapok alapján

A Salgótarjáni járás települései jegyzőinek kiküldött MTA adatlapok hiánytalanul visszaérkeztek, azonban az adatok feldolgozása során láthattuk, hogy az adatok kitöltése több esetben nem teljes körűen történt meg. Nehézséget jelentett az adatok begyűjtése során, hogy egyes adatsorokra, kért évre szóló információkhoz nem lehetett hozzájutni. Ugyan sok esetben engedte a becslést, mely kisebb létszámú települések esetében még talán működik, de Salgótarjánra vonatkozóan ezen adatokra információt csak a 2011-es népszámlálási adatokból lehetett meríteni.

Nyilvánvaló, hogy a nemzetiséghez való tartozás (különleges adat) statisztikai adataihoz csak saját nyilatkozat alapján juthatunk hozzá. A településen élő cigány/roma népesség, háztartások, illetve gyermekek számának megbecsülésére vonatkozó kérdés is aggályokat vethet fel. Egyrészt ki és mi alapján becsülheti meg ezt az értéket?! Másrészt ugyanolyan „módszerrel” történt-e minden településen a becslés? Ezek alapján értékelhetőek –e az adatok?

Mindennek ellenére a 29 településből 26 esetében kitöltésre kerültek ezek az adatok, melyeket összegezve az alábbi megállapításra jutottunk:

- A becsült romalakosság aránya a települések összlakosságához a Salgótarjáni járást tekintve átlagosan **32 %**. *Ez az érték a KSH 2011.évi járásra vetített adatszámának több mint hétszerese.*
- A becsült romagyermek számának aránya a település gyermekeinek számához viszonyítva: átlagosan 52 %
- A becsült romaháztartások aránya a település összes háztartása számához viszonyítva: átlagosan 29 %.

Az adatlapokat kitöltő óvoda-és iskolaigazgatók becslései szerint is a statisztikai értékeknél jóval nagyobb arányú a roma gyerekek száma.

A beérkezett 26 óvodai adatlap közül több volt hiányosan kitöltve, többen nem bocsátkoztak becslésekbe a roma gyerekek száma vonatkozásában. Ezen adatok terén elemezhető adatlapok közül (18 adatlap) 8-ban a becsült adatok alapján a gyermekek több mint 60 %-a roma származású. Ezen belül még ettől is kritikusabb a helyzet Nagybárkány, Sóshartyán, Ipolytarnóc és Litke település óvodáiban, ahol ettől jelentősebb arányú, 90-100% a roma gyermekek becsült száma.

A szolgáltatott (becsült) adatok alapján megállapíthatjuk, hogy az óvodások átlag 55 %-a roma származású.

Óvoda neve	létszám (fő)	roma gyermekek becsült aránya (%)
Bárnai Egységes Óvoda-Bölcsőde Bárna	41	40
Ceredi Gesztenyés kert Óvoda Cered	18	n.a.
EGYHÁZASGERGEI NAPRAFORGÓ ÓVODA Egyházasgerge	28	60
Etesi Napközi Otthonos Óvoda Etes	39	n.a.
Kerekerdő Óvoda Ipolytarnóc	21	90
Karancsaljai Napfény Óvoda Karancsalja	51	n.a.
Karancsberényi Margaréta Óvoda Karancsberény	14	7
Karancskeszi Százszorszép Óvoda Karancskeszi	49	48
KARANCSLAPUJTÓI KASTÉLYKERT ÓVODA Karancslapujtó	79	52
Karancssági Kerekerdő Óvoda Karancsság	69	98
KAZÁRI NAPRAFORGÓ ÓVODA	36	42

Kazár		
Ságújfalui Makkocska Óvoda Kishartyán	21	21
LITKE NAPKÖZI OTTHONOS ÓVODA Litke	23	91
LUCFALVA-NAGYKERESZTÚR-MÁRKHÁZA- KISBÁRKÁNY KÖZNEVELÉSI INTÉZMÉNYI TÁRSULÁS "FÉSZEK" ÓVODÁJA Lucfalva	22	80
VIZSLÁSI KEREKERDŐ ÓVODAFENNTARTÓ TÁRSULÁS BÓBITA ÓVODÁJA Mátraszele	29	20
Mihálygergei Csicsergő Óvoda Mihálygerge	25	48
NAGYBÁRKÁNYI MANÓVÁR ÓVODA Nagybárkány	33	100
Rákóczibányai Vadvirág Óvoda Rákóczibánya	26	n.a.
Ságújfalui Makkocska Óvoda Ságújfalu	49	63
Salgótarjáni Összevont Óvoda Salgótarján	1021	33
SÁMSONHÁZAI SZLOVÁK NEMZETISÉGI EGYSÉGES ÓVODA-BÖLCSŐDE Sámsonháza	18	n.a.
Somoskőújfalui Gesztenyekert Óvoda Somoskőújfalu	45	
SÓSHARTYÁNI SZIVÁRVÁNY ÓVODA Sóshartyán	57	96
Ceredi Gesztenyés kert Óvoda Szilaspogony	21	
VIZSLÁSI KEREKERDŐ ÓVODAFENNTARTÓ TÁRSULÁS BÓBITA ÓVODÁJA Vizslás	28	3
Ceredi Gesztenyés kert Óvoda Zabar	20	n.a.
összesen	1883	átlag 55%

A beérkezett iskolai adatlapok kitöltésével kapcsolatos hasonló helyzet, mint az óvodai adatlapoknál.

Fontos itt is felhívni a figyelmet arra, hogy a roma gyermekek arányát becslés alapján adták meg az iskolák vezetői.

A feldolgozható adatok elemzése után a következő megállapításokat tehetjük:

Óvoda neve	létszám (fő)	roma gyermekek becsült aránya (%)
Bárnai Általános Iskola Bárna	84	39
Id. Szabó István Általános Iskola Cered	130	n.a.
Etesi Általános Iskola Etes	115	48
Mocsáry Antal Általános Iskola és Alapfokú Művészeti	160	5

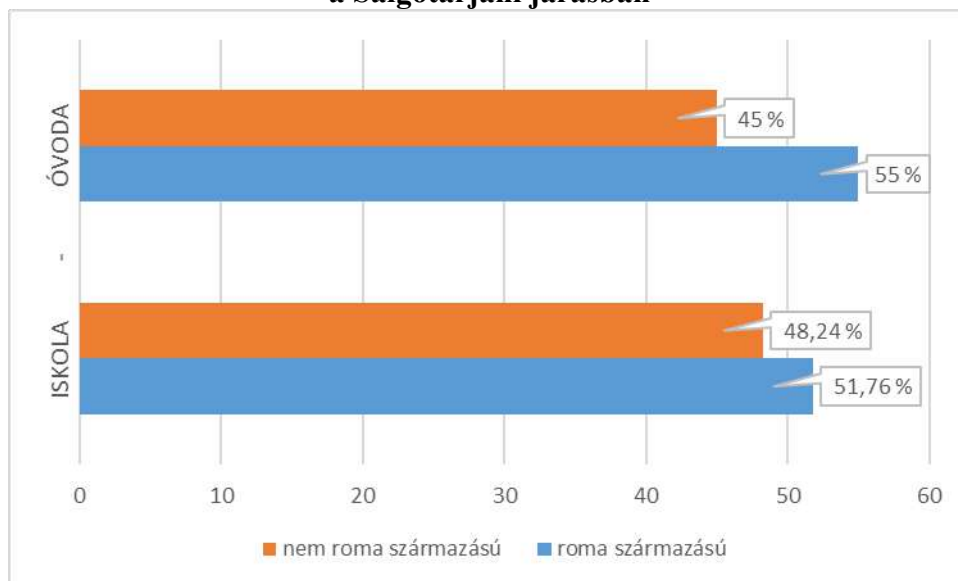
Iskola		
Karancsalja		
Platthy József Általános Iskola	135	75
Karancskeszzi		
Mocsáry Antal Ált. Iskola és Alapfokú Művészeti Isk.	294	40
Karancslapujtó	72	50
Karancssági I. István Általános Iskola	142	95
Karancsság		
Aba Sámuel Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	236	30
Kazár		
Etesi Általános Iskola	111	95
Litke		
Lucfalvi Általános Iskola	115	n.a.
Lucfalva		
Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium	24	38
Mátraszele		
Bátonyterenyey Kossuth Lajos Térségi Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	90	100
Nagybárcskány		
Ságújfalui Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	182	40
Ságújfalu		
Salgótarjáni Általános Iskola és Kollégium		
Arany János Tagiskola (Zagyvapálfalva+Baglyasalja)	352	75
Dornyai Béla Tagiskola (Baglyasi körzet kifutó osztályai)	200	30
Gagarin Tagiskola	654	6
Beszterce lakótelepi Tagiskola	470	8
Kodály Zoltán Tagiskola	616	11
Petőfi Sándor Tagiskola (Művésztelep)	<u>218</u>	<u>80</u>
Salgótarján	2510	átlag: 35%
Váczi Gyula Alapfokú Művészeti Iskola	n.a.	n.a.
Salgótarján		
Uzoni Péter Gimnázium és Általános Iskola	n.a.	n.a.
Salgótarján		
Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskola	170	80
Salgótarján		
Magyargéci Gárdonyi Géza Általános Iskola	101	100
Sóshartyán		
Aba Sámuel Ált.s Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	21	42
Vizslás		
összesen	4692	51,76%

Összesítve a kapott adatokat láthatjuk, hogy becslés alapján az általános iskolákba járó 4692 tanuló több mint fele (51,76 %-a) roma származású.

Kimagaslóan magas arányt mutat ez a szám Nagybárcskány, Sóshartyán, Karancsság, Litke, illetve Karancskeszzi települések iskolái esetében.

Óvodai és általános iskolai roma gyermekek aránya (becslés alapján) a Salgótarjáni járásban

forrás: MTA adatlapok (óvodai, iskolai)

Salgótarjában a gyerekesély programmal érintett szegregációkban élő gyermekek lakóhely szerint kijelölt általános iskolái: az Arany János Tagiskola (Zagyvapálfalva és Baglyasalja), a Dornyai Béla Tagiskola (Baglyasalja –kifutó 7-8.osztályok) és a Petőfi Sándor Tagiskola (Művésztelep). Ezekben a tagiskolákban – főleg az Arany János és a Petőfi Tagiskola esetében- a salgótarjáni általános iskolák közül kimagaslóan magas arányban becsülték a roma gyermekek számát (75-80%).

3. A Salgótarjáni járás népességének iskolázottsága

A Salgótarjáni járás népességének iskolázottságát tekintve csak népszámlálási adatok állnak rendelkezésünkre, így az elemzés során a legutóbbi, 2011-es népszámlálás adataival dolgoztunk.

Salgótarjáni járás, Nógrád megye és Magyarország népességének iskolai végzettsége

Terület	15-x éves		18-x éves		25-x éves	
	legalább ált. iskola 8. évfolyam		legalább érettségi		legalább főiskola, egyetem, stb. oklevéllel	
	fő	megfelelő korúak %- ában	fő	megfelelő korúak %- ában	fő	megfelelő korúak %- ában
Salgótarjáni járás	51.637	93,70%	22.729	43,10%	6806	14,20%
Nógrád megye	160.498	92,80%	64.322	38,80%	17.146	11,40%
Magyarország	8.073.005	95,10%	3.990.859	49,00%	1.382.398	19,00%

forrás: A népesség iskolai végzettség szerint, 2011. KSH

Az adatokból kitűnik, hogy a megfelelő korúak %-ának arányszáma Salgótarjáni járás esetében ugyan kedvezőbb képet mutat a Nógrád megyeinél, viszont jelentősen elmarad az országos értékektől.

Salgótarjáni járás népességének iskolai végzettsége nemek szerint

Terület	15 –x éves			18 –x éves			25 –x éves		
	legalább általános iskola 8. évfolyam			legalább érettségi			egyetem, főiskola stb. oklevéllel		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Salgótarjáni járás	24 635	27 002	51 637	9 999	12 730	22 729	2 998	3 808	6 806

forrás: A népesség iskolai végzettség szerint, 2011. KSH

Fenti táblázatból láthatjuk, hogy akár a legalább általános iskola 8. évfolyamát elvégzetteket, akár az érettségizetteket, akár az egyetemi, főiskolai diplomát szerzett lakosokat vizsgáljuk, iskolázottság tekintetében többségben vannak a női nemhez tartozók.

Arra, hogy járási szinten ennél mára már kedvezőbbek-e az iskolázottsági mutatók, vagy sem, arra pontos választ nem tudunk adni.

A későbbiekben– a foglalkoztatottság, munkanélküliség részben – elemzett adatokat tekintve elég kedvezőtlen a helyzet, hiszen láthatjuk, hogy a járásban regisztrált álláskereső összeslétszámából (7271 fő – 2016.01.20-ai adat) közül 560 főnek nincs általános iskolai végzettsége, 3.373 fő pedig maximum 8 általános iskolai végzettséggel rendelkezik.

Terület	A 7 éves és idősebb népességből 0 osztályt végzettek száma (fő)	arányszám	A 7 éves és idősebb népességből az általános iskola 1-5. osztályát végzettek száma (fő)	arányszám	A 7 éves és idősebb népességből az általános iskola 8. osztályát végzettek száma (fő)	arányszám
Magyarország	109673	1%	589568	6%	1789663	19%
Észak-Magyarország	15550	1%	83512	7%	246445	22%
Nógrád megye	2458	1%	13820	7%	46620	25%
Salgótarjáni járás	726	1%	4424	7%	14816	24%
Bárna	11	1%	75	7%	352	35%
Cered	18	2%	70	6%	328	30%
Egyházaskerge	12	2%	57	8%	233	33%
Etes	30	2%	128	10%	368	28%
Ipolytarnóc	7	2%	39	10%	139	34%
Karancsalja	20	1%	97	7%	292	20%
Karancsberény	7	1%	51	6%	226	26%
Karancskeszi	22	1%	148	9%	504	29%
Karancslapujtő	24	1%	166	7%	664	27%
Karancsság	19	2%	160	15%	367	34%
Kazár	24	1%	163	9%	540	30%
Kisbárcány	1	0%	18	9%	52	26%
Kishartyán	6	1%	40	7%	122	22%
Litke	26	3%	91	11%	266	34%
Lucfalva	15	3%	69	12%	148	26%
Márkháza	1	0%	15	7%	72	34%
Mátraszele	4	0%	61	7%	257	28%
Mihálygerge	1	0%	21	4%	159	27%
Nagybárcány	16	3%	92	15%	211	34%
Nagykeresztúr	1	0%	25	10%	74	30%
Rákócziabánya	5	1%	57	9%	189	31%
Ságújfalu	17	2%	128	13%	286	30%
Salgótarján	377	1%	2203	6%	7489	21%
Sámsonháza	0	0%	23	10%	60	25%
Somoskőújfalu	16	1%	147	7%	456	20%
Sóshartyán	20	2%	121	15%	324	40%
Szilaspogony	5	2%	28	10%	144	53%
Vizslás	13	1%	76	6%	320	25%
Zabar	8	2%	55	12%	174	39%

forrás: KSH

A fenti táblázatból szembevetően kirajzolódnak a területi különbségek, míg országosan 19 %-os az általános iskolát végzettek számának az ugyanazon korú népességhez viszonyított aránya, addig a Salgótarjáni járásban 24 %-os. A járás településein belül is óriási különbségek rajzolódnak ki, pl. Szilaspogony, Sóshartyán és Zabar esetében ez az arányszám már 53-40 - 39 %, de 30%-on felüli, magas értéket tükröznek Bárna, Egyházaskerge, Ipolytarnóc, Karancsság, Litke, Márkháza, Nagybárcány települések mutatói is.

4. Foglalkoztatottság, munkanélküliség

4.1. Gazdasági helyzet, munkahelyek alakulása

A rendszerváltást követően gazdasági szempontból Magyarország két részre szakadt: a főváros és környéke, valamint az ország északnyugati része, amely társadalmilag és gazdaságilag fejlettebb. Az ország többi része pedig egyre inkább leszakadt ettől a fejlett térségtől, és így az európai átlagtól is.

Nógrád gazdasági és társadalmi életét döntőmértékben meghatározta az egyoldalú gazdasági szerkezet: a kőszén-termelés, a vas- és acélgégyártás, vasöntés és üveggégyártás, amely biztosította az itteniek megélhetését. A szénvagyon idővel piacképtelen lett, így a rendszerváltást követően nem lehetett elkerülni a bányabezárásokat.

Az 1970-es évektől szervezett ipartelepítés révén megjelent az acélfeldolgozás, később az üveggégyártás. A síküveggégyár az 1980-as évek egyik legnagyobb megyei fejlesztése volt. Megjelent a nehézipari alkatrész- és gépgégyártás (FŰTŐBER, Bányagépgégyártó Vállalat, VEGYÉPSZER). Ezek a vállalatok átmenetileg sikeresek voltak, de 1990-es évek elejére kiderült, hogy ezek a befektetések nem váltak a térség szerves részévé, és az új piaci viszonyok között elsőként váltak fenntarthatatlanná. A salgótarjáni iparmedence súlyos gazdasági válságba zuhant.

Az 1990-es évek első felében az üveggégyártás – akkor még japán tőkével történt megtelepedése – biztónak tűnt, de ezt nem követte további intenzív tőkebeáramlás. A jelentősebb cégeket ugyan átalakították és privatizálták (BRG, Vegyépszer, síküveggégyár, SVT, Sütőipari Vállalat, stb.), de ez egyben jelentős létszámleépítésekkel is járt. Ugyanakkor számos kisvállalat növekedésnek indult, és megkezdődött a város déli részén egy új ipari parki fejlesztés.

A rendszerváltást követő bányabezárás és a nehézipar visszaesése ellenére az ipar jelenleg is meghatározó Salgótarján gazdaságában. A megye négy ipari parkja közül a salgótarjáni rendelkezik a legtöbb betelepült vállalkozással.

Az ipari park zöldmezős területein működő cégei:

SINIA Bútorgyártó Kft. (292 fő), Palóc Nagykereskedelmi Kft., Drucktech Kft., Mitsuba Kft., RPM Hungária Kft., MHG Kft., Romhányi Autó Kft., Bolobau Kft.

Az ipari parkhoz csatlakozott barnamezős területeken működő jelentősebb cégek: STRABAG MML Kft., STRABAG Zrt., Magyar Aszfalt Kft., Frissbeton Kft.

Salgótarján jelentősebb foglalkoztatói közé sorolandó még a KMKK Középkelet-magyarországi Közlekedési Központ Zrt. (korábban NÓGRÁD VOLÁN Zrt.) a Salgglas Üvegipari Zrt. A fentebb említett vállalkozások 50 és 300 fő közötti létszámot foglalkoztatnak. Salgótarján egyetlen nagyvállalata jelenleg az egykori Tűzhelygyár jutódja a Wamsler SE Zrt., amely állandó létszámmal 800 főt, ideányjelleggel 1100 főt foglalkoztat.

A vállalkozásokon túlmenően a közszférában a Nógrád Megyei Kormányhivatal, a Szent Lázár Megyei Kórház, illetve Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata is biztos megélhetést nyújtanak az ott dolgozóknak.

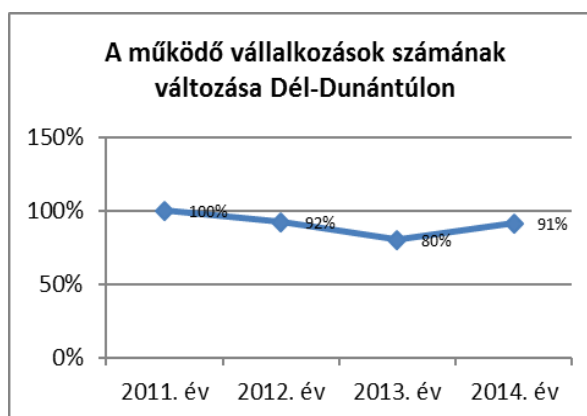
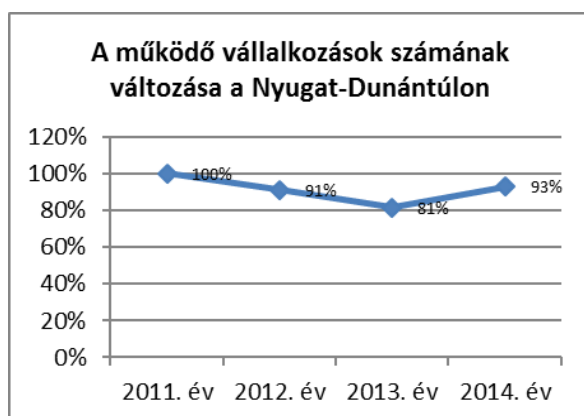
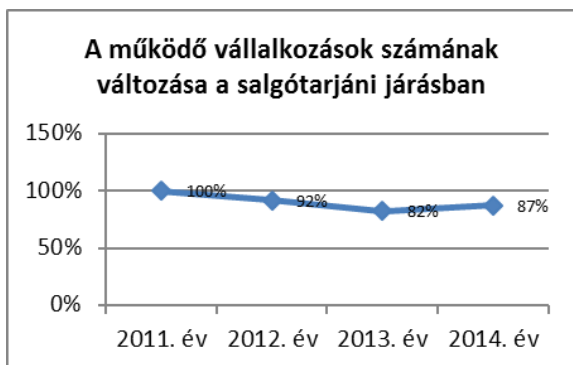
A Salgótarjáni járásban Salgótarjánt követően Karancslapujtó rendelkezik a legnagyobb számban működő vállalkozással, azonban a négy év távlatában ott is csökkent a vállalkozások száma: 2011-ben még 107, 2014-ben 101 működött. Salgótarjában 2011-től 2014-ig 2347-ről 2001-re csökkent a vállalkozások száma, magában foglalva mind a társas, mind az egyéni vállalkozási formákat¹³.

Az alábbi diagramok alapján a vállalkozások számának alakulásában hasonló tendencia mutatható ki országos szinten, a Nyugat-, valamint a Dél-Dunántúlon, mint a Salgótarjáni járásban, azonban a 2013-ról 2014-re bekövetkezett növekedés a 2011-hez képest a Salgótarjáni járásban a legkisebb.

A működő vállalkozások száma a Salgótarjáni járásban, amely 2011-től 2013-ig csökkenő tendenciát mutatott, 2013-ról 2014-re némi emelkedés látható. Az 1000 lakosra jutó vállalkozások száma 2013-ban 4,036-tól 23,602-ig terjedő skálán mozgott, egy évvel később ez az érték 4,192-től 26,573-ig terjedt. A legkisebb értéket mindkét évben Rákócziháza, míg a legmagasabb értéket Kisbárcány képviselte. Élén jár még Sámsonháza, Kishartyán, Cered és Zabar (forrás: TEIR). Ezek a vállalkozások azonban zömében 10 fő alattiak, elvéve található 10 és 20 fő között vagy 20 fő fölötti létszámot foglalkoztató cég, tehát nem sokaknak jelentenek megélhetést.

---

¹³ forrás: KSH

(forrás: ksh.hu)

A gazdasági fejlődés fontos eleme a gazdaság átrendeződésének iránya. E tekintetben Salgótarjában az elmúlt évtizedekben megfigyelhető a kereskedelem, a gazdasági szolgáltatások és az egyéb közösségi, személyi jellegű szolgáltatások (vendéglátás, turizmus) területén tevékenykedő vállalkozások számának növekedése, azonban ezzel sem sikerült a kialakult helyzeten változtatni. Ennek következményeként a település népességmegtartó ereje gyenge, sokan elvándoroltak a városból, illetve a távolban továbbtanuló fiatalok nem térnek vissza szülővárosukba. Az elvándorlás, illetve a „távolban maradás” – mivel szaktudásukkal élni tudnak – leginkább azt a „középosztályt” érinti, amely egy település szellemi, illetve gazdasági életét alapvetően meghatározza.

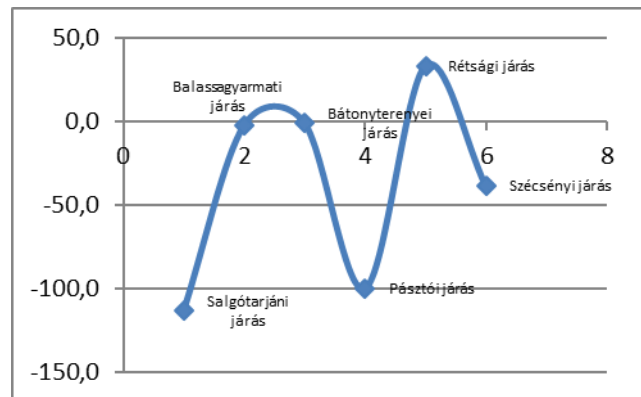
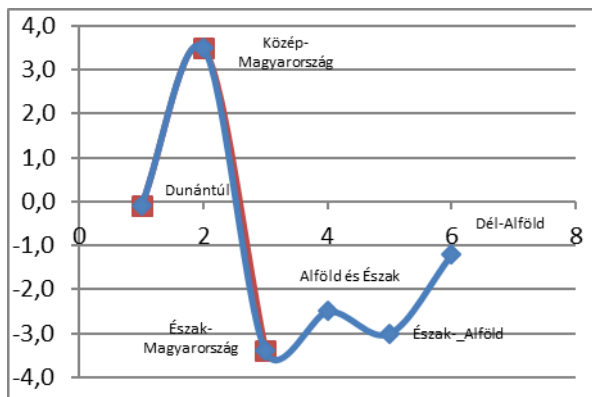
4.2. Foglalkoztatottság, munkanélküliség

A megélhetést biztosító munkahelyek hiánya okozza az elvándorlás nagy mértékét.

Egy adott közigazgatási egység vagy akár azon belül egy település vonzerejét, lakosságmegtartó képességét nagyon jól szemlélteti, ha megvizsgáljuk a belföldi vándorlási különbözetet az adott területen, amely megmutatja az odavándorlók és az elvándorlók számának különbözetét.

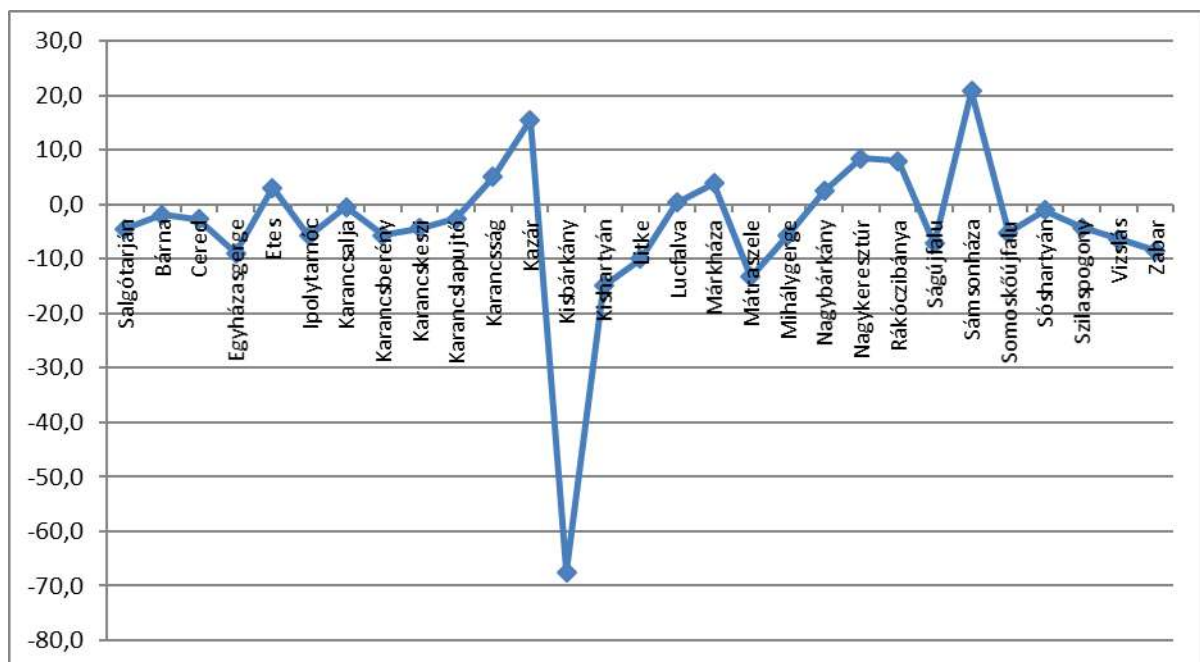
Az első diagram az észak-magyarországi régió vándorlási különbözetét hasonlítja össze a többi régióval a 2011 – 2014-ig terjedő időtartamban.

A második diagramban látható, hogy ugyanebben az időszakban a Nógrád megyei járások közül a Salgótarjáni járásban a legalacsonyabb a vándorlási különbözet, vagyis itt a legnagyobb az elvándorlás.

forrás: www.ksh.hu

Az alábbi diagram a Salgótarjáni járás településeinek belföldi vándorlási különbözetét részletezi 2011 – 2014. között:

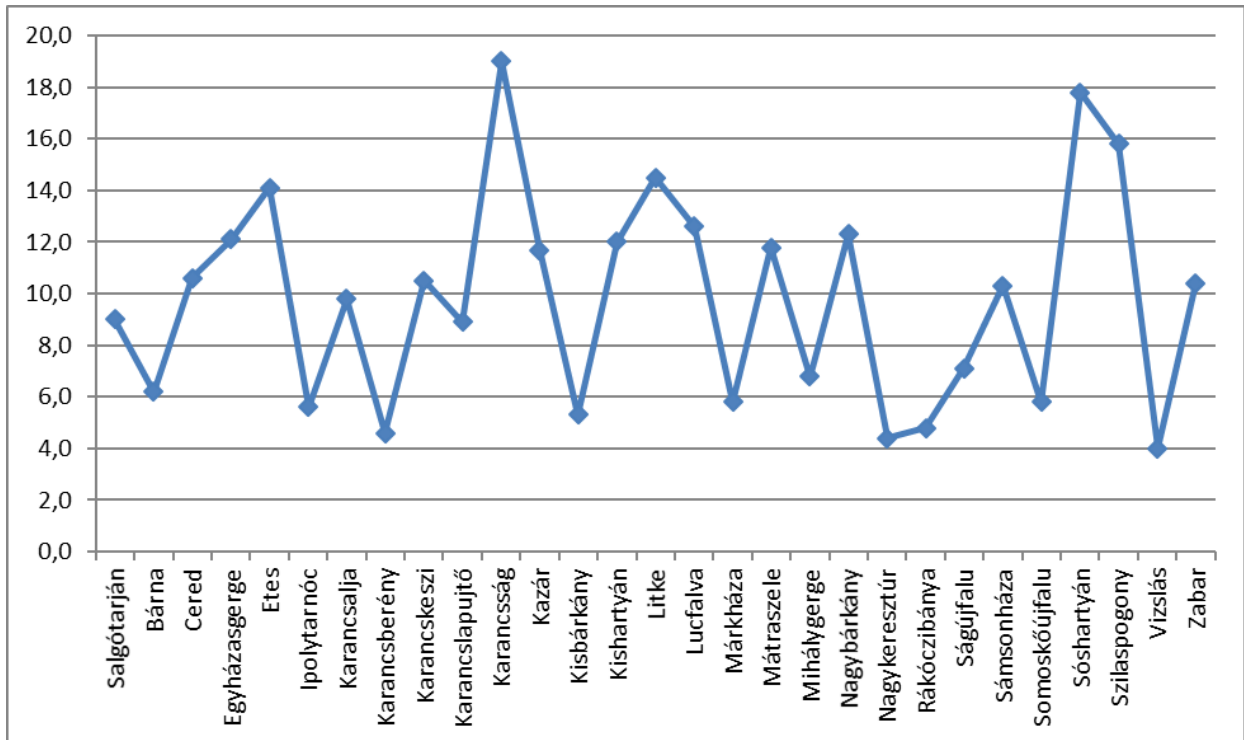

(forrás: ksh.hu)

Ha összehasonlítjuk a vándorlási különbözetet és a munkanélküliek arányát az aktív korú, 18-59 éves korosztály körében, az látható, hogy a két adat nincs minden településen összhangban.

Kiugróan magas az elvándorlási érték Kisbárcányban, a településen az aktív korú munkanélküli lakosság száma viszont nem követi ezt az értéket. Karancsságon a legmagasabb a munkanélküliek aránya az aktív korú lakosságon belül, a településről mégis kevesen költöznek el.

A munkanélküliek aránya az aktív korú lakosságon belül (2014):

(forrás: ksh.hu)

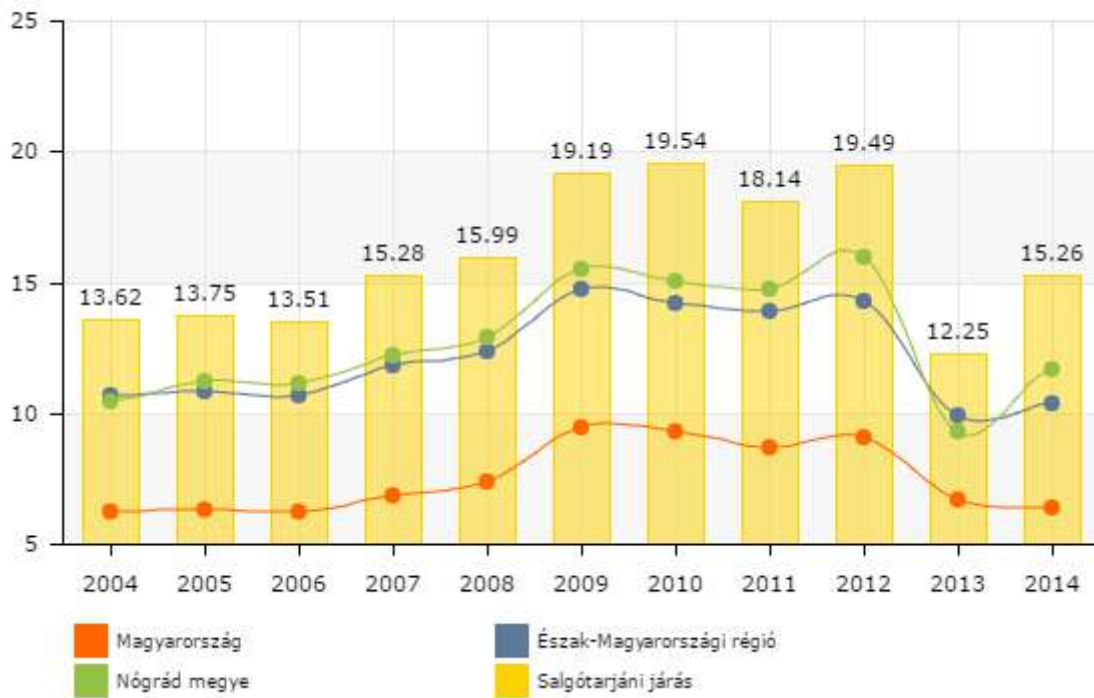
Ez a különbség a lakosság szociális, jövedelmi, illetve képzettségbeli különbségeire enged következtetni. A képzettebb és jobb jövedelmi helyzettel rendelkező lakosság a jobb megélhetés reményében könnyebben és gyorsabban elhagyja lakóhelyét, míg a szociálisan nagy hátránnyal küzdő település lakosságának nincs lehetősége arra, hogy máshol keressen munkát.

Ha a munkanélküliség adatait vizsgáljuk, akkor a munkanélküliségi rátát érdemes górcső alá venni. A munkanélküliségi ráta a munkanélküliek számának és a munkaerő-állománynak a hányadosa, százalékos formában kifejezve.

Az elmúlt 12 évre visszatekintve a salgótarjáni járás munkanélküliségi rátája mindvégig meghaladta mind az országos, mind a régiós, mind pedig a megyei szintet.

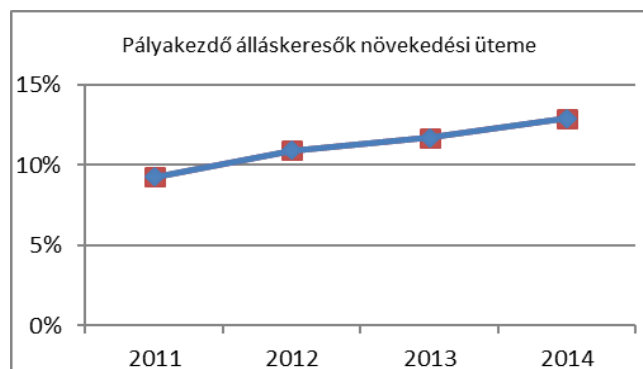
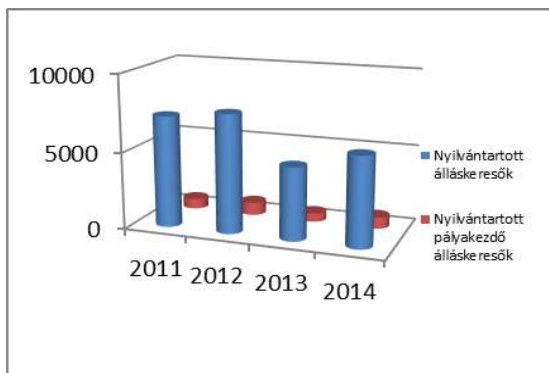

(c) 2016 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-rel.

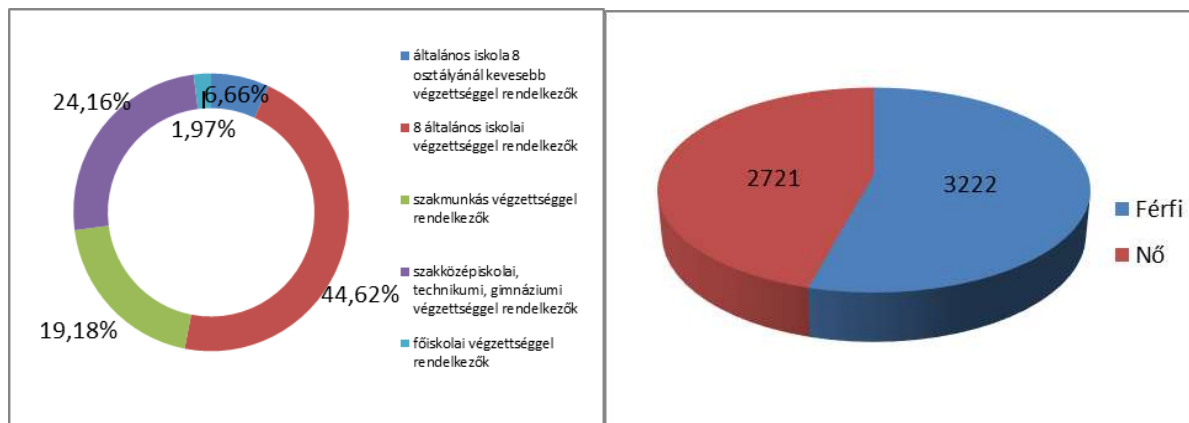
Nógrád megye járásai közül a Salgótarjáni járáshoz hasonló tendencia csak a Szécsényi járásban mutatkozik, a Balassagyarmati, Rétsági és Pásztói járásoknál a helyzet kedvezőbben alakult, ahol a munkanélküliségi ráta csak az országos szintet haladja meg, mind a megyei, mind a régiós értékek alatta maradt.

A nyilvántartott álláskeresők között egyre nagyobb hányadot képviselnek a pályakezdők. A Salgótarjáni járásban ez a növekedés figyelhető meg négy év távlatában:

A munkanélküliség okát keresve meg kell vizsgálnunk a képesítést, illetve képesítés hiányát is.

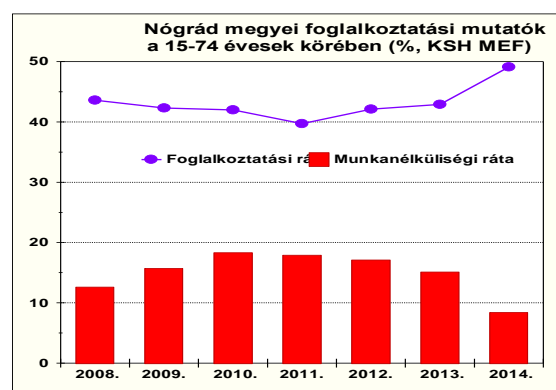
Az alábbi diagram a Salgótarjáni járásban nyilvántartott álláskeresők iskolai végzettség szerinti megoszlását mutatja 2014-ben. A legnagyobb arányt a 8 általános iskolai osztállyal rendelkezők képviselik, míg az is látható, hogy a szakközépiskolai, technikumi vagy gimnáziumi érettségivel rendelkezők is nehezebben találnak munkát, mint a szakmunkás képzéssel rendelkezők. A járásban a nyilvántartott álláskeresők között a férfiak nagyobb arányban képviseltetik magukat.

Ha a foglalkoztatási adatokat vizsgáljuk, a foglalkoztatottsági rátát és az aktivitási rátát érdemes figyelembe venni. A foglalkoztatási ráta mutatja meg, hogy 100 gazdaságilag aktív ember között hányan vannak foglalkoztatva.

(forrás: ksh.hu)

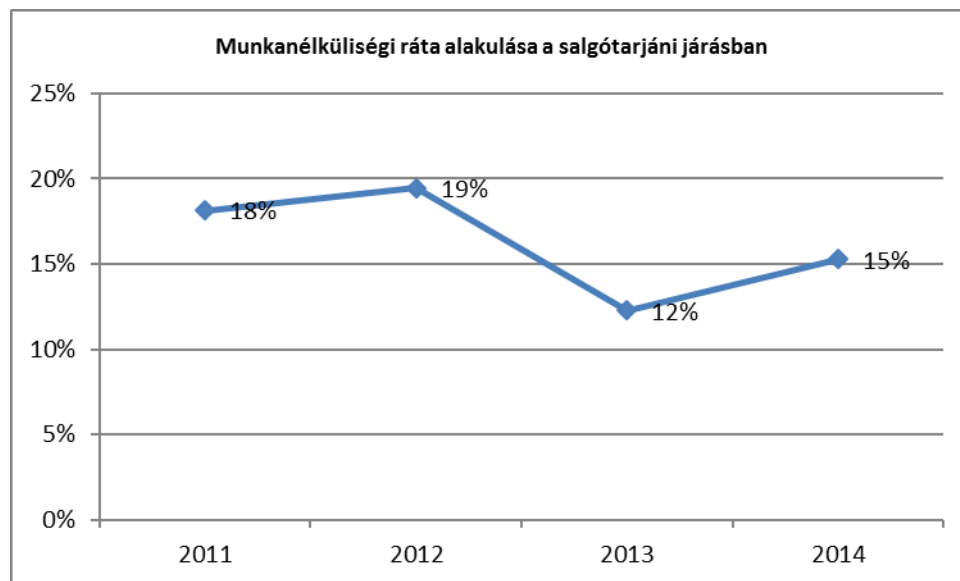
(forrás: a Nm-i Kormányhivatal tájékoztatója Nógrád megye és Salgótarján munkaerőpiacáról 2015. május)

A Nógrád Megyei Kormányhivatal felmérése szerint a foglalkoztatási ráta Nógrád megyében felszálló ágban van, bár a foglalkoztatás helyzetének javítása továbbra is intézkedést igényel, mivel napjainkban a nyilvántartott álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességben belül az országos rangsorban a 2. legmagasabb. A 21,5%-ot elérő mutató ugyanis több mint 2-

szereése a hazai átlagnak. Mind a hat Nógrád megyei járás munkaerő-piaci pozíciója kedvezőtlenebb az országos átlagnál.¹⁴

A KSH adatai szerint a Salgótarjáni járásban az aktivitási ráta évről-évre csökken.

A Nógrád megyei csökkenő munkanélküliségi rátával ellentétben a salgótarjáni járásban 2013-ról 2014-re növekedett a nyilvántartott munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív korosztályon belül:

A járási munkanélküliségi ráta által leírt ívet követi a nyilvántartott álláskeresők számának változása, amit egy fentebbi diagramon is ábrázoltunk. A járáson belül kiugróan magas a munkanélküliségi ráta Sóshartyánban (38%!), Bárnán (28%), Karancsságon (27%), majd 24%-os értékkel folytatja a sort Egyházasgerge, Ipolytarnóc, Litke, Lucfalva és Nagybárcány. 20% fölötti a munkanélküliségi ráta még Szilaspogony és Etes községekben. A járásszékhely település 13%-os munkanélküliségi rátát tudhat magáénak.

4.2.1. Közfoglalkoztatás

A foglalkoztatottsággal összefüggésben ki kell térni a közfoglalkoztatásra, amely foglalkoztatási forma szinte az egyedüli megélhetési forrást biztosítja a térség lakói jelentős hányadának. A munka világából tartósan kiszorultak egy részének az elsődleges munkaerőpiac jelenleg nem tud megfelelő munkát biztosítani, ezért szükséges az átmeneti lehetőségek kiaknázása. Az elmúlt években az álláskeresők nagyobb hányadának a közfoglalkoztatásban való részvétel nyújtott/nyújt átmeneti segítséget a mindennapok nehézségeihez, ugyanis az álláskeresők döntő többségének évek óta a közfoglalkoztatás

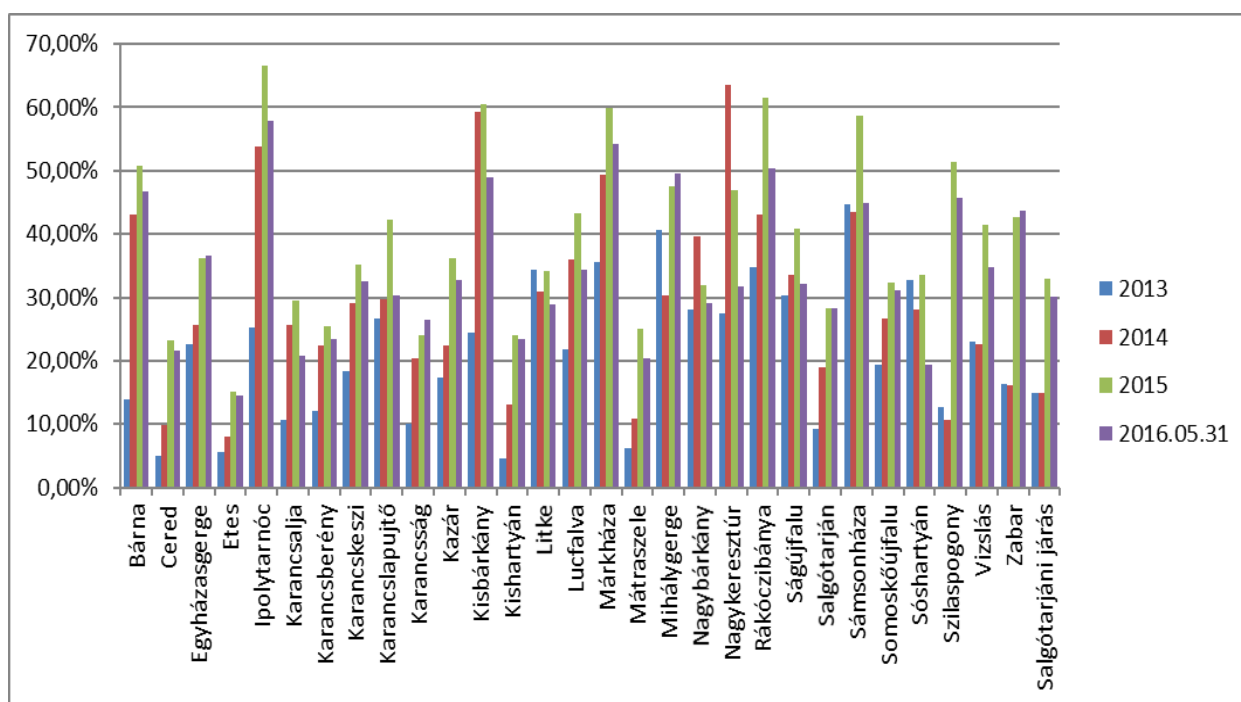
¹⁴ Nm-i Kormányhivatal tájékoztatója Nógrád megye és Salgótarján munkaerőpiacáról 2015. május

jelenti az egyetlen jövedelemszerzési lehetőséget. Mindez jelentősen segítette/segíti a hátrányos helyzetű álláskeresők munkához, jövedelemhez, továbbá szakképesítéshez jutását. Emellett nem szabad megfeledkezni a közmunka mentális hatásáról, hiszen a benne lévő emberek számára lelkiileg megnyugtató az, ha valóban hasznosnak érzik magukat, és számítanak a munkájukra. A közfoglalkoztatási ráta 2016. első öt hónapjában megközelítette a 2015. évi értéket, és meghaladta a 2013. és 2014. években teljesített mutatót.

Közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma				
Salgótarjáni járás	2013 év	2014 év	2015 év	2016 01-05.hó
Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás támogatása	353	1 171	1 190	1 084
Országos közfoglalkoztatási program támogatása	232	243	397	430
Járási startmunka mintaprogram támogatása				
összesen:	713	645	1 205	1 141

(forrás: www.kozfoglalkoztatatas.bm.hu)

A közfoglalkoztatási ráta azt mutatja meg, hogy a közfoglalkoztatás mekkora arányban aktiválta a nyilvántartott álláskeresők sokaságát. A Salgótarjáni járás minden településén növekedés tapasztalható, a 2016. májusig a legtöbb településen az érték megközelíti a 2015. egész évi értéket.

(forrás: [kozfoglalkoztatatas.bm.hu](http://www.kozfoglalkoztatatas.bm.hu))

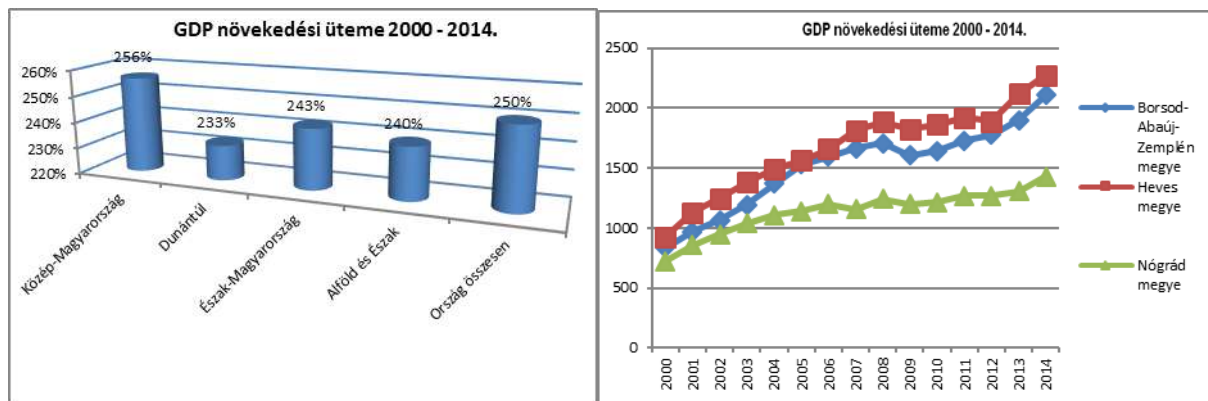
5. Jövedelmek, szociális ellátások

5.1 Jövedelmek

A gazdasági mutató számok közül a legelterjedtebb fokmérő az egy főre jutó GDP. Ha az egy főre jutó bruttó hazai termék növekedési ütemét vizsgáljuk hosszú távon (2000 – 2014.), akkor régiós összehasonlításban az Észak-magyarországi régió dobogós helyet foglal el.

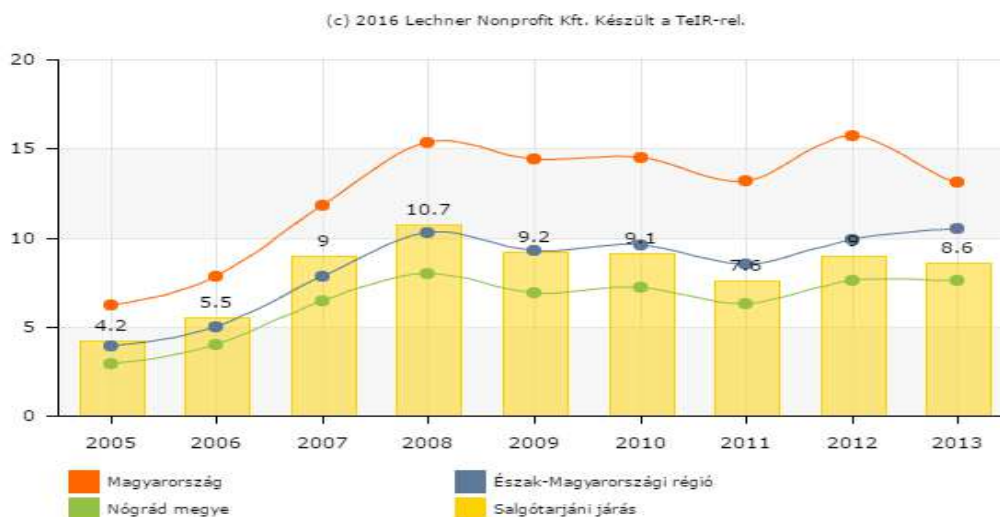
Ha azonban az egy főre jutó GDP-t más megközelítésben vizsgáljuk, már korántsem ilyen kedvező a helyzet. Az Észak-magyarországi régió – az alföldi régiókhöz hasonlóan - az egy főre jutó GDP országos átlagának a 60-65%-át adta a 2000 – 2014-ig terjedő időtartamban, míg a Közép-magyarországi régió a 150%-át, a Dunántúl értéke 82 és 94% között mozgott. Az egy főre jutó GDP alapján a régiók között az utolsó, 7. helyet foglaljuk el, csupán 2005-ben és 2006-ban értük el a 6. helyet.

Az Észak-magyarországi régió megyéi közül a GDP növekedési ütemében Nógrád megye mindvégig alulmarad:

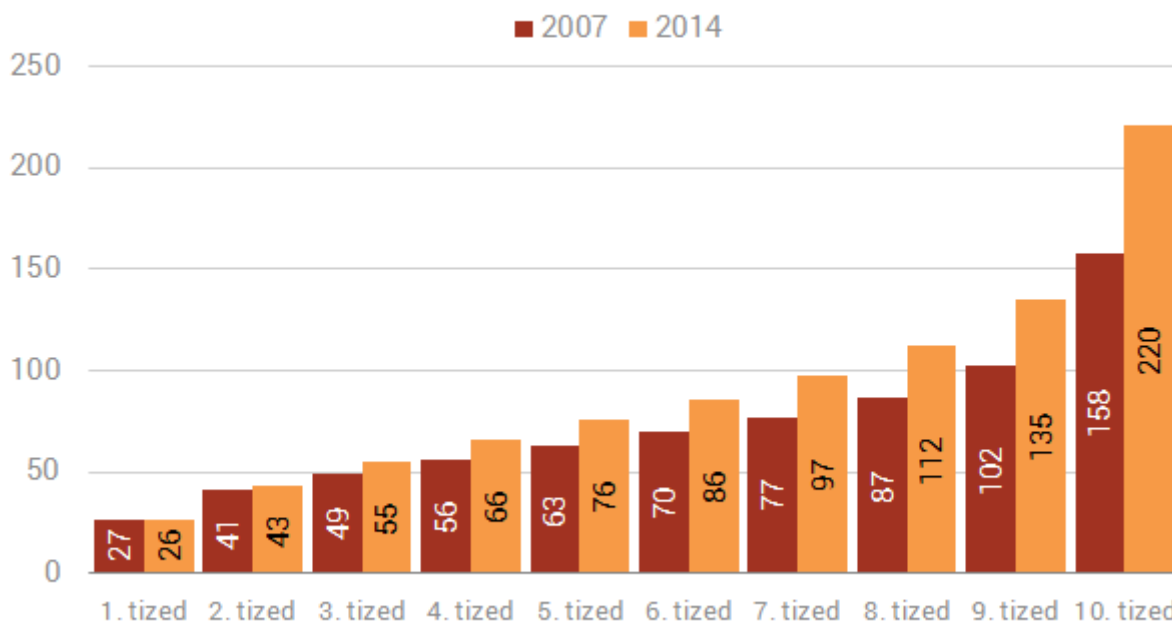
A magas, illetve alacsony jövedelműek arányát tekintve (5 millió Ft feletti adósávon adózók száma száz, 1 millió Ft alatti adósávon adózóra vetítve) megállapítható, hogy a Salgótarjáni járás értéke követi az Észak-magyarországi régió értékét, de az országos átlagnak messze alul marad.

A jövedelmek eloszlásának és az egyenlőtlenségeknek a vizsgálatához a KSH jövedelem szerint tizedekre osztja a lakosságot, úgy, hogy hozzávetőlegesen minden tizedbe ugyanakkora legyen a létszám. Az alsó tizedbe tartozók a legszegényebb egy millió, míg a felső tized a leggazdagabb egy millió magyart képviselik.

A KSH által készített diagramon látható, hogy továbbra is óriási a különbség a két szélső tized között, de nemcsak ezen értékek között feltűnően nagy a különbség. Alapvetően a középső jövedelmi osztályok egy főre jutó bevétele között a legkisebb az eltérés, míg a legfelső és az alatti 9. tized között a legnagyobb. Láthatóan ezek a különbségek nem csökkennek, hanem továbbra is emelkednek.

Az egy főre jutó havi nettó jövedelem jövedelmi tizedek szerint

Forrás: KSH, Portfolio

Miközben a szakemberek kimutatásai szerint tovább nőtt az egy főre jutó jövedelmek összege Magyarországon, és ha a növekedési ütemet nézzük, az Észak-magyarországi régióban is eléri a Közép-magyarországi vagy a Dunántúli régió növekedési ütemét, és azonos az országosan

kimutatott növekedéssel, azonban az Észak-magyarországi régióban a bruttó átlagkereset 2014-re sem érte el a Közép-magyarországi régió 2008-ban kimutatott értékét.

Bruttó átlagkereset (Ft/fő)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Közép-Magyarország	234 615	243 664	249 480	260 463	270 114	280 715	288 766
Dunántúl	174 162	176 179	180 004	189 725	200 841	209 916	216 506
Észak-Magyarország	166 584	166 732	170 007	180 923	186 599	192 657	194 876
Észak-Alföld	158 398	157 918	160 761	170 132	175 180	181 186	184 138
Dél-Alföld	160 157	161 082	163 974	171 664	179 923	188 347	194 049
Ország összesen	193 990	198 158	201 743	212 279	220 910	229 066	234 550

(forrás: ksh.hu)

Az Észak-magyarországi régió három megyéje közül ugyanezek az értékek Nógrád megyében a legalacsonyabbak.

Nógrád megyében és a Salgótarjáni járásban is sokaknak az egyedüli megélhetést a közfoglalkoztatás nyújtja, így a jövedelmek nagy részét teszik ki a közfoglalkoztatásban szerzett jövedelmek.

A 8 órás közfoglalkoztatási bér a minimálbér 75-80%-ának a közfoglalkoztatási garantált bér – amely legalább középfokú iskolai végzettséget, középfokú szakképzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatottat illet meg – a minimálbér 83-85%-ának felel meg. 2016-ban a közfoglalkoztatási bér összege 79.155 Ft/hó, a közfoglalkoztatási garantált bér összege 101.480 Ft 8 órás munkavégzés esetén.

A közfoglalkoztatásban részesülők számát az előző fejezetben már taglaltuk, itt nem térünk ki rá ismételten.

5.2. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban részesülők

A megye és a járás kedvezőtlen demográfiai viszonyait mutatja az is, hogy a járásban az alábbiakban kigyűjtött adatok szerint rendkívül magas a lakónépesség körében a nyugdíjban, illetve egyéb nyugdíjszerű ellátásban részesülők aránya.

	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők össz.	Öregségi nyugdíjban részesülők össz.	Arányszám: nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők/állandó népesség
Salgótarjáni járás	19011 fő	14440 fő	29,33%

forrás: www.ksh.hu

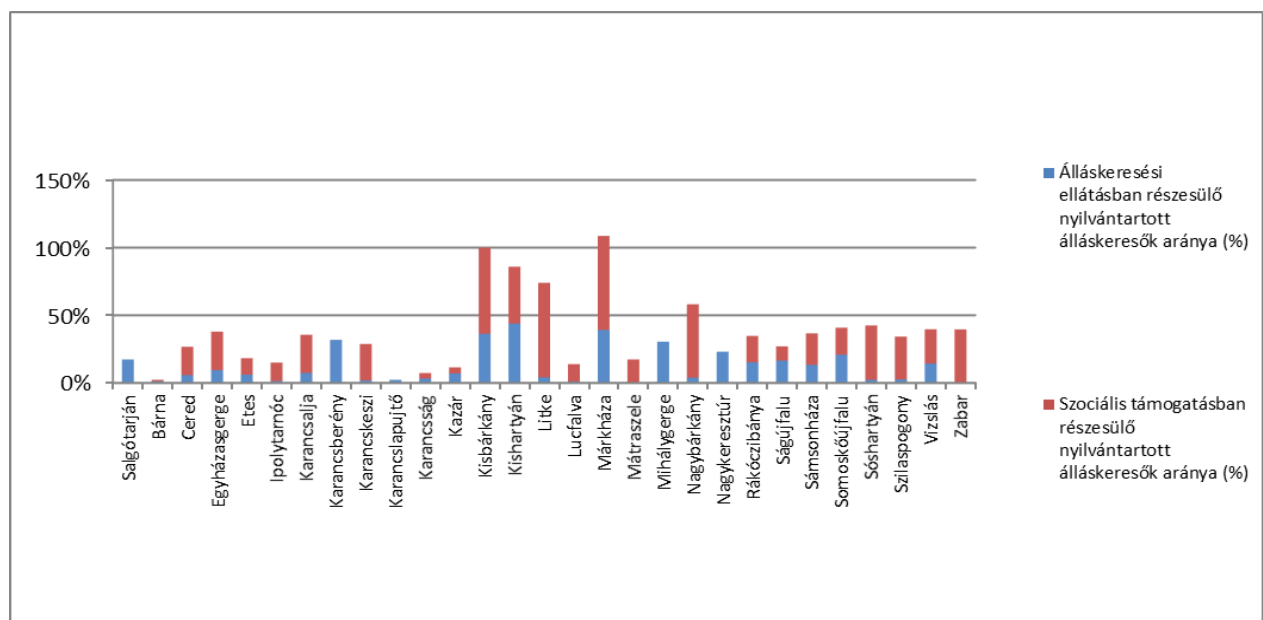
Kilenc éve változatlan az öregségi teljes nyugdíj legkisebb összege és az árvaellátás minimális összege. Az öregségi nyugdíj legkisebb összege 28.500 Ft/hó, az árvaellátás legkisebb összege 24.250 Ft.

A KSH kimutatása szerint nyugellátásban vagy nyugdíjszerű ellátásban az állandó népesség mintegy 29,33%-a részesül a Salgótarjáni járásban. 2016-ban a rokkantsági ellátást négy kategóriában állapítják meg, a kategóriáktól függően az ellátás összege a havi átlagjövedelem 40 és 70%-a közé esik. A rehabilitációs ellátásra való jogosultságot két kategóriában adják, az összege a havi átlagjövedelem 35 vagy 45%-a.

5.3. Aktív és passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak a járásban

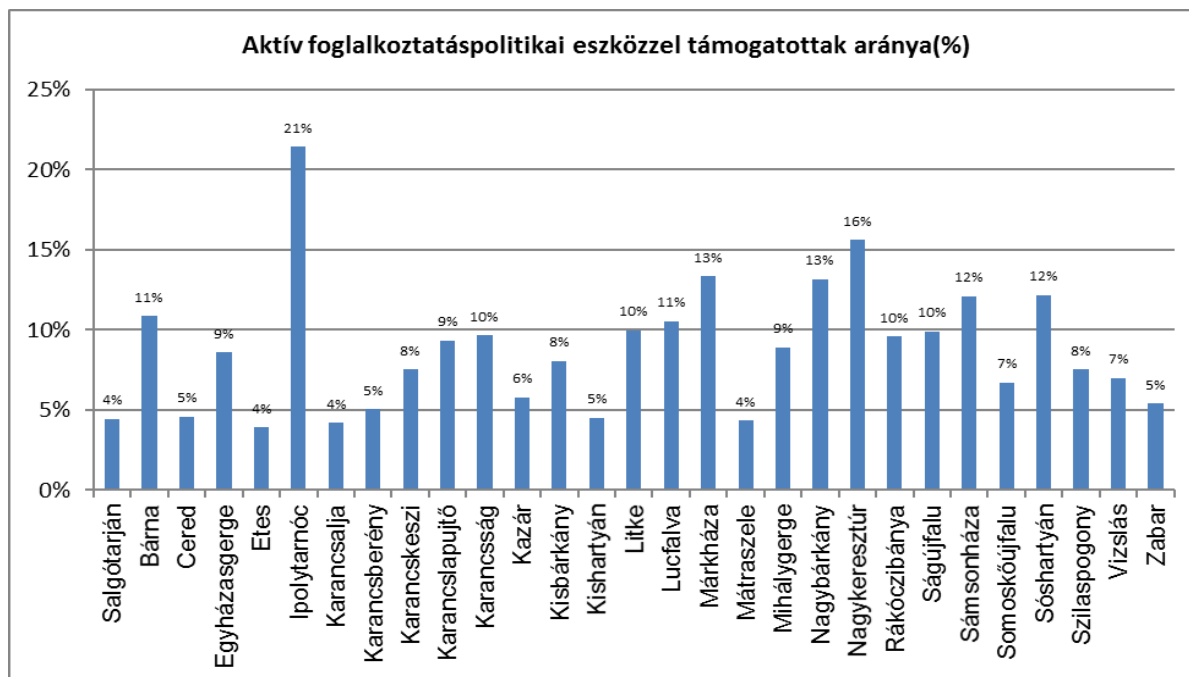
A foglalkoztatáspolitikai aktív és passzív eszközeivel a foglalkoztatás elősegítését szolgálja. Az aktív foglalkoztatáspolitikai típusai például a képzési támogatás, a vállalkozóvá válás támogatása, a foglalkoztatást bővítő támogatás vagy a munkahely-teremtési támogatás, illetve a továbbfoglalkoztatási támogatás, járulékátvállalás. A foglalkoztatáspolitikai passzív eszközei közé sorolandó a munkanélküli járadék, nyugdíj előtti munkanélküli segély, költségterítés. rendszeres szociális segély.

Passzív foglalkoztatáspolitikai eszközök

A fenti grafikonon a Salgótarjáni járás településein az aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak arányát mutatjuk be az állandó népességhez viszonyítva, illetve a passzív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel támogatottak arányát a nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva:

Munkanélküli segély, álláskeresői járadék, keresetpótló juttatás összege 2016-ban:

Az álláskeresői járadék a munkaerőpiaci járulékalap 60%-a, de legfeljebb a minimálbér 100%-a.

A keresetpótló juttatás a megállapításakor hatályos közfoglalkoztatási bér 60-100%-a közötti mérték, mérlegelési jogkörben: 43.493 – 79.155 Ft/hó összegig. A nyugdíj előtti álláskeresői segély 44.400 Ft/hó.

5.4 Szociális ellátások

A munkanélküliek és jövedelemnélküliek támogatásában, megélhetésének biztosításában rendkívül nagy szerep hárul az önkormányzatokra. A szociális ellátások rendszere 2015. márciusától átalakult. Az aktív korú, nem foglalkoztatott személyek pénzügyi ellátása az állami szervek feladata. Az önkormányzatok un. települési támogatással segíthetik az arra jogosultakat.

A Salgótarjáni járás 29 települése között készített felmérésből az állapítható meg, hogy a legtöbben a lakhatási feltételeket segítik elő a lakásfenntartási kiadások támogatásával vagy tüzelőtámogatással.

A települési támogatások másik nagy csoportját teszi ki a gyógyszeres szükséglettel rendelkező kérelmezők gyógyszerár támogatása. Továbbra is kötelező, önkormányzati hatáskörben nyújtandó támogatás a köztemetés, és a jelenleg még jegyzői hatáskörben lévő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetve a hátrányos, halmozottan hátrányos

helyzet megállapítása. Kötelező a rendkívüli nehéz élethelyzetbe került lakosok támogatása is a rendkívüli települési támogatáson belül.

A nyújtott támogatások nagysága megegyezik az előző években nyújtott támogatások nagyságával.

Az alábbiakban a települési jegyzőktől kapott adatszolgáltatást foglaltuk össze a járáshoz tartozó települések önkormányzatai által 2015-ben és 2016-ban nyújtott támogatásokról:

Támogatás megnevezése	A Salgótarjáni járás településein megállapított jogosultságok száma (fő)
SZOCIÁLIS TÁMOGATÁSOK	
<u>Járási hivatal hatáskörébe tartozó támogatások:</u>	
egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás (EGYT - 2016. 01. 01-jei állapot)	51
- ebből azok száma, akik a gyerekek napközbeni ellátásának megoldatlansága miatt maradtak az EGYT kategóriában	1
foglalkoztatást helyettesítő támogatás (2016. január 1-jei állapot szerint)	1 103
foglalkoztatást helyettesítő támogatás (2016. január 1-jei állapot szerint, akik nem teljesítették az előző évi foglalkoztatási keretfeltételeket)	85
<u>2015. február 28-ig a tp-i önk-ok hatáskörébe tartozó támogatások:</u>	
adósságkezelési szolgáltatásban részesülők (2015.)	28
adósságkezelési tanácsadásban részesülők (2015.)	28
átmeneti v. önkormányzati segélyben részesülők (2015.)	5157
<u>2015. március 1-jétől az önkormányzatok hatáskörébe tartozó támogatások:</u>	
települési támogatásban részesülők (2016. évben)	5173
GYERMEKJÓLÉTI, GYERMEKVÉDELMI ADATOK	
védelembe vett gyermekek	178
rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	5 101
hátrányos helyzetű gyermekek (HH)	960
halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek (HHH)	2 359
szegregátumban élő gyermekek	718
állami gondoskodás keretében, szakellátásban nevelkedő gyermekek	35
olyan gyermek, akinek a szülei közül valamelyik büntetés-végrehajtási intézetben van (a kitöltés napján)	31

6. Lakás, lakhatás

6.1 Lakás, lakhatási jellemzők a járásban - KSH adatai alapján

A Salgótarjáni járáshoz tartozó települések lakásállományával kapcsolatban csak a 2011-es évre vonatkozóan rendelkezünk pontos adatokkal.

Terület	Lakásállomány összesen (üdülővel, egyéb lakóegységgel együtt)	ebből		Lakók (lakásban (üdülőben, egyéb lakóegységben összesen)
		lakott lakás	nem lakott lakás	
J05 Salgótarjáni járás össz.	29 827	26 354	3 417	63 709
J05 K05 Bárna	457	409	48	1 090
J05 K05 Cered	555	483	72	1 105
J05 K05 Egyházaskerve	365	301	64	765
J05 K05 Etes	695	567	128	1 412
J05 K05 Ipolytarnóc	206	168	38	445
J05 K05 Karancsalja	637	565	72	1 554
J05 K05 Karancsberény	385	339	46	905
J05 K05 Karancskeszti	808	705	102	1 883
J05 K05 Karancslapujtő	1 042	955	87	2 594
J05 K05 Karancsság	420	386	34	1 202
J05 K05 Kazár	774	672	102	1 713
J05 K02 Kisbárcány	99	75	24	213
J05 K05 Kishartyán	256	227	29	569
J05 K05 Litke	340	285	55	870
J05 K02 Lucfalva	225	203	22	633
J05 K02 Márkháza	113	85	28	244
J05 K05 Mátraszele	469	389	80	969
J05 K05 Mihálygerge	309	253	56	605
J05 K02 Nagybárcány	239	221	18	687
J05 K02 Nagykeresztúr	101	92	9	259
J05 K05 Rákócziháza	309	271	38	658
J05 K05 Salgótarján	18 107	16 237	1 821	36 593
J05 K05 Ságújfalu	393	357	36	1 038
J05 K02 Sámsonháza	155	104	51	259
J05 K05 Somoskőújfalu	1 087	938	143	2 351
J05 K05 Sóshartyán	302	263	39	933
J05 K05 Szilasgöny	178	128	50	300
J05 K05 Vizslás	553	507	46	1 377
J05 K05 Zabar	248	169	79	483

forrás: KSH: A lakóegységek rendeltetése és lakóik, 2011

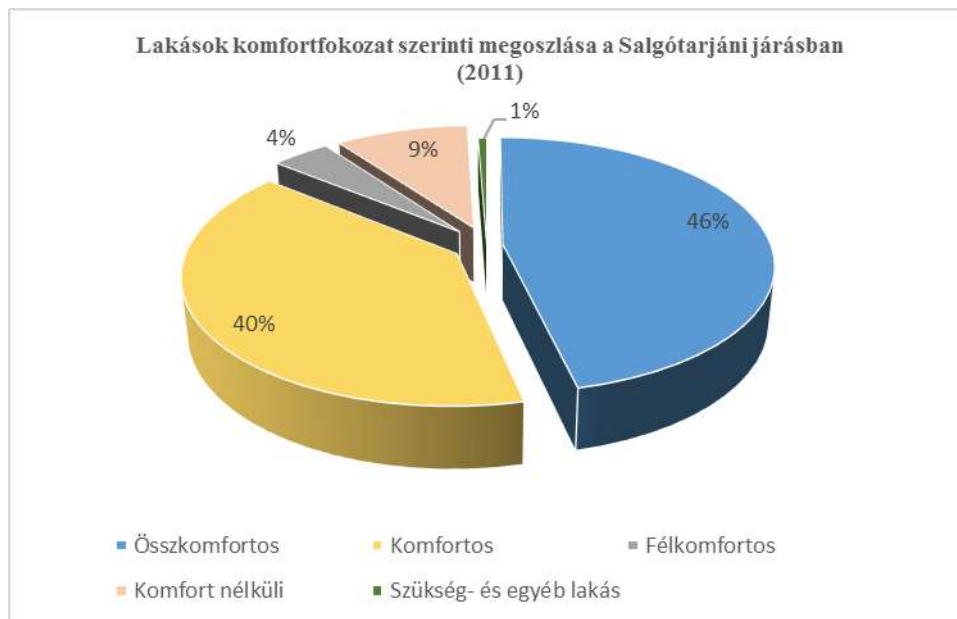
A járás lakásállomány a KSH 2011-es éves adatai alapján 29827 lakásból állt, mely adat tartalmazta az üdülőket és egyéb lakóegységeket együttesen (ezek száma nem számottevő). A lakások közel 30 %-a 29 m² – nél kisebb alapterületű, 18 %-a pedig 100 m²-nél nagyobb alapterületű volt.

Az alábbi táblázat Salgótarján, Nógrád megye és a Salgótarjáni járás lakott lakásainak (csak lakások) alapterület szerinti megoszlását mutatja be. a 2011.évi népszámlálási adatok alapján.

A lakott lakások alapterület szerint, 2011				
Terület	lakások száma összesen	-29	100-	átlagos alapterület
		m ² alapterületű lakás		
Salgótarján	16284	566	1883	64 m ²
Nógrád megye	78289	952	21162	80 m ²
Salgótarjáni járás	26407	637	4997	72 m ²

forrás: www.ksh.hu – saját készítésű tábla

A lakott lakások 18,9% -a 100 m² vagy ennél nagyobb alapterületű, 2,4%-a 30 m²-nél kisebb alapterületű. A megyeszékhelyen minden hatodik családnak gondot okoz a rezsifizetés, ez kevesebb, mint a községekben, ahol legalább minden negyedik háztartást érint ez a probléma.

forrás: KSH 2011

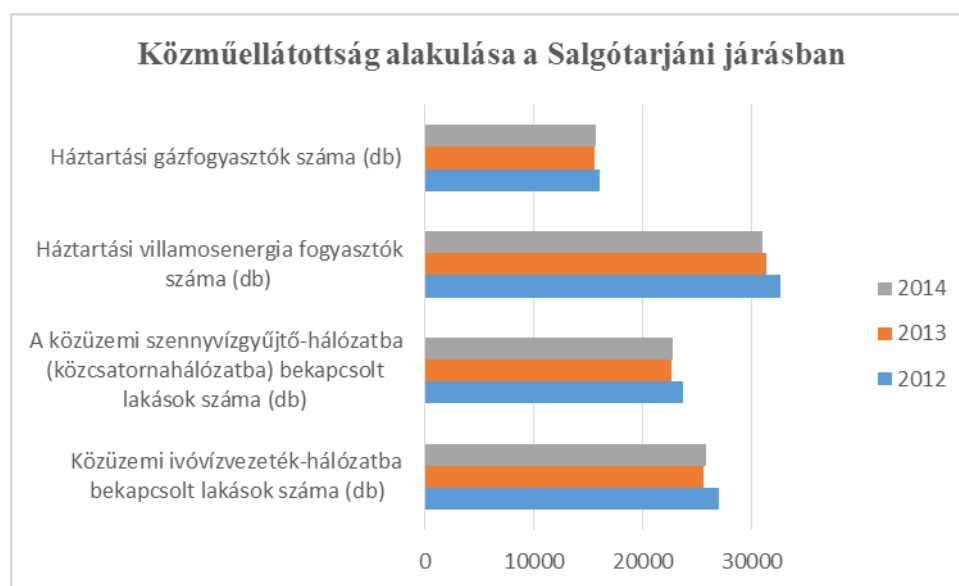
A járásban összesítve a lakások 10 %-a komfort nélküli, szükség –és egyéb lakás. Egyenként vizsgálva a településeket láthatjuk, hogy kirívóan rossz lakásállománnyal (20% on felüli komfort nélküli lakás arány) rendelkezett Etes, Kazár, Ságújfalu, Sámsonháza és Zabar, továbbá a súlyos helyzetet igazolja az is, hogy ez a mutató a járás összesített arányának több mint másfélszerese a fennmaradó települések 70 %-ánál.

A Salgótarjáni járás lakott lakásállomány komfortfokozatát tekintve 48,5%-a összkomfortos, 39,8%-a komfortos, 3,9%-a félkomfortos lakás. A lakások 7,2%-a komfort nélküli, és 113 db szükség-és egyéb lakásnak minősített lakásban is laknak.

A lakott lakások komfortosság szerint, 2011						
Terület	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség-és egyéb lakás	Összesen
Salgótarján	8 427	6 621	444	730	62	16 284
Megye összesen	36 433	32 465	3 036	6 030	325	78 289
Salgótarjáni járás	12 821	10 521	1 042	1 910	113	26 407

forrás: www.ksh.hu.: Népszámlálási adatok 2011-es településszerkezetben –saját készítésű tábla

A nélkülözésben élők körében ugyancsak jelen van a jogcím nélküli lakáshasználat, az ő lakáshelyzetük mindennapos bizonytalansággal jellemezhető. A társadalom periferiájára szorult tartós munkanélküliek egy jó része a telepi környezet rossz minőségű lakásait lakják, vagy például azokat bővítik, ha a háztartás életciklusa azt megköveteli

forrás: KSH

A közműellátottság alakulását vizsgálva láthatjuk, hogy minden vizsgált tényezőnél csökkenést mutat. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások száma 4,3 %-al, a szennyvízgyűjtő hálózatba bekapcsolt lakások száma pedig 3,6 %-al csökkenté 2012.évről 2014-re vonatkozóan. Országos átlagokban növekedés figyelhető meg, 0,7 % és 4,3 %-ban. A háztartási gázfogyasztók és a villamos energia fogyasztók számánál viszont már országos szinten is csökkenő tendencia látható, viszont sokkal kisebb mértékben.

Míg járási szinten a háztartási gázfogyasztók száma 2,4%-al, a villamos energia fogyasztók száma 5 %-al volt kevesebb, addig az országos mutatók 0,5 és 1,3% -os csökkenést láttatnak.

A Salgótarjáni járás településeinek lakói közül sokan rossz lakhatási körülmények között, azaz alapvető infrastruktúra hiányos lakásokban élnek.¹⁵ A járás 8,73 %-os arányszáma azon lakások arányát mutatja, melyben nincs fürdőszoba (vagy zuhanyzó), vagy nincs lakáson belüli vízőblítéses WC. Ez a mutató jóval rosszabb az országos értékeknél (5,6%), viszont kicsivel jobb, mint a megyei érték (9,55%).

Terület	Hálózati	Házi	Meleg folyó vízzel	Vízöblítéses WC-el	Köz-	Házi-	Lakott lakások összesen	arányszám (vízőblítéses WC-el ell./lakott lakások)
	vízvezetékekkel				csatornával			
	ellátott lakás							
Magyarország	3.735.865	86.001	3.699.504	3.693.175	3.021.314	800.552	3.912.429	94,40%
Nógrád megye	72.155	2.494	70.778	70.813	59.581	15.068	78.289	90,45%
Salgótarjáni járás	24.757	474	23.936	24.102	23.015	2.216	26.407	91,27%

forrás: Népszámlálás 2011. – www.ksh.hu

6.1.1. Járásszékhely lakásállománya

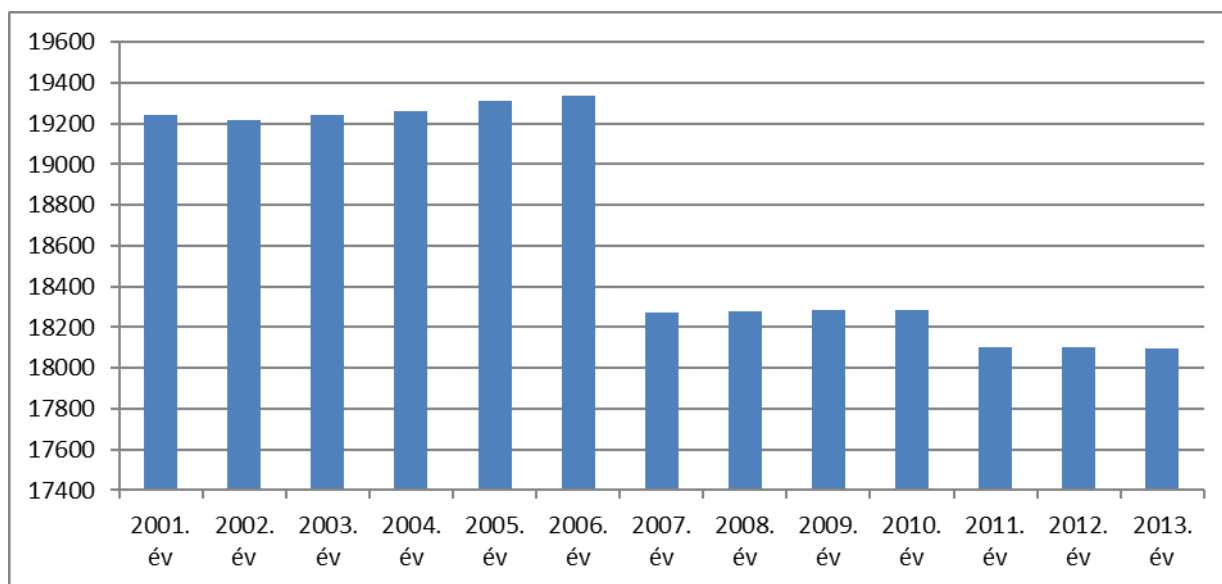
Salgótarjában 2014. január elsején 18094 lakást tartottak nyilván a statisztikák. Ez a lakásszám a megyei jogú városok közül Szekszárd után a második legkevesebb, de a lakó népesség számához viszonyítva egyáltalán nem mondható rossznak. A laksűrűség tekintetében az egyik legjobb mutatóval rendelkezik a város.¹⁶

A város lakosságállománya jelenleg az ezredforduló éveinek értékéhez képest több mint ezerrel kevesebb, de a nagyarányú csökkenés döntő mértékben Somoskőújfalu 2006-os kiválásának tudható be. 2007 és 2010 között gyakorlatilag stagnált a lakások száma, majd 2010 és 2011 között újabb jelentős 180 lakásos csökkenés tapasztalható, melynek hátterében egyrészt Salgótarján területén életveszélyessé vált kolóniaépületek bontása, másrészt adminisztratív okok állhatnak, hiszen ekkor korrigálta Központi Statisztikai Hivatal a korábbi 2001-es népszámlálás bázisán számított lakónépesség adatokat a 2011-es népszámlálás adataival. Az ezt követő években megint alig változott a lakások száma.

¹⁵ Az alapvető infrastruktúra-hiányos lakásokban illetve rossz lakhatási körülmények között élők aránya alatt azok arányát értjük, akiknek vagy fürdőszobájuk (vagy zuhanyzójuk), vagy lakáson belüli vízőblítéses vécéjük nincsen.

¹⁶ KSH. Megyei jogú városok 2013.08.07. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regio/veszpremmjv11.pdf>

A lakásállomány nagyságának változása Salgótarjában 2001-2013 között (db)

forrás: www.ksh.hu

A 2011-ben a lakásállomány csaknem kétharmadát (64,9%) az 1961.év és 1990.év között épített lakások és lakott üdülők tették ki. Ez az arányszám kicsit magasabb volt, mint a megyei jogú városok átlagáé (63,2%), de jelentősen meghaladta az országos átlagot (51,5%). E korszakon belül 1971-80 között épült a legtöbb lakás, Salgótarjánt nézve az arányuk 2011-ben elérte az összes lakás 28%-át.

A statisztikai adatok szerint 2011-ben a nem lakott, üresen álló lakások száma: 1821 volt.

A városban majdnem minden 8. lakás 1946 előtt épült, ami elmaradt ugyan az országos átlagtól, ahol minden 5. lakás ilyen, de magasabb volt a megyei jogú városok mutatójánál, ahol átlagosan csak minden 10. lakás tartozott ebbe a kategóriába.

A lakásállomány korösszetétele 2011-ben (%)

forrás: ksh.hu – saját készítésű diagram

Salgótarjánban különösen alacsony volt a rendszerváltás után épült otthonok aránya (3,4%). A 2011-es népszámlálás adatai szerint csupán 624 ilyen lakás volt a városban, amelynek több mint fele (370) 1991-2000 között épült. Bár ezen időszakban az országosan is igencsak visszaesett a lakásépítések száma, a hazai lakásállományból arányaiban 4-szer több (16,1 %) épült a rendszerváltás után.

Salgótarjánban az elmúlt évtizedekben mind a lakosság számhoz, mind pedig a lakosságállomány nagyságához képest is igen kevés lakás épült. Igazán aggasztó, hogy az adott évben épített lakások száma 2007 óta évente nem haladja meg a 20 db-ot 2010-2013 között már a 6-ot sem.

A lakások közmű ellátottsága valamelyest jobbnak volt mondható, mint a magyarországi átlag, de a csatornázottság kivételével kicsit elmaradt a nagyvárosok átlagától, még ha a különbségek igen kicsik is voltak. 2011-ben az otthonok 96,3 % rendelkezett vezetékes vízzel (17.442 lakás), a vízöblítéses WC-vel rendelkező lakások (16.988) aránya meghaladta a 93%-ot. Csupán 7%-ukban nem volt folyó meleg víz, és nagyjából ugyanennyi lakhely nem volt bekötve a közcsatorna hálózatba.

A 2007-13-as időszakban a különböző közműhálózatba bekapcsolt lakások számának növekedése megtorpant és az utolsó években csökkenésnek indult. A gáz és közüzemi ivóvíz hálózatba bekapcsolt lakások száma 2010 után, a közcsatorna hálózatba bekapcsolt lakások valamint a háztartási villamos energia fogyasztók száma 2012 után kezdett fogyni.

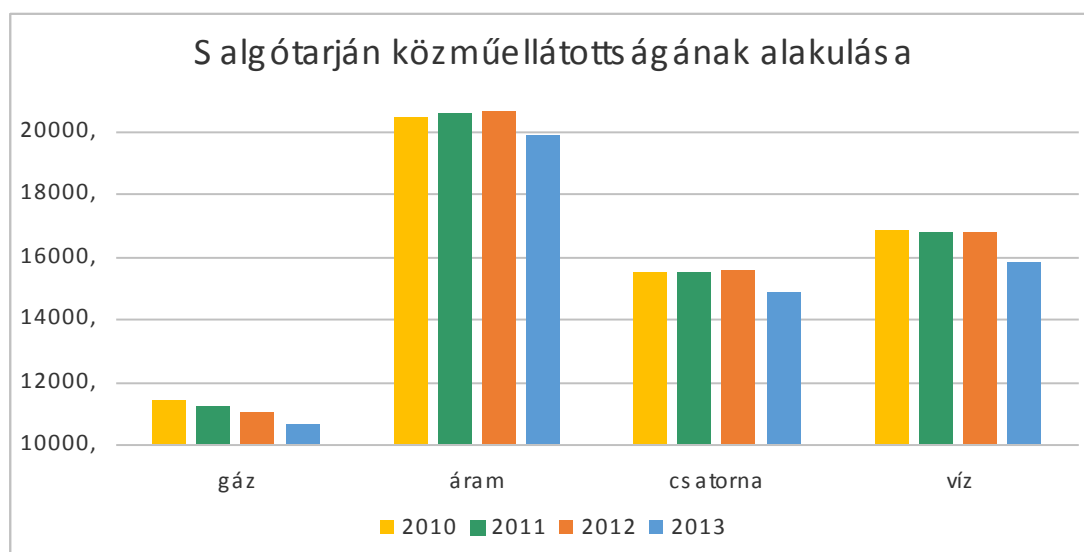
A csökkenés mértéke a csúcshoz képest minden esetben meghalad 700 lakást/fogyasztót a közüzemi ivóvíz hálózatba bekapcsolt lakások esetén az ezret. Mivel a lakások száma 2010 és 2013 között csupán 190-el lett kevesebb a fogyás oka feltételezhetően a lakások közműhálózatból való kikötésének tudható be, ami mögött a lakások megüresedés és a mélyszegénység növekedése állhat.

Nemcsak a fogyasztók számában, de az egy lakosra jutó szolgáltatott gáz és villamos energia mennyiségében is eltérő mértékű erőteljes visszaesés tapasztalható 2009 óta. Az egy főre eső gázfogyasztás 2013-ban kevesebb, mint fele volt a 2009-es értéknek. Villanyáram esetén 12%-kal csökkent az egy főre jutó háztartási áramfogyasztás.

A csökkenés az országos átlagokban is megfigyelhető, de mértéke ott sokkal kisebb volt. Áram esetében csupán 5%, de a gázfogyasztásban is csupán 12 % alatti. Így 2013-ban a korábban országos átlagot még másfélszeresen is meghaladó egy lakosra jutó gázfogyasztás átlag alatti lett, a villamos energiafogyasztás terén pedig tovább nőtt a korábban is meglévő lemaradás. A városban az egy főre jutó mennyiség 22 %-kal kevesebb, mint az országos átlag.

2009-hez képest már nem csökkent az egy főre jutó vezetékes víz mennyisége¹⁷, de a salgótarjáni fogyasztás így is alig haladja meg az országos átlag háromnegyedét.

forrás: www.ksh.hu

6.1.1.1. Önkormányzati bérlakások

Önkormányzati bérlakás állománnyal csak a járasszékhely, Salgótarján rendelkezik.

A 2011-es népszámlálás szerint a lakások csak 6 %-a volt önkormányzati bérlakás. Ami bár az országban nem mondható rossznak, messze a kívánatos szint alatt van. A helyzet azóta valamelyest romlott is, mert a Salgó Vagyon Kft. (feladata az önkormányzati tulajdonú lakás-, és nem lakáscélú helyiségek, forgalomképes ingatlanok hasznosítása, bérbeadása, értékesítése) kimutatása szerint a bérlakás állomány 2009 és 2014 között 224 db-al, az összes bérlakás csaknem ötödével csökkent. A csökkenés leginkább a komfort nélküli és a komfortos bérlakásokat érintette. Míg az előbbi típusból 89-el az útbiből 78-al lett kevesebb.

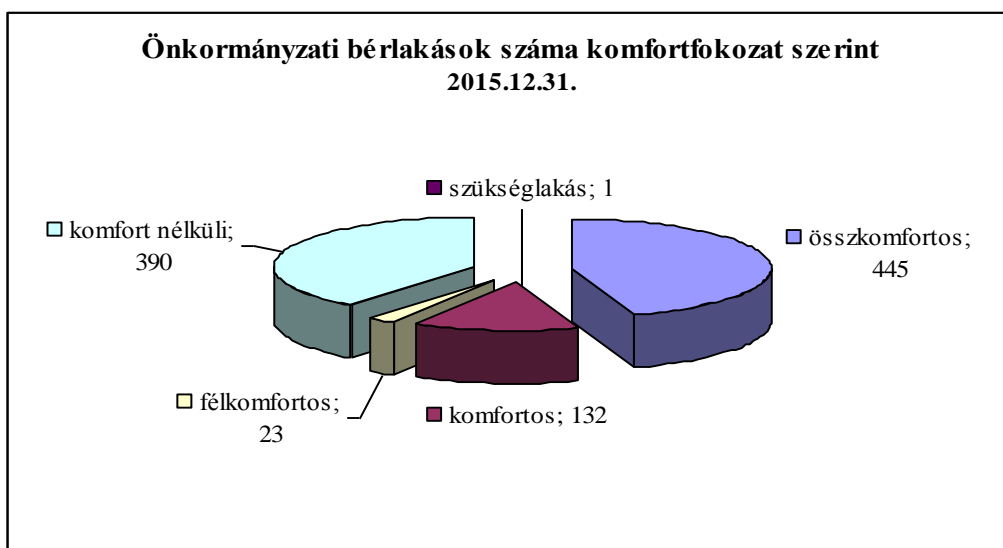
A Salgó Vagyon Kft. 2015. január 1-jével 1.037 db önkormányzati tulajdonú lakáskezeléssel és 28 db magántulajdonú lakásüzemeltetéssel kezdte meg a működési évet. 2015. december 31-re az önkormányzati lakásállomány 991 db-ra csökkent, a magántulajdonú lakásüzemeltetésben változás nem történt, az továbbra is 28 db lakásingatlant érint.

2015. december 31-én a 991 db lakásból:

- • 530 db lakás bérbe adott,
- • 196 db lakás üres,
- • 265 db lakás falazott.¹⁸

¹⁷ Itt 2006 és 2009 között volt egy nagyobb visszaesés

A jelenlegi bérlakás állomány többségét így már az összkomfortos lakások alkotják, tőlük alig maradva következnek a még mindig igen jelentős komfort nélküli lakások.

forrás: Salgó Vagyon Kft.

2015. évben 211 db lakásbérleti szerződés került megkötésre, melyből 14 db volt, aki szociális névjegyzék alapján kapott bérlakást. Piaci ajánlattétel alapján 35 db új lakásigénylőnek biztosítottak önkormányzati összkomfortos lakást. A közgyűlési határozat által jóváhagyott szanálásokkal érintett lakások helyett 13 db családnak biztosítottak áthelyezéssel másik lakást.

A bérlakásokat piaci, költségelvű, vagy szociális alapon lehet bérbe venni. Megfelelő piaci ajánlat esetén várakozás nélkül is szerződés köthető, költségelvű bérbeadásnál az ajánlattevők közül licit alapján kerül kiválasztásra a későbbi bérlő (licitálni az előre befizetett bérleti díj mértékével lehet), szociális alapon pedig egy adott prioritáslista alapján dől el a későbbi bérlő személye. Salgótarján *szociális bérlakás-állományának majdnem fele olyan lakás, amelyben a lakók a lakásvesztés küszöbén állnak. Az új szociális bérlőkkel legfeljebb egy évre kötnek határozott idejű szerződést, úgynevezett határozatlan idejű szerződéseket már nem köt a város. Bár ez az eljárás csökkenti az önkormányzat kintlévőségének növekedésének a mértékét, a korábbi évtizedek gyakorlatához képest mégis csökkenti az amúgy is kiszolgáltatott, alacsony státuszú családok létbiztonságát.*¹⁹

2015 őszén 28 db érvényes lakásigénylési ajánlatot vettek nyilvántartásba. Az őszi névjegyzék érvényességének megnyílásakor lakás biztosítására várt 1 db 3 gyermekes család,

¹⁸ Javaslat a 2016. évi lakás juttatási jogcímeinek sorrendjének meghatározására, valamint tájékoztató az önkormányzati tulajdonú lakások 2015. évi hasznosításáról -2016.02.11. Salgó Vagyon Kft.

¹⁹ SMJV Integrált településfejlesztési stratégiája 2014. szeptember 11.

3 db 2 gyermekes család, 5 db egy gyermekes család, 4 db házaspár/élettársi kapcsolat/családtag, valamint 15 db egyedülálló.

2015 tavaszi/őszi névjegyzékről összesen 13 db lakásigénylőnek sikerült önkormányzati tulajdonú bérlakást biztosítani. A jelenleg érvényes névjegyzékről 13 db lakásigénylőt tartanak nyilván, akik még bérlakásra várnak, mivel 1 lakásigénylő idő közben elhunyt, 1 db lakásigénylő pedig visszalépett.

2015. december 31-i állapot szerint 196 db önkormányzati tulajdonú üres, nem falazott lakásingatlant tartanak nyilván, melyből az önkormányzat lakáskonceptiója alapján a tömblakásos lakóépületekben lévő 167 db összkomfortos/komfortos lakás áll rendelkezésre. Ezek közül 13 db lakás bérlőkijelöléses, 10 db komfort nélküli, a további 6 db lakás pedig félkomfortos.²⁰ A 13 fő lakásigénylő a felkínált üres önkormányzati tulajdonú lakást valamely oknál fogva (számára nem megfelelő helyen van, a nagysága vagy komfortfokozata nem megfelelő, stb.) nem fogadta el, ezért lehetséges, hogy bár rengeteg üres önkormányzati lakás van, mégis vannak olyan személyek, családok, akik jelenleg is bérlakásra várnak.

A bérlakások többsége kis alapterületű egy vagy másfél szobás lakás. Az 50m²-et meghaladó lakások száma 40 db alatt van. Tömegével található a városban alacsony komfortfokozatú, olcsó bérlakás, jelentős részük üresen bontásra vár- kedvező terepet jelent máshonnan kiszorított, alacsony státuszú népesség beáramlásának a városba, lakásfoglalással, rokoni befogadással, egyéb technikákkal.

Exponenciálisan növekedik a jogcím nélküli, lakáshasználati díjat és rezsiköltséget sem fizető „lakók” aránya, amely már vállalhatatlan terheket ró az Önkormányzatra.

A bérlakás állomány kezeléséből keletkező adósságállomány meghaladja a 130 MFt-ot, éves szinten 10-20 MFt-al emelkedik, 80%-a olyan tartozás, amely gyakorlatilag behajthatatlan, mivel egy-egy adós tartozása 100 eFt-ot meghaladó és a bérlő nem rendelkezik jövedelemmel, vagyonnal, vagy fiktív állományba került, mert ismeretlen helyre távozott.

Fontos döntés hozni, az un. szórvány bérlakások ügyében, amelyek a városban szerteágazóan található különböző társasházak részeként. Ezek a lakások a korábbi önkormányzati bérlakások privatizációjakor maradtak meg, mivel vagy üres volt, vagy a bérlőjük, a kedvező feltételek ellenére sem vásárolta meg. Fenntartásuk nem racionális az önkormányzat számára, a bonyolult társasházi működtetés miatt.

---

²⁰ *Javaslat a 2016. évi lakás juttatási jogcímek sorrendjének meghatározására, valamint tájékoztató az önkormányzati tulajdonú lakások 2015. évi hasznosításáról -2016.02.11. Salgó Vagyon Kft.*

A lakásállomány összetétele több szempontból is kedvezőtlen. A már említett nagyarányú kolónia jellegű lakáscsoport mellett jelentős hányadot (76,4%) képviselnek az egy szobás lakások, így a családok számára nincs valódi lehetőség a portfólión belüli minőségi cserére (sem komfortfokozatot sem pedig alapterületet/szobaszámot tekintve).

A komfortnélküli lakások teljes mértékben szociális alapon kerülnek bérbeadásra, bérlők alacsony jövedelmű (túlnyomórészt segélyekből élő) családok, akik a lakás műszaki állapotát még megőrizni sem minden esetben képesek.

A bérlakás állomány fenntartása jelen körülmények között az önkormányzat számára veszteséges tevékenység. Egyrészt a bérbe adott lakások nagy része szociális alapon kerül kiadásra és csak elenyésző része piaci alapon.

Másrészt az önkormányzati lakások bérlői óriási nagyságú (lakbér-, víz-és fűtésből eredő) díjhátralékot halmoztak fel.

A Salgó Vagyon Kft. év végi ingatlankezelési mérlege évek óta negatív, ebből adódóan kevés pénz jut a lakások megfelelő karbantartására és felújítására.²¹

Lakásokra vonatkozó hátralékok mértékének alakulása

Megnevezés	Összesen (eFt)						
	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.
Lakás	190 246	235 814	275 088	276 150	253 567	217 087	217 748

forrás: Salgó Vagyon Kft.

Hátralék megoszlása 2015-ben

Megnevezés	0 - 30 nap	31-60 nap	61-90 nap	91 -180 nap	181 - 365 nap	365 nap feletti	Összesen:
e Ft	4 906	1 853	1 410	4 589	12 416	192 574	217 748
fő	271	152	88	148	178	809	1 646

forrás: Salgó Vagyon Kft.

2015. december 31-i állapot szerint 1.158 db folyamatban lévő eljárás volt a hátralék behajtására és lakáskiürítésre.

²¹ SMJV Integrált településfejlesztési stratégiája 2014. szeptember 11.

7. Gyerekes családok helyzete, szegénységi kockázata

A járás lakói 28203 háztartásban élnek. Ez a szám magasabb, mint az 1980-as érték, de elmarad a 90-es és 2001-es népszámlálás háztartás számaitól. A háztartások átlagos nagysága népszámlálásról népszámlálásra folyamatosan csökkent, míg 1980-ban még 100 háztartásra 279 személy jutott ez a szám 2011-re 226-ra apadt.

A háztartások csaknem kétharmada (64,6%) egy és kétfős háztartás, ami magasabb az országos átlagnál. A járáson belül Etesen, Sámsonházán és Szilaspogonyban e háztartások aránya meghaladja a 70%-ot, míg Karancsságon, Litkén, Lucfalván és Nagybárcányban éppen csak eléri az 50%-ot, Sóshartyánban kicsivel ez alatt marad.

A három-négy személyes háztartások aránya járási átlagban már 30% alatti és igen alacsony az öt vagy több fősek aránya is (5,8%). Ez utóbbiak esetében települési szinten nagyok a különbségek. A legalacsonyabb Salgótarjáni értékkel (4,2%) szemben, a már említett Karancsság, Litke, Lucfalva, Nagybárcány és Sóshartyán mellett Ságújfalu, Szilaspogony, Vizslás és Zabar háztartásainak több mint tizede legalább 5 főből áll.

A háztartások 62,4 százaléka un. családháztartás volt, ami szinte kivétel nélkül egy családból álló háztartást jelentett. Az egy család alkotta háztartások között túlnyomó többségében (77%) voltak házastársi, élettársi kapcsolatban élők, viszont igen magas arányban fordultak elő (23%) az egyszülős családok is. (Legmagasabb arányban 25%-ban a járásszékhelyen Salgótarjában) 2011-ben 3957 ilyen család volt a járásban, arányuk csaknem 3%-kal magasabb, mint az országos átlag. Az egyszülős családokban jellemzően az anya neveli a gyermeket. A gyermeküket egyedül nevelő apák száma csupán 484 volt, ami az összes egyszülős háztartás alig több mint egytizede (12%).

A 2011-es népszámlálás adatai szerint a járásban 17 830 család élt. A családok száma hasonlóan a népesség adatokhoz a 80-as évek óta folyamatosan csökken. A 80-as népszámláláskor még 23604 család élt a járás területén, aminek a 2011-es érték csupán a háromnegyede. Az állandó népesség csökkenésének üteme ennél valamelyest csekélyebb mértékű volt. 1980 és 2011 között az itt élők száma „csak” négyötödére zsugorodott. Ennek következtében az átlagos családnagyság, még ha kis mértékben is, de nőtt. 2011-ben a száz családra jutó gyermekek száma 104 volt, szemben a 80-as 98-as átlagos értékkel.

A járáson belül a Sóshartyánban jut a legtöbb gyermek egy családra (1,55) és Cereden és Mihálygergén a legkevesebb (0,84).

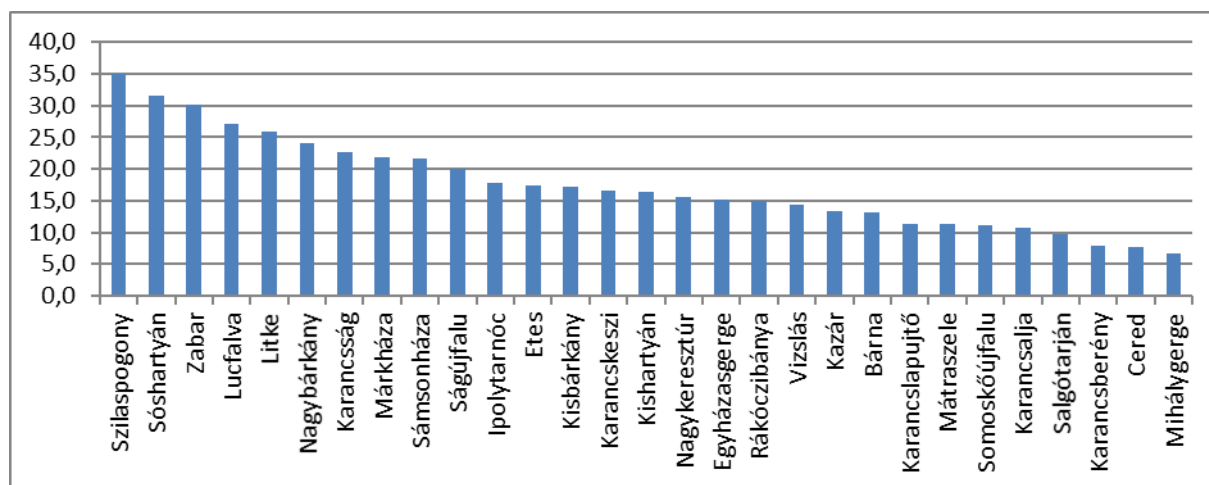
A járás családjainak átlagosan 2/3-a gyermekes család. Arányaiban legtöbb (71-73%) gyermekes család Sóshartyánban, Ipolytarnócon és Ságújfalun él, a legkevesebb (56-58%) Cereden, Szilaspogonyban, Zabaron és Nagykeresztúrban.

A gyermekes családok 59%-a egygyermekes. A kétgyermekesek aránya nem éri el a 30%-ot, míg a három és többgyermekes nagycsaládok az összesség 12%-át teszik ki.

A járás települései közül Szilaspogony, Sóshartyán és Zabar esetében a gyermekes családok közül csaknem minden harmadik, Lucfalva, Litke és Nagybárkány esetében pedig csaknem minden negyedik három vagy több gyermekes nagycsalád.

Ezen települések közül Nagybárkányban, Lucfalván, Litkén és Sóshartyánban illetve az előző felsorolásban nem szereplő Márkházán és Ságújfalun a legmagasabb a három vagy több gyermeket szülő 15 év feletti nők aránya.

A három vagy több gyermekes családok arány a gyermekes családok között településenként (2011)

A 2011-es népszámláláskor a járás 1423 három vagy több gyermekes családjából 649 Salgótarjánban élt. Ezen túl Karancskeszzi, Karancslapujtó, Karancsság és Sóshartyán településeken haladta meg a számuk az 50-et, Somoskőújfalu, Etes, Kazár és Litke esetében a 40-et. A legkevesebb sokgyerekes család Nagykeresztúron, Kisbárkányban és Mihálygergén élt.

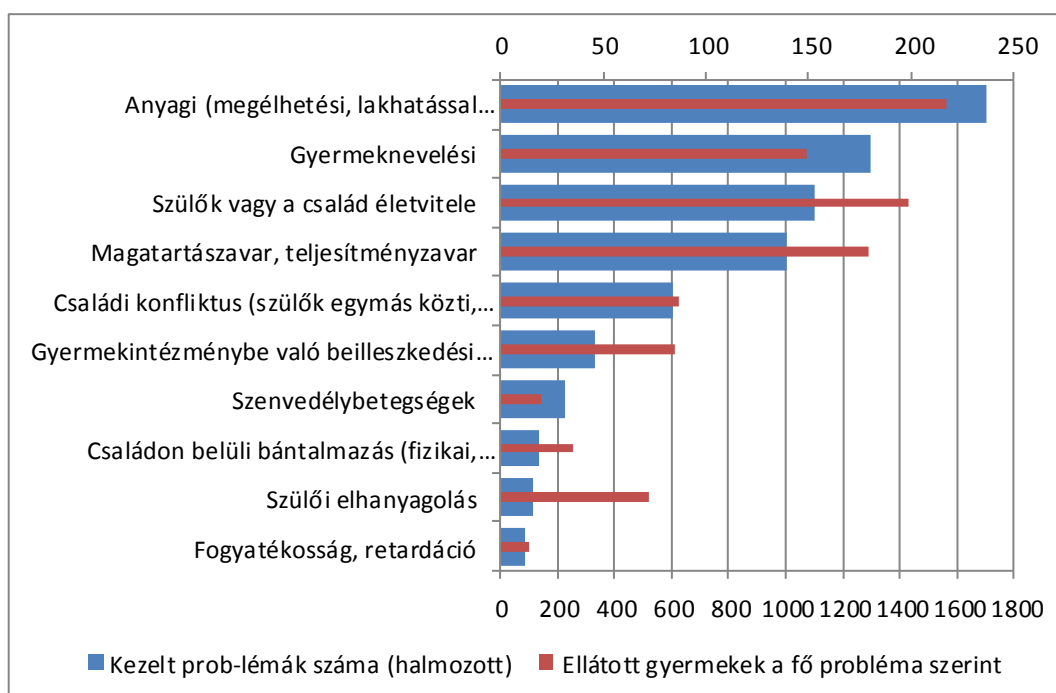
A járásban 2014-es adatok szerint 10728 kiskorú gyermek élt, akik közül 1131-en vették igénybe a gyermekjóléti központ szolgáltatásait. Kétharmadukat (68%) alapellátás keretében látták el, míg csaknem negyedüket (23%) védelemben vették. A gyermekjóléti szolgáltatás igénybevevői között a szakellátásban gondozottak 10% alatt voltak (9%). A legtöbb

védelembe vett gyermek –Salgótarján után- Sóshartyánban, Karancskesziben, Karancsságon és Zabarban volt (14-16 fő).

Az ellátott gyermekek kezelt problémák szerinti megoszlásánál, a vezető helyet elsősorban az anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.) gondok jelentették. Az összes kezelt probléma negyede, az ellátott gyermekek ötöde tartozott ide.

A kezelt problémák gyakorisága szerint második helyen a gyermeknevelési problémák álltak, kicsit megelőzve a szülők vagy család életviteli problémáit, amit a magatartászavar, teljesítményzavar követett. (Ezek arányai egyenként az összes eset 15-20%-át tették ki).

A gyermekjóléti szolgáltatás keretén belül ellátottak és a kezelt problémák megoszlása a főbb problémátípusok szerint (2014)

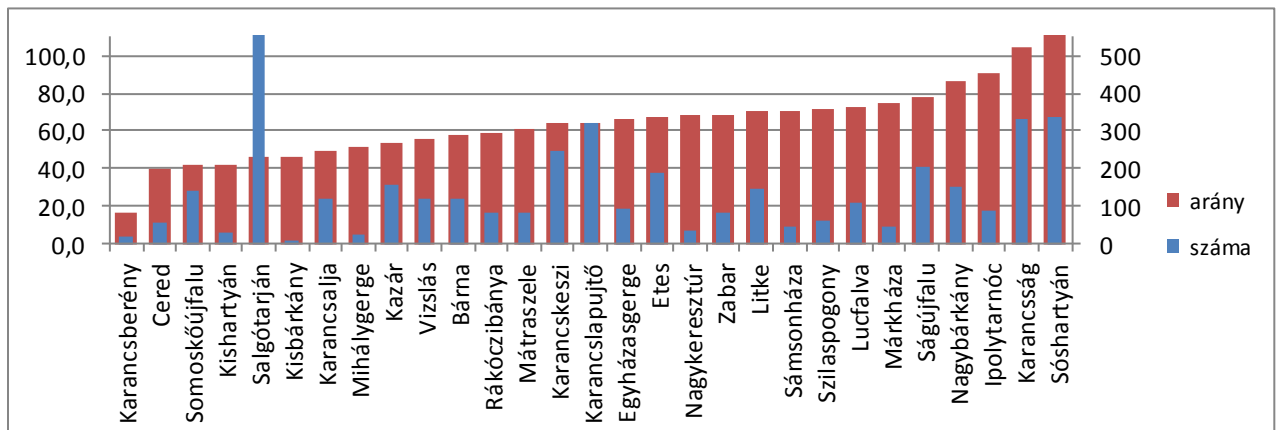

Az ellátott gyermekek problémák szerinti megoszlásánál is e-három ok döntően meghatározó volt, de itt a szülők vagy család életvitele miatt gondozásba kerültek valamivel többen voltak a másik két ok miatt ellátottaknál.

A gyermekjóléti szolgáltatás esetei között a szenvedélybetegség, családon belüli bántalmazás, szülői elhanyagolás alig fordul elő. Az összes eset csupán 7,2%-a, az ellátott gyermekek 10% tartozott ide.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermekek aránya a járásban igen magas. A száz kiskorúra vetített segélyezették száma 56,6 fő, ami majdnem kétszerese az országos átlagnak (28,6). Karancsberény kivételével ez a szám minden településen eléri a 40-et.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesített gyermek száma és aránya településenként (2014)

Különösen magas az RGYK-s gyermekek aránya Sósartonban és Karancsságon, ahol Salgótarján után az abszolút számban is a legtöbb a támogatott gyermek.

8. Egészségügyi helyzet

8.1 A járás egészségügyi helyzete - központi adatbázisok, intézmények adatai alapján

A salgótarjáni járáshoz tartozó települések fekvő és járó beteg szakrendelését Salgótarjában, a megyeszékhelyen működő Szent Lázár Megyei Kórház és Rendelőintézet, a pásztói Margit Kórház és a balassagyarmati Dr. Kenessey Albert Kórház - Rendelőintézet látja el.

Intézmény neve	Ágyszámok
Szent Lázár Megyei Kórház	660
Dr. Kenessey Albert Kórház-Rendelőintézet	627
Margit Kórház	190

forrás: Tájékoztató Nógrád Megye Közgyűlése számára Nógrád megye egészségi helyzetéről

A Szent Lázár Megyei Kórház és Rendelőintézet fekvő betegforgalmának 33%-át a salgótarjáni lakóhelyű betegek, 67 %-át a Salgótarjánon kívüli települések betegek adták 2014. évben.²²

A kórház adatai szerint előforduló főbb betegségcsoportok sorrendben: a keringési rendszer betegségei, az agyérbetegségek, a magas vérnyomás, a légzőrendszer megbetegedései, az emésztőrendszer megbetegedései, az alkoholos májbetegségek és a cukorbetegség. A daganatos megbetegedések okozta halálozás a második helyen áll.

Az egészségügyi alapellátásban a salgótarjáni járás térségében lévő 29 települést tekintve 2014. december 31-én **39** háziorvos, **10** házi gyermekorvos, illetve **21** fogorvos dolgozott.

A házi-gyermekorvosok száma, ellátásban megjelent betegek száma (2014.)

	Házi orvosok száma (fő)	Házi gyermek orvosok száma (fő)	A házi orvosok által ellátott szolgálatok száma (szolgálat)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (szolgálat)	A házi orvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)	A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma összesen (eset)	arányszám
Salgótarjáni járás	35	7	39	10	410062	54342	6,33

forrás: MTA adattábla

Általánosságban elmondható, hogy Salgótarjánt kivéve, a térség településein a háziorvosi ellátásokat vegyes körzetekben szervezik meg, amelyekben elsősorban háziorvos látja el a

²² *forrás: Tájékoztató a Szent Lázár Megyei Kórház tevékenységéről (2015.04.30.)*

feladatokat, gyermekorvos csak néhány településen (pl.: Litke, Karancskeszzi, Márkháza, Kisbárkány, Rákócziánya) áll rendelkezésre. Sok a tartósan betöltetlen házi orvosi körzet is (pl.: Sóshartyán, Karancslapujtó, Salgótarján), ezeket a körzeteket helyettesítés útján látják el az önkormányzatok.

A járás egészségügyi ellátórendszerét az általánosan ismert tényezőkön túl (rossz szociális helyzet, munkanélküliség, alacsony iskolázottsági arány, dohányzás, alkoholfogyasztás, stb.) nehezíti az alapellátásban tapasztalható orvoshiány. A felnőtt házi orvosok körzetek közül 2 tartósan, a házi gyermekorvosi körzetek közül 3 tartósan betöltetlen, ezekben a körzetekben helyettesítéssel látják el a feladatot (2015.12.31.-i állapot).

A helyzetet tovább súlyosbítja a házi orvosok, házi gyermekorvosok magas életkora is. Salgótarjánban praktizáló orvosok közül a legtöbben már betöltötték az 50. életévüket.

Házi orvosi alapellátás 2015.12.31.

	házi orvosok száma	50.életévüket 2015.12.31-ig betöltött házi orvosok száma	ebből 60.életévüket 2015.12.31-ig betöltött házi orvosok száma	ebből 65. életévüket 2015.12.31.-ig betöltött házi orvosok száma
Salgótarján MJV	22	21	11	4
Nógrád megye	102	89	52	30

forrás: Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről (Nógrád Megyei Kormányhivatal 2015.)

A 60-65 év feletti házi orvosok számának magas aránya arra hívja fel a figyelmet, hogy pár éven belül valószínűleg még jelentősebb orvoshiánnyal kell szembenéznünk.

Házi gyermekorvosi alapellátás 2015.12.31.

	házi gyermekorvosok száma	50.életévüket 2015.12.31-ig betöltött házi orvosok száma	ebből 60.életévüket 2015.12.31-ig betöltött házi orvosok száma	ebből 65. életévüket 2015.12.31-ig betöltött házi orvosok száma
Salgótarján MJV	6	5	3	1
Nógrád megye	20	19	9	5

forrás: Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről (Nógrád Megyei Kormányhivatal 2015.)

A népegészségügyi feladatok ellátásában, ezen belül a közösségi egészségfejlesztésben, a betegségek megelőzésében, megbetegedés esetén az egészségügyi állapot helyreállításában jelentős szerepük van a védőnőknek.

A védőnői szolgálat az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló megelőző tevékenységet, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlás megelőzése érdekében egészségfejlesztést végez.

A védőnői hálózaton keresztül a lakosság legszélesebb rétegéhez juthatunk el.²³

A települési önkormányzat az egészségügyi alapellátás keretében gondoskodik a védőnői ellátásról. Ide tartozik az óvodáskorúak ellátást is magába foglaló területi védőnői ellátás, valamint az iskolavédőnői ellátás.

A *területi védőnők* a legfontosabb életszakaszoknál – a gyermekvárásnál, az újszülött fogadásánál, a családi élet kialakításánál, a gyermek óvoda, iskola kezdésénél – vannak jelen a családok életében.

A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandós és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. A kisgyermekek tanulói jogviszonyának megkezdéséig a gondozási feladatokat a területi védőnő látja el.

Az iskolavédőnői tevékenység a védőnői szolgáltatás egy speciális területe, melynek során a 6-18 évesek, valamint a 18 év feletti, középfokú nappali rendszerű iskolai oktatásban résztvevők egészségének megőrzése, fejlesztése az ahhoz kapcsolódó problémák megelőzése, korai felismerése, kiküszöbölése, és gyógyítása történik.

Védőnői ellátás valamennyi településen elérhető, bár a 13 település (Karancsság, Litke, Nagybárkány, Sóshartyán, Ságújfalu, Etes, Zabar, Egyházasgerge, Karancskeszzi, Karancslapujtó, Kazár, Sámsonháza, Salgótarján) vonatkozásában a 23 területi védőnői álláshelyből csak 12 betöltött. Ebből 7 Salgótarjánban található, egy településen (Kazár) félállásban kerül betöltésre, 8 település (Karancsság, Litke, Nagybárkány, Ságújfalu, Karancslapujtó, Zabar, Sámsonháza és Salgótarjánból 3 körzet) nem rendelkezik betöltött álláshellyel.

8.2. Egészségi állapot – központi adatbázisok, intézmények adatai alapján

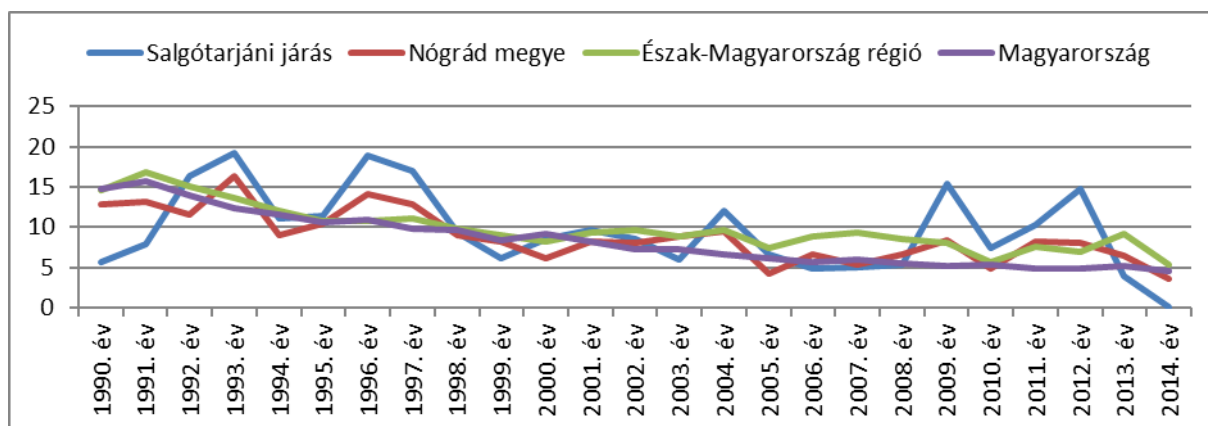
A hátrányos helyzet és a szegénység egyik nagyon fontos következménye a rossz egészségi állapot, illetve olyan tényezők átlagosnál jellemzőbb elterjedtsége, amelyek növelik a rossz egészségi állapot valószínűségét.

A csecsemőhalandóság mértéke egyik jelzőszáma az adott térség egészségügyi helyzetének.

---

²³ www.nograd.hu/files/vitanap/NMKH_Nepeg_Szakigazg_Szerv_taj.pdf- Tájékoztató Nógrád megye egészségi helyzetéről

Csecsemőhalandóság alakulása 1990-2014 között

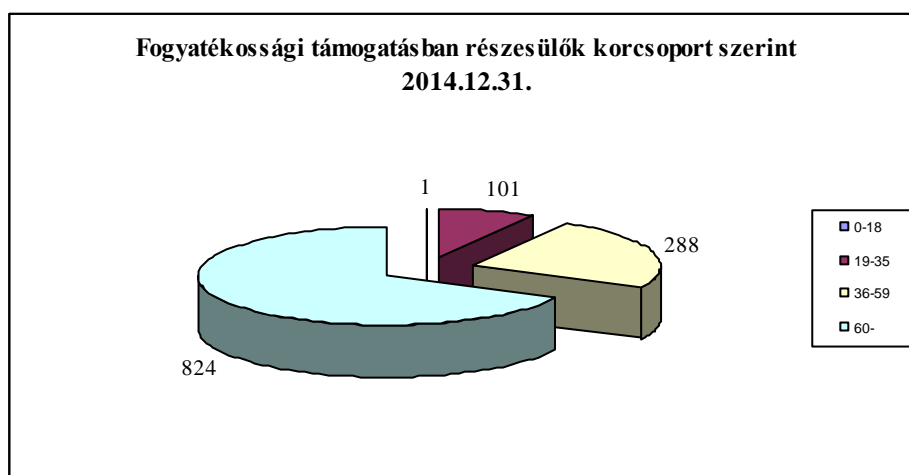
A csecsemőhalandóság alakulása az elmúlt 25 évben a Salgótarjáni járásban követte az országos trendeket. Akárcsak Észak-Magyarországi régiós vagy a Nógrád megyei csecsemőhalandósági mutató, a járási arányszámok is csökkenő trendet mutatnak. 2014-re az ezer élve születésre jutó csecsemőhalálozás országos és regionális szinten nagyjából egyenletesen 15-ről 5-re csökkent. A megyei számok kicsit alacsonyabb bázisról indulva és némileg hullámzóbb mértékben hasonló mértékű csökkenést mutatnak. A járási adatokat némileg hektikusabb, de alapvetően szintén csökkenés jellemzi. Egy-egy év abszolút számban nem magas (pár fős) csecsemőhalálozása azonban a csecsemőhalandósági mutatókban járási szinten kiugróan magas értékeket eredményezett (pl. 2009, 2012).

A települések lakosai közül 2014. december 31-én 1214 fő részesült fogyatékosági támogatásban, ebből 1212 fő súlyosan fogyatékos. Halmozottan fogyatékos személyek száma: 43 fő volt.

fogyatékosági típus	létszám
autista	3 fő
értelmi fogyatékos	79 fő
hallási fogyatékos	107 fő
látási fogyatékos	474 fő
mozgásszervi fogyatékos	508 fő
halmozottan fogyatékos	43 fő
összesen	1214 fő

forrás: Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

Megjegyzés: A fogyatékos személyek száma valójában ennél több, erről azonban csak becslésekkel (iránymutatónak számítva az érdekvédelmi szervezetek tagságát) rendelkezünk.

forrás: Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztály

A fogyatékosági támogatásban részesülők 67,9%-a 60 éven felüli, 23,7%-a 36-59 év közötti személy.

A fogyatékosági támogatásban részesülők száma csak egy iránymutatást jelent, mivel abban nem szerepelhetnek a kiskorú fogyatékos személyek, valamint azok sem, akik a támogatás helyett megtartották a magasabb összegű családi pótlékot, illetve nem igényeltek támogatást, vagy annak folyósítását valamilyen oknál fogva szüneteltetik. Az emelt összegű családi pótlékban részesülő hallássérült, látássérült, mozgássérült, értelmi fogyatékos vagy autista személy is súlyos fogyatékosnak minősül, attól függetlenül, hogy az ellátást, amiben részesül – másképpen nevezik. Tehát csupán az ellátás alapján nem célszerű felmérni a fogyatékkal élők számát.

A járási szintű adatokhoz való hozzájárulás nehézségét tükrözi az is, hogy a Nm-i Kormányhivatal Családtámogatási és Társadalombiztosítási Főosztálya az emelt összegű családi pótlékban részesülők esetében nem tud fogyatékosági típusonként adatokat lekérdezni, az Oktatási Hivatal pedig csak feladatellátási helyre vonatkozóan tud tanulói adatokat szolgáltatni, lakcímre vonatkozóan nem tud szűrni.

Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése, oktatása

2014/2015-ös tanév	enyhén ért.fogy.	középsúly. ért.fogy.	nagyot-halló	gyengén-látó	mozgás-szervi	beszéd-fogy.	autizmus spektrum zavar	összesen
Integráltan	20	0	9	4	10	17	4	64
Gyógyped.tanterv alapján	81	25	0	0	0	0	18	124
Összesen	101	25	9	4	10	17	22	188

forrás: Oktatási Hivatal

Az Oktatási Hivatal Tanügy-igazgatási és Területi Koordináció Főosztálya adatai szerint salgótarjáni feladatellátási helyen (Salgótarjáni területén lévő oktatási intézmények) a 2014/2015-ös tanévben 188 fő fogyatékkal élő gyermek tanult.

A salgótarjáni Illyés Gyuláné Óvoda, Általános Iskola, Speciális Szakiskolában a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján folyik a sajátos nevelési igényű, autista spektrum zavarral, testi, érzékszervi, értelmi fogyatékkal élő gyermekek nevelése, oktatása. Az oktatási intézmény adatai szerint például az autista óvodások, tanulók száma jelenleg 44 fő, melyből salgótarjáni lakhellyel rendelkező 25 fő.

Az Abigél Közhasznú Egyesület személyes kapcsolatrendszerében 38 fő autista személy van, melyek lakóhelyéről nem rendelkezünk információkkal.

Mindezek mutatják, hogy járási szinten a fogyatékkal élők fogyatékosági típusonkénti számáról pontos szám adatokkal jelenleg nem rendelkezünk.

8.3. Egészségi állapot elemzése - MTA - védőnői adatlapok alapján

A beérkezett védőnői adatlapok is több esetben hiányosan voltak kitöltve, több kérdésnél nincsenek adatok, több esetben nem történt meg a becsülni kért adatok beírása sem.

Az elérhető adatok összegzése után az alábbi megállapításokat tehetjük, bár figyelemmel kell lenni arra, hogy ez csak egy éves adatot tükröz:

- ✚ A védőnők az általuk 2015. évben ellátott gyermekek közel átlag 40 %-át tartották veszélyeztetett helyzetűnek. Az átlagtól nagyobb %-ban vannak az ellátottak között veszélyeztetett gyermekek szerintük Szilaspogony (88%), Sóshartyán (68%), Lucfalva (51%) Karancsság (46%), Nagybárcány (43%), Ságújfalu (40%) településeken.
- ✚ A 2015-ben szülő nők életkorát vizsgálva a jelzett adatok szerint átlagosan 11%-uk volt 18 éven aluli. Ettől jelentősebb az arány Zabar (37%), Szilaspogony (22%), Mátraszele (19%) és Sóshartyán (22%) településeken.
- ✚ A 2015-ben élve született gyermekek közel 10%-a volt koraszülés, 10%-uk pedig kis súllyal született. Ettől nagyobb a kis súllyal született gyermekek arányszáma Sóshartyán (39%), Nagybárcány (36%), Litke (33%), Lucfalva (27%) községekben. Jelentősen magasabb a 37. terhességi hét előtt születettek aránya Nagybárcányban (36%), Mátraszelen (31%) és Lucfalván (27%).

- ✚ A 14 év alatti gyermekeket érintő kockázati tényezők magas százalékban vannak jelen: megítélésük szerint a tényezők az érintettség súlyának sorrendjét tekintve: a dohányzás, az alkoholfogyasztás és az agresszív viselkedés, verekedés, illegális drogok, dizájner drogok fogyasztása.
- ✚ 2015.évben több esetben észleltek gyermek elhanyagolást Karancseszki (10 család), Etes (3 család), Litke (3 család) településen lakó családok esetében.
- ✚ Az elvégzett iskolai szűrővizsgálatok alkalmával a megvizsgált gyermekek körében észlelt elváltozások közül a legjelentősebbek az előfordulások gyakorisága szerint az obesitas (elhízás), a mozgásszervi problémák, érzékszervek működésének problémái, szociális fejlődés és magatartásproblémák, a tanulók személyi higiénéjének problémái, fejtetvesség, pszichés, motoros, mentális problémák.
- ✚ A 2015-ben 3. életévüket betöltő gyermekek közül gyakran fordulnak elő beszédfejlődési és szociális fejlődési zavarok.
- ✚ A gyermekek megbetegedésével összefüggésbe hozható környezeti problémaként a ronggyal való tüzelést (Ságújfalu, Karancsság), zsúfolt, leamortizálódott lakóépületekben történő lakhatást (Karancseszki) jelezték.
- ✚ A védőnői körzetekben leggyakrabban előforduló egészségügyi problémaként, betegségként a következőket tüntették fel: alsó-és felső légúti hurutok, allergia, elhízás, légzésszervi probléma, vérnyomás problémák, hasi panaszok.

9. Közoktatási szolgáltatások a járásban

9.1. Az intézmények elérhetősége és általános adatai a járásban és a településeken²⁴

A Salgótarjáni járásban 4 önkormányzati bölcsőde van összesen: Sámsonházán, Bárnán és Sóshartyánban az óvodával közös működtetésben 5 – 5 fő férőhelyen (férőhelyszám fejlesztést terveznek), illetve Salgótarjában 52 fős férőhelyen. Így a járásban élő 954 fő 0-3 éves gyerekre 67 férőhely jut, amely nagyon alacsony számot mutat. Ezen kívül Salgótarjában két civil szervezet működtet családi napközit. **A bölcsődei ellátás bevezetését a járás egyetlen települése sem vette tervbe, pedig a korai fejlesztés kiterjesztésére nagy szükség lenne.**

Óvodai ellátás terén sokkal jobban áll a járás: Kisbárcány, Márkháza és Nagykeresztúr kivételével minden önkormányzat helyben biztosítja az óvodai ellátást. A 2016-os önkormányzati/intézményi adatszolgáltatás alapján 927 óvodáskorú (3-6 éves) gyerekre 2335 férőhely jut, így a férőhely-kihasználtság mindössze 70,8 százalékos.

Általános iskolákat a járásban nagyrészt a KLIK tartja fenn, ezen kívül működik még alapítványi és egyházi fenntartási iskola is.

A 2016-os adatok szerint helyben mindössze 16 településen volt általános iskola, csak 12 településen nem (Egyházasgerge, Ipolytarnóc, Karancsberény, Kisbárcány, Kishartyán, Márkháza, Mihálygerge, Nagykeresztúr, Rákóczibánya, Sámsonháza, Szilaspogony, Zabar) így a járás településeinek közel 45 százalékából eljártak a gyerekek a térség intézményeibe.

A járás középiskolái mind Salgótarjában találhatóak, ahol összesen 5 szakközépiskolai, 4 gimnáziumi és 1 speciális szakiskolai képzés valósul meg. Egyházasgergén egyházi fenntartásban működik még a Szent József Katolikus Szakiskola és Speciális Szakiskola.

9.1.1. Óvodák

A járás 29 települése közül 26 településén érhető el helyben az óvoda, és néhány kivétel ettől eltekintve (Mátraszele, Ságújfalu, Szilaspogony, Vizslás) a férőhelyszám megfelel a gyerekek számának. Az MTA adatlapok szerint 70,8 százalékos a járási férőhely-kihasználtság. Karancsberény, Nagybárcány és Sámsonháza települések esetében alacsony: 50-60%-os a férőhely kihasználtsága. A járás óvodái egyáltalán nem tűnnek telítettnak, bár a férőhelyek igen egyenlőtlenül oszlanak el.

---

²⁴ Az adatok és információk forrása: TEIR, 2015, Önkormányzati adatszolgáltatás 2015.

Az óvodás korúak, az óvodások és a férőhelyek száma, 2016.

Település	Az Önkormányzatok adatai alapján a 3-6 éves korosztály létszámadata, fő	Férőhelyek száma a 2016-os statisztika alapján, fő	Óvodai létszám a 2016-os statisztika alapján, fő	Kihasznátság a 2016. májusi adatok alapján, %
Bárna	31	50	41	82,0
Cered	13	25	18	72,0
Egyházasgerge	24	30	28	93,3
Etes	28	50	37	74,0
Ipolytarnóc	13	25	22	88,0
Karancsalja	27	50	50	100,0
Karancsberény	10	20	12	60,0
Karancskeszi	78	50	49	98,0
Karancslapujtó	77	100	75	75,0
Karancsság	75	70	70	100,0
Kazár	33	50	36	72,0
Kisbárkány	1	Nincs	nincs	0,0
Kishartyán	13	25	20	80,0
Litke	40	30	23	76,6
Lucfalva	11	50	42	84,0
Márkháza	12	Nincs	nincs	0,0
Mátraszele	30	25	29	116,0
Mihálygerge	11	25	25	100,0
Nagybárkány	18	50	33	66,0
Nagykeresztúr	2	Nincs	nincs	0,0
Rákóczibánya	25	30	26	86,6
Ságújfalu	55	45	49	108,8
Salgótarján	786	1370	1021	74,5
Sámsonháza	12	20	11	55,0
Somoskőújfalu	39	60	54	90,0
Sóshartyán	42	75	62	82,6
Szilaspogony	6	20	21	105,0
Vizslás	29	25	28	112,0
Zabar	12	25	20	80,0
Összesen	1553	2335	1654	70,8

forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás 2016.05.31.

A 2016-os kérdőíves felmérés szerint a járásban a cigány gyerekek aránya az óvodások között 43,6 százalék, tehát jóval magasabb, mint a teljes népességén belüli arány. (Sóshartyán, Nagybárkány, Karancsság településeken szinte a gyermekek 100%-a) A gyerekek majdnem 100%-a háromévesen ment óvodába a Salgótarjáni járásban, a jegyzői felmentések csak 1-2 esetben és indokoltan kerültek kiállításra a településeken dolgozó család gondozók tájékoztatása szerint.

A 2016-os adatok a következő helyzetet mutatták: a járás óvodáiban összesen 83 csoportba járnak a gyerekek, amely így átlagosan 19,9 fős csoportlétszámot jelent. Legszűfoltabb a Mátraszelei és a Vizslási óvoda, ahol az átlagos csoportlétszám eléri a 29 főt, de itt a kihasználtsági adatok is meghaladják az engedélyezett férőhelyszámot. 6 település kivételével húsz főnél nagyobb az óvodai csoportlétszám.

Óvodai csoportok száma és az átlagos csoportlétszám, 2016.

Település	Csoportok száma	Óvodások száma	Átlagos csoportlétszám
Bárna	2	41	20,5
Cered	1	18	18
Egyházasgerge	1	28	28
Etes	2	37	18,5
Ipolytarnóc	1	22	22
Karancsalja	2	50	25
Karancsberény	1	12	12
Karancskeszzi	2	49	24,5
Karancslapujtó	3	75	25
Karancsság	3	70	23,3
Kazár	2	36	18
Kishartyán	1	20	20
Litke	1	23	23
Lucfalva	2	42	21
Mátraszele	1	29	29
Mihálygerge	1	25	25
Nagybárkány	2	33	16,5
Rákócziánya	1	26	26
Ságújfalu	2	49	24,5
Salgótarján	43	1021	23,7
Sámsonháza	1	11	11
Somoskőújfalu	2	54	27
Sóshartyán	3	62	20,6
Szilaspogony	1	21	21
Vizslás	1	28	28
Zabar	1	20	20
Összesen	83	1654	19,9

forrás: Intézmények adatszolgáltatásai 2016.

2016-ban egyetlen óvodás gyerek sem részesült gyógypedagógiai nevelésben. 36 fő SNI-s gyermeket tartanak nyilván a járás óvodáiban, valamennyien integrált oktatásban részesülnek.

9.1.1.1.Szegregáció – HH és HHH gyermekek/tanulók; sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók

Az MTA adatlapokban leírtak alapján az 1654 óvodás gyermek 21,5%-a HH, 34,9%-a HHH.

A települési adottságokat²⁵ reprezentálja az óvodákban a HHH gyermekek aránya.

Az óvodákban a HHH gyermekek aránya

Az óvoda települése	Összlétszám (2016. május)	HH gyermekek száma	HH gyermekek aránya	HHH gyermekek száma	HHH gyermekek aránya
Bárna	41	0	0%	20	48,7%
Cered	18	6	33,0%	2	11,1%
Egyházasgerge	28	1	3,5%	13	46,4%
Etes	37	3	8,1%	16	43,2%
Ipolytarnóc	22	7	31,8%	11	50,0%
Karancsalja	50	2	4,0%	2	4,0%
Karancsberény	12	0	0%	0	0%
Karancskeszi	49	7	14,2%	14	28,5%
Karancslapujtó	75	11	14,6%	27	36,0%
Karancsság	70	0	0%	70	100,0%
Kazár	36	8	22,2%	6	16,6%
Kishartyán	20	0	0%	16	80,0%
Litke	23	13	56,2%	9	39,1%
Lucfalva	42	3	7,1%	22	52,3%
Mátraszele	29	4	13,7%	2	6,8%
Mihálygerge	25	6	24,0%	5	20,0%
Nagybárcány	33	0	0%	29	87,8%
Rákócziabánya	26	2	7,6%	4	15,3%
Ságújfalu	49	2	4,0%	25	51,0%
Salgótarján	1021	268	26,2%	190	18,6%
Sámsonháza	11	1	9,0%	2	18,1%
Somoskőújfalu	54	5	9,2%	7	12,9%
Sóshartyán	62	0	0%	60	96,7%
Szilaspogony	21	3	14,2%	12	57,1%
Vizslás	28	2	7,1%	1	3,5%
Zabar	20	2	10,0%	13	65,0%
Összesen	1654	356	21,5%	578	34,9%

forrás: Salgótarjáni Járás, intézményi adatközlés, 2016.

Kilenc óvodában 50%, ill. e feletti a regisztrált HHH gyermekek aránya.

Sajátos nevelési igényű a gyermekek 2,1%-a, mindannyian integrált nevelésben részesülnek.

Az óvodákban Bárna, Egyházasgerge, Etes, Karancsság, Kishartyán, Lucfalva, Nagybárcány, Ságújfalu, Sóshartyán, Szilaspogony és Zabar településeken található 25%-ot meghaladó

²⁵ Az illetékes jegyzők által regisztrált HHH gyermekek/tanulók településenkénti számát a melléklet tartalmazza.

különbség a HH/HHH gyermekek arányát tekintve. Ezeken a településeken mind az iskolában, mind az óvodában "gettósodási" folyamatok indultak el, ill. már nincs kihez integrálni a gyermekeket. Ennek ellenére a HHH gyermekek integrált nevelését segítő állami támogatásban 7 óvoda részesült a 2015/2016-os tanévben (Bárna, Karancskeszi, Kazár, Lucfalva, Nagybárcány, Ságújfalu, Sóshartyán), ezen intézmények alkalmazzák az óvodai fejlesztő programot.

9.1.2. Általános iskolák

Az iskolaigazgatók adatközlése alapján az 4705 tanuló 19,4%-a hátrányos, 31,1%-a halmozottan hátrányos helyzetű. Az óvodai adatokból prognosztizálva az elkövetkezendő években a HHH tanulók aránya tovább növekszik.

Az egyes (tag) iskolákban a HHH gyermekek aránya

<i>A (tag)iskola/intézmény-egység települése</i>	<i>Az önkormányzatok adatai alapján a 6-14 éves korosztály létszámadata, fő</i>	<i>összlétszám (2016. május)</i>	<i>HH gyermekek száma</i>	<i>HH gyermekek aránya</i>	<i>HHH gyermekek száma</i>	<i>HHH gyermekek aránya</i>
Bárna	102	79	1	1,2%	34	43,0%
Cered	61	130	87	66,9%	61	46,9%
Egyházasgerge	71	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Etes	130	115	10	8,6%	62	53,9%
Ipolytarnóc	50	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Karancsalja	124	160	23	14,3%	12	7,5%
Karancsberény	52	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Karancskeszi	200	136	17	12,5%	80	58,8%
Karancslapujtő	215	306	126	41,1%	97	31,6%
Karancsság	168	143	25	17,4%	120	83,9%
Kazár	157	236	39	16,5%	37	15,6%
Kisbárcány	3	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Kishartyán	46	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Litke	122	110	31	28,1%	74	67,2%
Lucfalva	33	55	5	9,0%	33	60,0%
Márkháza	32	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Mátraszele	77	24	3	12,5%	4	16,6%
Mihálygerge	18	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Nagybárcány	94	90	19	21,1%	67	74,4%
Nagykeresztúr	8	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Rákócziánya	79	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%

<i>A (tag)iskola/intézmény-egység települése</i>	<i>Az önkormányzatok adatai alapján a 6-14 éves korosztály létszámadata, fő</i>	<i>összlétszám (2016. május)</i>	<i>HH gyermekek száma</i>	<i>HH gyermekek aránya</i>	<i>HHH gyermekek száma</i>	<i>HHH gyermekek aránya</i>
Ságújfalu	146	182	90	49,50%	63	34,62%
Salgótarján	2565	2680	507	18,9%	598	22,3%
Sámsonháza	30	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Somoskőújfalu	160	138	18	13,0%	18	13,0%
Sóshartyán	131	101	1	1,0%	100	99,0%
Szilaspogony	31	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Vizslás	106	20	1	5,0%	4	20,0%
Zabar	50	0	nincs	0,0%	nincs	0,0%
Összesen	5061	4705	913	19,4%	1464	31,1%

Forrás: Salgótarjáni járás, intézményi adatközlés, 2016.

Sajátos nevelési igényű a tanulók 8,3%-a. Egy kivételtől eltekintve mindegyik iskola integráltan oktatja az SNI tanulókat.

9 iskolában találunk párhuzamos osztályokat bizonyos (vagy mindegyik) évfolyamon, ezek közül nem találhatunk 25%-ot meghaladó különbséget a HHH gyermekek arányát tekintve a párhuzamos osztályok tekintetében.

A HHH gyermekek integrált oktatását, a képesség-kibontakoztató, ill. integrációs felkészítést segítő állami támogatásban 9 iskola részesült a 2015/2016-os tanévben (Bárna, Etes, Kazár, Litke, Lucfalva, Salgótarján - Dornyay, Salgótarján - Kodály, Sóshartyán, Vizslás), ezen intézmények alkalmazzák az iskolai integrációs programot.

9.1.3. Középkolák

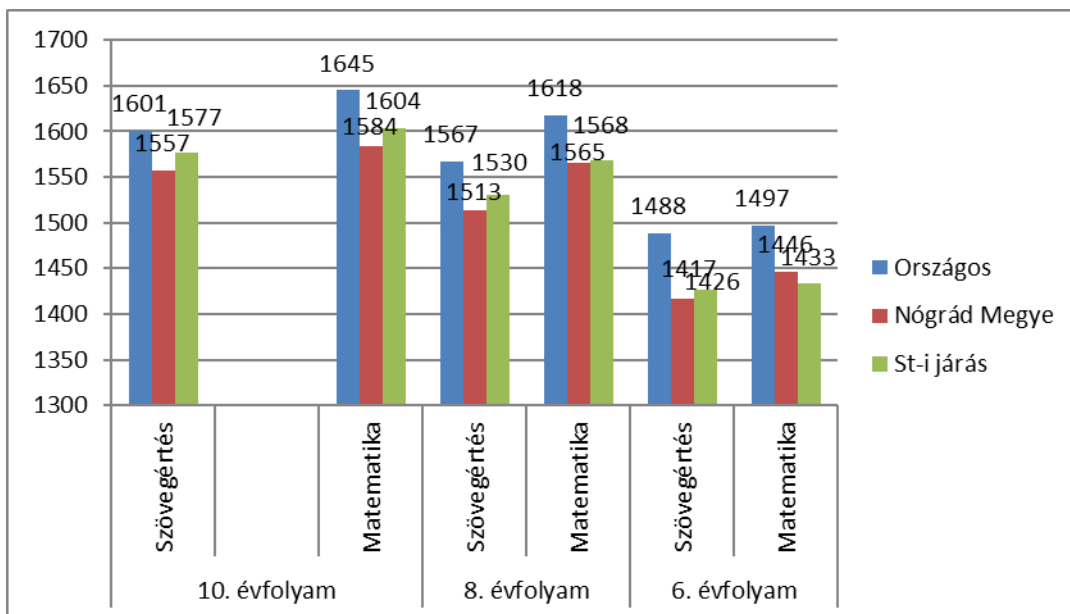
A Salgótarjában található középfokú tanintézményekben 3165 fő tanul, közöttük 368 fő (11,6%) HH tanuló és 264 fő (8,3%) HHH tanuló. Az SNI tanulók aránya a középkolákban: 39 fő (1,2%). Bejáró tanulók száma 1464 fő (46,2%).

Az évfolyamismétlők száma 80 fő (2,5%), ebből a 9. évfolyamon 42 fő, ami az évfolyamismétlők 52,5%-a.

9.1.3.1. Iskolai teljesítmény, kompetenciamérés

A 2015-ös országos kompetenciamérés a szövegértés és a matematika alapján mérte fel a tanulók képességeit.²⁶ A Salgótarjáni járás tanulóinak teljesítménye minden évfolyam esetében sokkal gyengébb az országos átlagoknál, de a megyei átlagot meghaladja. Matematikából minden évfolyamon jobb teljesítményt nyújtottak, mint a megyei átlag. A szövegértés járási átlaga szintén jobb a megyei átlagnál, de alatta maradt az országos átlagnak. A 8. évfolyamosok matematika teljesítményének átlaga 1568 pont (a megyei átlag 1565, az országos 1618). Szövegértésük átlageredménye 1530 pont, míg a megyei átlag 1513, az országos 1567 pont. A hatodikosok elsősorban matematikából vannak elmaradva: a járási átlag 1433 pont (a megyei 1446 és az országos átlag 1497 pont). Szövegértésük (1426 pont) valamelyest megközelíti a megye (1446 pont) és az ország (1497 pont) tanulóinak átlagos teljesítményét.

A kompetenciamérés eredményei a járásban, a megyében és országosan, 2015.

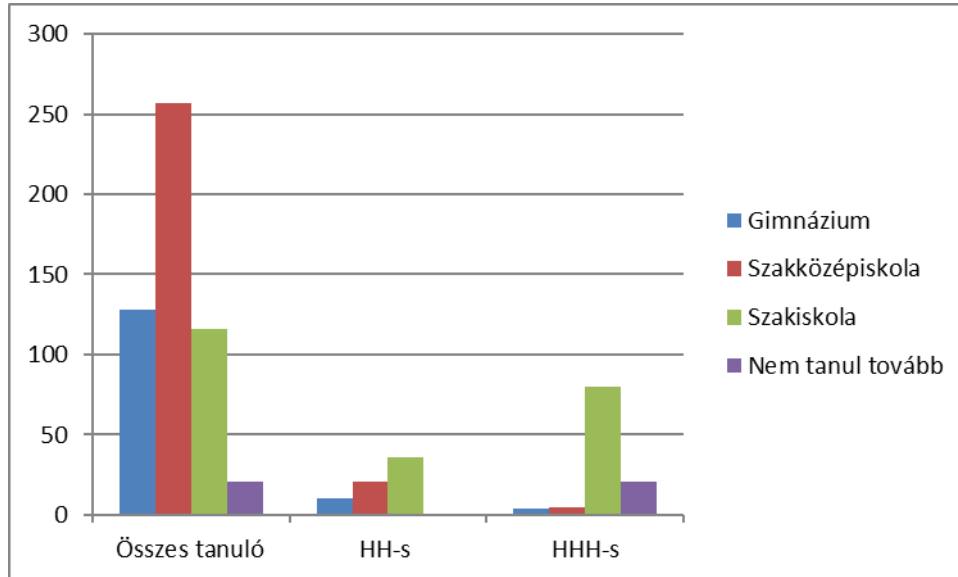

Forrás: Országos kompetenciamérés, 2015. Országos jelentés. OKM, Oktatási Hivatal.

9.1.3.2. Továbbtanulás, lemorzsolódás

Az elmúlt évek tendenciáihoz hasonló az egyes intézménytípusokban továbbtanulók aránya a 2014/2015-os tanév végén. A 2016. májusi iskolai adatközlés szerint az 522 fő 8. osztályos tanuló a következő iskolatípusokban tanul tovább:

Az általános iskolák továbbtanulási mutatói

forrás: Salgótarjáni Járás, iskolai adatközlés, 2016. május

Adataink szerint az 522 főből 21 gyerek (4%) nem tervezi a továbbtanulást; valamennyien halmozottan hátrányos helyzetűek.

Járási szinten az érettségit adó intézményekben továbbtanulók aránya az elmúlt évben 385 fő (73,7%) volt, és szakiskolában 116 fő (22,2%) volt.

Évfolyamisméltés

A 2016. májusi intézményi adatközlés szerint a járás általános iskoláiban a 2014/2015-ös tanév végén az összlétszámhoz viszonyítva a tanulók között 3% az évfolyamisméltők aránya, ez csak kis mértékben haladja meg az országos átlagot (2,1%). Az évfolyamisméltők között 70%-os a HHH tanulók aránya.

9.1.4. Pedagógiai szakszolgálat

A Nógrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat fenntartója a KLIK, és a járási székhelyeknek megfelelően 6 tagintézmény tartozik hozzá, amelyből a Salgótarjáni tagintézmény látja el a járás településeit.

A csatolt táblázatokból is jól látható, hogy a járásban szükséges egy utazó szolgálat felállítása, hogy a leginkább rászoruló gyermekek is hozzáférjenek a szükséges fejlesztésekhez. Ez a szolgáltatásokhoz való javuló hozzáférést, a sokszor 2-3 hónapos várakozási idő radikális lecsökkenését jelentené.

	a település neve	korai fejlesztés				nevelési tanácsadás				logopédia				gyógytestnevelés			
		nem	igen	heti óraszám	gyerekek száma	nem	igen	heti óraszám	gyerekek száma	nem	igen	heti óraszám	gyerekek száma	nem	igen	heti óraszám	gyerekek száma
		1.	Salgótarján		x	34	17		x	101	529		x	75	267		x
2.	Ipolytarnóc	x				x					x	2	8	x			
3.	Etes		x	2	1	x					x	4	8		x	2	1
4.	Somoskőújfalu		x	4	2		x		4		x	4	7	x			
5.	Nagybárcány		x	4	2	x				x				x			
6.	Márkháza		x	2	1	x				x				x			
7.	Endrefalva		x	2	1	x				x				x			
8.	Ságújfalu		x	2	1	x					x	4	9		x	2	5
9.	Karancslapujtó		x	2	1		x	4	11		x	4	14		x	2	3
10.	Karancsság		x	4	2		x	2	8		x	6	11		x	2	4
11.	Sóshartyán	x					x	2	6		x	2	5	x			
12.	Karancsalja	x					x	2	7		x	6	10	x			
13.	Bárna	x					x				x	4	9		x	2	5
14.	Mátraszele	x					x				x	2	6	x			
15.	Karancsberény	x					x				x	2	5	x			
16.	Egyházasgerge	x					x				x	2	3	x			
17.	Mihálygerge	x					x				x	2	4	x			
18.	Litke	x					x				x	3	4		x	2	3
19.	Kishartyán	x					x				x	2	4	x			
20.	Lucfalva	x					x				x	2	5	x			
21.	Cered	x					x				x	4	10	x			
22.	Zabar	x					x				x	1	2	x			
23.	Szilaspogony	x					x				x	1	2	x			
24.	Kazár	x					x				x	2	2	x			
25.	Rákócziánya	x					x				x	1	3	x			
26.	Dorogháza	x					x				x	1	3	x			
27.	Szuha	x					x				x				x	2	3

	Ellátott tevékenység 2015/16-os tanévben	óvodás gyerekek	iskolás gyerekek	középfokú iskolás gyermek
a.	logopédia	291 fő	110 fő	0 fő
b.	gyógytestnevelés	0 fő	20 fő	26 fő
c.	nevelési tanácsadás	229 fő	299 fő	37 fő
d.	fejlesztő nevelés	0 fő	4 fő	0 fő
e.	gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés	24 fő	0 fő	0 fő
f.	pályaválasztási tanácsadás	0 fő	840 fő	140 fő
g.	pszichológiai tevékenység	6 fő	7 fő	1 fő
h.	kiemelten tehetséges gyermekek, tanulók gondozása	5 fő	28 fő	12 fő
i.	egyéb, éspedig: iskolapszichológiai tevékenység	0 fő	89 fő	0 fő
j.	ÖSSZESEN	555 fő	1397 fő	216 fő

10. Humánszolgáltatások

10.1. Szociális alapszolgáltatások

Az Szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) alapján valamennyi települési önkormányzat lakosságszámtól függetlenül köteles biztosítani:

- étkeztetést,
- házi segítségnyújtást.

Az Szt. a lakosságszám, illetve az önkormányzatok teherbírását figyelembe véve további kötelező feladatokat állapít meg a települések részére az alábbiak szerint:

A Salgótarjáni járás mind a 29 települése tagja a Társulásnak. A Társulás valamennyi tagönkormányzat részére ellátja a család és gyermekjóléti központ és a gyermekjóléti szolgáltatás nyújtotta feladatokat, ezen kívül a tagönkormányzatok képviselő-testületeinek döntése alapján lát el egyéb szociális feladatokat. A Társulás az általa alapított és fenntartott költségvetési szerv, a **Salgótarjáni Egészségügyi Szociális Központ** (továbbiakban: ESZK) szervezeti keretei között látja el a tagönkormányzatok alábbi szociális alapszolgáltatási, valamint szociális szakellátási feladatait:

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális alapszolgáltatásokon belül:

- Étkeztetés (népkonyha)
  - Házi segítségnyújtás
  - Családsegítés
  - Közösségi ellátások
    - Pszichiátriai betegek közösségi ellátása
    - Szenvedélybetegek közösségi ellátása
    - Alacsonyküszöbű ellátás
  - Támogató szolgáltatás
  - Idősek nappali ellátása
  - Fogyatékos személyek nappali ellátása
  - Demens személyek nappali ellátása
  - Hajléktalan személyek nappali ellátása

Személyes gondoskodás keretébe tartozó szociális szakosított ellátáson belül:

- Hajléktalan személyek átmeneti szállása
- Hajléktalan személyek éjjeli menedékhelye
- Idősek otthona
- Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

A személyes gondoskodást nyújtó alap- és szakosított ellátási formákat az alábbi organogram szemlélteti.

Salgótarján és Térsége Önkormányzatainak Társulása

Salgótarján és Térsége Egészségügyi Szociális Központ

Ellátási szerződés keretében megvalósuló szoc. ellátás

Szociális alapellátás

Finanszírozási szerződés keretében megvalósuló ellátások

Szociális szakosított ellátás

Étkeztetés

Házi

Családsegítés

Támogató szolgáltatás

Utcai szociális munka

Népkonyha

Közösségi ellátások

Nappali ellátás

Időskorúak nappali ellátása

Fogy.szem. nappali ellátása

Hajlékt.szem.nappali ellátása

Pszich.bet.és szenvedélybet..nappali ellátása

hiányzó ellátások

Pszichiátriai betegek

Szenvedélybetegek

Szenvedélybetegek.alacsonyküszöbű ellátása

Idősek klubja (9 klub)

Félsziget Napközi és Lakóotthon (20 fő)

Nappali Melegedő és Éjjeli Menedékhely (15 fő)

Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona

Félsziget Napközi és Lakóotthon (12 fő)

Időskorúak gondozóháza

Baglyaskő Idősek Otthona (10 fő)

Idősek Otthona

Idősek Otthona

Hajlékt.szem.éjjeli menedékhelye

Nappali Melegedő és Éjjeli Menedékhely (15 fő)

Hajlékt.szem.átmeneti szállása

Férfi átmeneti szálló

Női átmeneti szálló

10.1.1.Szerződés vagy megállapodás alapján biztosított szolgáltatások

a) Közösségi ellátások, támogató szolgáltatás

Az ESZK által nyújtott szolgáltatások közül a támogató szolgáltatás, a pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás, a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátás, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás működtetése 2015. december 31-ig a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal kötött finanszírozási szerződések útján történt. 2016. január 1-től már csak a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás esetében történik a finanszírozási szerződés útján történő ellátás.

A Társulás a közösségi ellátásokat és támogató szolgáltatásokat Lucfalva, Márkháza, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, és Nagykeresztúr településeket kivéve valamennyi tagönkormányzat esetében, azaz 23 településen biztosítja.

b) Lakóotthoni ellátás

A Salgótarjánban működő Fél-sziget Napközi-és Lakóotthon keretein belül 12 fő engedélyezett férőhelyszámon működő fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona működtetése a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság (a továbbiakban: SZGYF), mint feladatellátásra köteles állami fenntartóval kötött megállapodás útján történik.

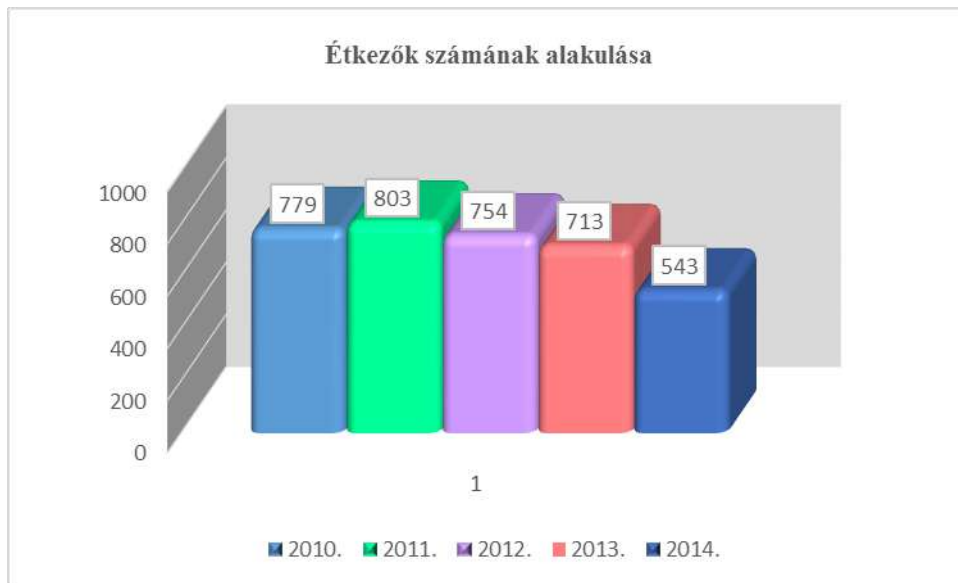
A Társulás a lakóotthoni ellátást Lucfalva, Márkháza, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, és Nagykeresztúr településeket kivéve valamennyi tagönkormányzat esetében, azaz 23 településen biztosítja.

10.1.2.Személyes gondoskodás keretébe tartozó alapellátások/szolgáltatások

a) Étkeztetés

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani.

Az étkeztetést jellemzően az idős korosztály veszi igénybe, akik számára – koruk, egészségi állapotuk miatt – már nehézséget okoz a mindennapi háztartásvezetés.

forrás: ESZK- saját készítésű diagram

Az étkeztetés igénybe vehető elvitellel, kiszállítással, illetve az étel kiszolgálásával egyidejűleg helyben fogyasztással.

A Társulás az ESZK-en keresztül az étkeztetés szociális alapszolgáltatást a Társuláshoz tartozó 8 településen (Cered, Karancsberény, Karancslapujtó, Mátraszele, Salgótarján, Somoskőújfalu, Sóshartyán, és Zabar települések) biztosítja.

A szolgáltatás biztosítása érdekében az ESZK Salgótarjánban 4, vidéken 6 szolgáltatóval kötött szerződést.

Az ESZK ellátási területéhez tartozó tagönkormányzatok közül: 13 önkormányzat (Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsság, Karancskeszi, Kazár, Litke, Lucfalva, Márkháza, Mihálygerge, Rákócziabánya, Ságújfalu) az étkeztetés nyújtására önálló működési engedéllyel rendelkezik;

Egy nem a Salgótarjáni járáshoz tartozó tagönkormányzat (Szalmatercs) a szolgáltatást Karancsság Község Önkormányzatával kötött megállapodás útján biztosítja

b) Népkonyha

A népkonyha alkalmi jelleggel és helyben fogyasztással legalább napi egyszeri egy tál meleg ételt biztosít azoknak a szociálisan rászorult személyeknek, akik más étkeztetési formát nem vesznek igénybe.

Az éves adatokat vizsgálva átlagosan napi 80 adag ebéd kerül kiosztásra, melynek nagyobb részét a rászorultak helyben fogyasztják, azonban különösen indokolt esetben lehetőség van az ebéd elvitelére.

A Társulás a népkonyha szolgáltatás nyújtása Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

c) Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás keretében végzett gondozás lehet teljes körű, részleges, időszakos vagy mindennapos. Bármilyen terjedelmű is legyen, az esetek többségében a szociális gondozó jelenti a külvilágot a gondozott számára.

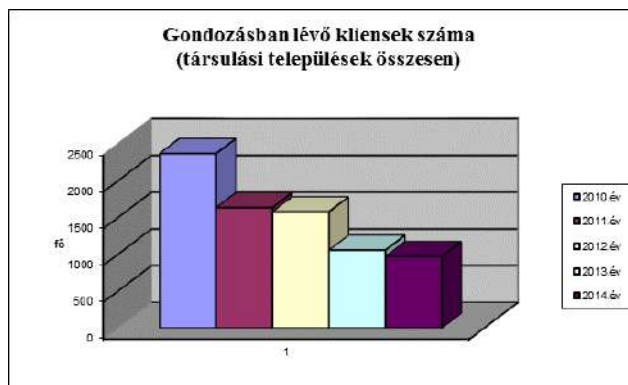
A házi segítségnyújtás, mint szociális alapszolgáltatási forma jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a koruk, egészségi állapotuk miatt szociális szükséglettel rendelkező emberek, biztonságos, megszokott lakókörnyezetükben a lehető leghosszabb ideig önálló, illetve részben önálló életvitelt folytathassanak, emberi méltóságukat családi és közösségi kapcsolataikat megőrizve élhessenek.

házi segítségnyújtást igénybe vevők száma	2012.12.31.	2013.12.31..	2014.12.31.
	810 fő	669 fő	579 fő

A Társulás Vizslás települést kivéve valamennyi tagönkormányzat számára biztosítja a házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatást.

d) Családsegítés

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

forrás: ESZK – saját készítésű diagram

A család- és gyermekjóléti központ, valamint a család- és gyermekjóléti szolgálat ellátási területe a Salgótarjáni járás valamennyi településére kiterjed.

e) Közösségi ellátások

Közösségi ellátáson belül az ESZK biztosítja

- a pszichiátriai betegek közösségi ellátását,
- a szenvedélybetegek közösségi ellátását,
- az alacsonyküszöbű ellátást.

A Társulás ellátási területe a közösségi ellátások vonatkozásában – Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével – valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

	Pszichiátriai betegek		Szenvedélybetegek			
	Közösségi alapellátás		Közösségi alapellátás		Alacsonyküszöbű ellátások	
	Gondozási órák száma	Kliensek száma	Gondozási órák száma	Kliensek száma	Megkeresések száma	Kliensek száma (új+régi)
2012.év	1972	45	1696	46	1093	327
2013.év	1937	45	1833	46	1080	301
2014.év	1970	45	1299	46	1177	298

Az ellátottak elsősorban drogproblémákkal küzdő fiatalok fiúk-lányok vegyesen, akik a 12-35 éves korosztályból tevődnek össze. A szerhasználat legtöbbjükénél viselkedési, magatartási, tanulási zavarral, valamint családi problémákkal, alkoholizmussal párosulhatnak.

A kliensek önkéntesen, szülő, tanár, kortárs által kerülhetnek az ellátásba, gondozásuk, kezelésük a család, a közeli hozzátartozó bevonásával történik.

Célcsoport tagjai között egyaránt megtalálhatóak a deviáns életvitelű fiatalok és felnőttek, a nehezen elérhető és magas kockázatú csoportok. Életkori sajátosság, hogy többnyire a fiatalok jelennek meg az ellátás során, de sajnos egyre több a gyermekkorú is. Drogprobléma a megjelenők 80 %-ánál jelentkezik, alkohollal együtt.

A konzultációk alkalmával tanácsadás, jogi információnyújtás, stressz kezelés, elsősegély, melegedő-pihenő, józanodásra lehetőség, tű- és fecskendőcsere vehető igénybe.

forrás: ESZK – saját készítésű diagram

	<i>új kliens</i>	<i>régi kliens</i>	<i>összes kliens</i>	<i>kontaktok száma</i>
2012.év	63 fő	264 fő	327 fő	1093 fő
2013.év	51 fő	250 fő	301 fő	1080 fő
2014.év	69 fő	229 fő	298 fő	1177 fő

forrás: ESZK – saját készítésű táblázat

f) Támogató szolgáltatás

A Társulás ellátási területe a támogató szolgáltatás vonatkozásában – Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztút és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

Korcsoportos megoszlás szerint 4-88 év közötti ellátottak veszik igénybe a szolgáltatást. A legtöbb esetben speciális óvodába, iskolába, illetve szociális és egészségügyi intézményekbe történik a szállítás.

	<i>Ellátottak száma</i>
2012. év	34 fő
2013. év	40 fő
2014. év	39 fő

forrás: ESZK

g) Nappali ellátás

Az ESZK a nappali ellátás alábbi formáit biztosítja:

- időskorúak nappali ellátása – idősek klubja
- fogyatékos személyek nappali ellátása
- hajléktalan személyek nappali melegedője.

Időskorúak nappali ellátása – idősök klubja

A nappali ellátás, mint a szociális gondoskodás körébe tartozó segítségnyújtási forma, jelentősen hozzájárul az időskorú, nyugdíjas emberek társadalmi integrációjának megőrzéséhez, aktív, méltóságteljes idősor biztosításához.

A salgótarjáni járás települései közül – Bárna, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancseszi, Litke, Lucfalva, Márkháza, Mátraszele, Mihálygerge, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, és Nagykeresztúr települések kivételével - 15 településnek az Társulás nyújtja a szolgáltatást, 9 idősök klubja fenntartásával.

	eng.férőhely/ demens	2010.évi átlagléttség/ demens	2011.évi átlagléttség / Demens	2012.évi átlagléttség / demens	2013.évi átlagléttség / demens	2014.év átlagléttség / demens
Salgótarján összesen		87/10	93/9	95/10	86/11	92/9
-Aranykor Idősök Klubja	70/13	63/10	68/9	70/10	64/11	69/9
-Várkapu Idősök Klubja	25	24	25	25	22	23
Somoskőújfalu Naplemente Idősök Klubja	20	19	19	20	20	18
Idősök Klubja Cered	10 2011.12.12- től 30	9	30	33	30	32
Idősök Klubja Zabar	30	29	30	30	30	29
Idősök Klubja Rákócziánya	30	28	31	32	30	27
Idősök Klubja Kazár	30	27	27	30	29	22
Idősök Klubja Sóshartyán	35	35	34	34	31	33
Idősök Klubja Szilaspogony	35	-*	35	35	34	32

* Szilaspogonyi Idősök Klubja 2011.áprilisában kezdte meg működését.

forrás: ESZK

Fogyatékos személyek nappali ellátása

A Társulás ellátási területe a fogyatékos személyek nappali ellátása vonatkozásában – Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

A Félsgiget Napközi- és Lakóotthonban 20 fő engedélyezett férőhelyszámon biztosított a középsúlyos értelmileg akadályozott és halmozottan sérült, valamint autista személyek nappali ellátása.

	2010.év	2011.év	2012.év	2013.év	2014.év
Férőhely	20 fő	20 fő	20 fő	20 fő	20 fő
Ellátottak átlagszáma	13 fő	12 fő	12 fő	12 fő	10 fő
Kihasználtság	65%	60 %	60 %	60%	50%

forrás: ESZK

Hajléktalan személyek nappali melegedője

A Társulás ellátási területe Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

A szolgáltatás az ESZK keretén belül biztosított 15 férőhelyen.

A nappali melegedő lehetőséget nyújt a hajléktalan személyek részére közösségi együttlétre, pihenésre, személyi tisztálkodásra, személyes ruházat tisztítására, az étel melegítésére, tállalására, elfogyasztására.

	Eng.férőhely	Ellátottak átlagszáma	Kihasználtság %
2010.év	15 fő	28 fő	187 %
2011. év	15 fő	30 fő	200 %
2012. év	15 fő	30 fő	200 %
2013. év	15 fő	30 fő	200 %
2014. év	15 fő	29 fő	194 %

forrás: ESZK

A rendkívül magas kihasználtsági adatok bizonyítják, hogy a nappali melegedőre a hajléktalan ellátáson belül nagy szükség van.

10.1.3.Szociális szakosított ellátások/szolgáltatások

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

Ápolást, gondozást nyújtó intézmény az önmaguk ellátására nem vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásáról, valamint lakhatásáról gondoskodik.

A Társulás fenntartásában működő ápolást, gondozást nyújtó intézményi ellátások:

- idősek otthona;
- fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona;
- éjjeli menedékhely.

a) *Idősek otthona*

Az idősek otthonában a napi 4 órát meghaladó, illetve egyéb körülményeken alapuló gondozási szükséglettel rendelkező, de rendszeres fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő, a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy látható el.

A Társulás fenntartásában az idősek otthona Cered településen működik. Az Idősek Otthona legtöbb ellátottja Cered, Zabar és Szilaspogony településekről kerül ki, az intézményben elenyésző számú a salgótarjáni lakos.

A Társulás ellátási területe Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

Idősek Otthona Cered

	<i>Eng.férőhely</i>	<i>Ellátottak átlagszáma</i>	<i>Kihasználtság</i>	<i>Várakozók száma</i>	<i>Átlagéletkor</i>
2010. év	22 fő	21 fő	100%	8 fő	80
2011. év	22 fő	21 fő	100%	14 fő	80
2012. év	22 fő	21 fő	100%	19 fő	82
2013. év	22 fő	20 fő	95%	18 fő	82
2014. év	21 fő	21 fő	100%	12 fő	81

forrás: ESZK

A Salgótarjáni járás települései részére *Idősek Otthona szolgáltatás* elérhető még a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő, bátonyterenyi és mizserfai telephellyel működő Ezüstfenyő Idősek Otthona, valamint a salgótarjáni Baglyaskő Idősek Otthona.

A járási települések lakói igénybe vehetik még a Ferences Szegénygondozó Nővérek Szerzetesrendje által Szécsényben működtetett idősek otthonát.

b) *Fogyatékos személyek ápoló-gondozó célú lakóotthona*

A Társulás fenntartásában működő Fél-sziget Napközi- és Lakóotthon lakóotthoni egységének 2008. évi megnyitásával javult a járási településeken élő fogyatékos személyek ellátottsága, a

bentlakásos elhelyezés biztonságot nyújt a fogyatékos személyek, ill. gondozásukban akadályozott hozzátartozóik számára.

A Társulás ellátási területe Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat területére kiterjed.

A salgótarjáni járás települései részére a Fél-sziget Napközi- és Lakóotthon kívül Nógrád megyében a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság fenntartásában működő Reménysugár Otthon (Balassagyarmat), a Dr. Göllesz Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon (Diósjenő), a Harmónia Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon (Bercel), valamint a Ludányhalásziban működő a „Ipolypart” Ápoló-Gondozó Otthon és Rehabilitációs Intézet szolgáltatásai érhetők el.

c) Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény

Az ESZK által működtetett átmeneti elhelyezést biztosító ellátások:

- éjjeli menedékhely;
- hajléktalan személyek átmeneti otthona.

A hajléktalan ellátás Lucfalva, Nagybárcány, Vizslás, Sámsonháza, Nagykeresztúr és Márkháza települések kivételével valamennyi tagönkormányzat számára biztosított.

ca) Éjjeli menedékhely

A Társulás fenntartásában a hajléktalan személyek Éjjeli Menedékhelyét a Társulás az ESZK szervezeti keretein belül Salgótarjában működteti.

15 fő időszakos férőhelyen (november 1-től április 30-ig) éjjeli menedékhelyet nyújt a rászorulóknak.

cb) Hajléktalan személyek átmeneti szállása

A hajléktalan személyek átmeneti szállását a Női Átmeneti Szálló és a Férfi Átmeneti Szálló biztosítja.

	Férfi átmeneti szálló		Kihasznált-ság %	Női átmeneti szálló		Kihasznált-ság%
	Eng. férőhely	átlag-létszám		Eng. férőhely	átlag-létszám	
2010.év	42	30	71%	20	13	65%
2011.év	42	34	81%	20	16	80%
2012.év	42	32	76%	20	14	70%
2013.év	42	36	86%	20	15	75%
2014.év	42	37	88%	20	19	95%

forrás: ESZK

10.2.Egyéb ellátások/szolgáltatások - MTA jegyzői adatlapok alapján

A Salgótarjáni járás valamennyi településén található **élelmiszerbolt**. **Postai szolgáltatás** a 29 település közül 3 településen nem érhető el, Kisbárcányban, Márkházán és Nagykeresztúron.

Gyógyszertár Salgótarjánon kívül, 6 településen, Bárnában, Cereden, Karancskesziben, Karancslapujtón, Kazáron és Ságújfaluban található. **Sportpályával** valamennyi település rendelkezik, **játszótér** a salgótarjáni járás települések közül Karancsságon és Mátraszelén nem biztosított.

Salgótarjánon kívül **közösségi házzal** 12 település rendelkezik (pl.: Cered, Egyházasgerge, Karancsberény, Nagykeresztúr), **ifjúsági klub** azonban csak 5 településen működik (Litke, Kishartyán, Márkháza, Cered, Kisbárcány).

A települések közül valamennyien rendelkeznek **könyvtárral**. Salgótarján és Somoskőújfalu településeket kivéve a könyvtári szolgáltatást a salgótarjáni Balassi Bálint Megyei Könyvtár működteti a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer keretében kötött megállapodás alapján.

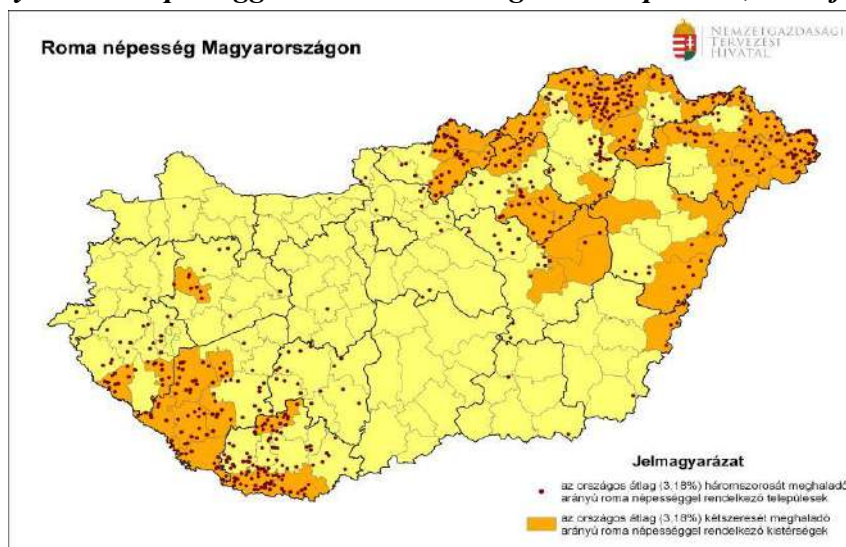
Salgótarján önállóan a megyei könyvtár fenntartásával látja el a könyvtári szolgáltatást, Somoskőújfalu településen alapítványi fenntartású könyvtárral biztosított a szolgáltatás.

11. Szegregátumok

11.1. Szegregátum meghatározása, szegregációs index fogalma

Magyarországon a mélyszegénységben élők területileg erősen koncentrálnak. A leszakadó települések túlnyomó többsége az ország északkeleti és délnyugati térségeiben, azaz az észak-alföldi, észak-magyarországi és dél-dunántúli megyékben található. Ezen térségeket egyszerre jellemzi a fiatal korösszetétel, az alacsony iskolázottsági szint és a rendkívül alacsony foglalkoztatási ráta. A cigányság területileg egyenetlenül helyezkedik el: az ország több megyéjében a teljes lakossághoz viszonyított arányuk a legfrissebb népszámlálás adatai alapján 1-1,5% között van, miközben Borsod-Abaúj-Zemplén (észak-magyarországi régió) és Szabolcs-Szatmár-Bereg (észak-alföldi régió) megyében 8% körüli. A területi különbségek kisebb területi egységekben mérve szélsőségesek: számos településen, településcsoportban a lakosság többségét a cigányság alkotja. A romák több mint 60%-a vidéken, falusias környezetben, többnyire szegregátumokban, igen rossz lakáskörülmények között él.

Magas arányú roma népességgel rendelkező térségek és települések, 2011 forrás KSH

Becslések szerint 112 olyan település van ahol a lakosság több mint a fele roma. Ezeken a településeken közel 60000 ember él, ennek 2/3-a, 41000 ember roma.

Szegregációs index meghatározása a 2001-es népszámlálás adatai alapján

Szegregátum – ahol az aktív korú (15-59 év közötti) lakosság legalább 50%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel és legmagasabb iskolai végzettségük nem haladja meg az általános iskola 8. osztályát

Szegregációval veszélyeztetett területek – ahol a fenti jelzőszám értéke 40 és 50% közötti értéket vesz föl.

Szegregált területek meghatározása

Megállapítások: A 2001-es népszámlálási adatok elavultak, a jobb közelítéshez másfajta adatok is szükségesek pontosabb célzás biztosítása érdekében

Segélyezési adatokon alapuló szegregációs mutató

Szegregátum – ahol a rendszeres szociális támogatásban (rendszeres szociális segély, lakásfenntartási támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény) részesülők aránya meghaladja a városi, települési átlag kétszeresét

Szegregációval veszélyeztetett területek – ahol a fenti arány a városi (településrészi) átlag 1,7 és 2-szerese között van. Ezek az adatok mellett a helyi önkormányzatok, szociális és oktatási szervezetek információi is fontosak.

A stratégia megalkotásának fontos része a célterület definiálása, azaz annak a meghatározása, hogy milyen területet, milyen lakhatási jellemzőket nevezhetünk telepnek, szegregátumnak.

Az elmúlt években, évtizedekben több felmérés, „telepösszeírás” is készült, melyek eredményeinek összevethetősége több szempontból is problematikus. Az egyik, hogy a felmérések egy része csak az ország bizonyos megyéit vagy csak a városokat érintette, így nem szolgál teljes körű információval. A másik, hogy a különböző felmérések módszertani háttere más és más, ezért sem meglepő, hogy a felmérések eredményeiben is jelentős különbségek tapasztalhatók. A fentiek mellett azért is szükséges tisztázni a telep/szegregátum meghatározását és egyes típusait, mert a telepek méretük, elhelyezkedésük, lakásállományuk és infrastrukturális jellemzőik szerint eltérő beavatkozásokat igényelnek.

A történetileg is meghatározott, különféle telepírástípusok tipizálására elsőként a 2005-ben elindított „Roma telepeken élők lakhatási és szociális integrációs modell program” helyezett figyelmet. **A Havas Gábor és Szuhay Péter által lefolytatott kutatás 7-800 teleppel számolt, illetve Havas Gábor 2004-es kutatása már csaknem száz gettósodó kistelepülést vett számba.**

Települések mellett, vagy azok közelében létrejövő és folyamatosan bővülő, „vadtelepek”

Az infrastruktúra teljes vagy majdnem teljes hiánya, kezdetlegesen összetakolt, jobbára egy helyiségből álló lakóépületek, melyek inkább hasonlítanak ólra, putrira, kunyhóra.

Volt uradalmi puszták, településtől távoli munkáskolóniák (bánya, téglagyár stb.)

Korábban a munka- és lakóhely egysége jellemezte, ennek megfelelően viszonylag jobb státuszúnak számított. A munkahelyek megszűnésével az eredeti lakónépesség nagy része

elköltözött, s helyükbe marginalizálódó csoportok, illetve a környező településekből kiszorított népesség került. A lakóépületek tulajdonjoga sokszor rendezetlen, s ez az épületek gyors leromlásával jár. Mára erős térbeni elkülönülés, hiányos infrastruktúra jellemzi e telepeket, hiszen bezártak a közintézmények, boltok, romlott a közlekedés, a termelés hiánya pedig alulértékelt az itt maradókat vagy az ide költözőket (akik nem ritkán önkényes lakásfoglalók).

Régről maradt telepek, amelyeket az 1961-es párthatározatot kiegészítő 1965-ös rendelet nyomán nem számolták fel

Jobbára a település szélén legelőn, vizenyős területen vagy éppen erdő aljában, dombtetőn elhelyezkedő, szabálytalan telkeken, szabálytalan elrendezésű, általában még 1945 előtt épült, az akkori szegényparaszti, „zsellér” épületeket formázó lakóépületek egysége. Vízvezeték, csatorna és gáz nincs, mindössze villany van, s az utak sem pormentesek.

Cs- és szocpolos telep, vagyis 1965 után létrejött, eredetileg nem telepnek gondolt telep

Szűk telkeken, títustervek alapján eleve rossz minőségben megépült, csökkentett komfortfokozatú, sokszor befejezetlen, a kortársi normáktól, ízléstől és törekvéstől jócskán elmaradt épületek együttese. E telepek, még ha tervezőik szándéka szerint rendezettek is, de a település szélén, szegregáltan, rossz minőségű földön találhatóak, a település egészénél rosszabb infrastruktúrával rendelkezve (szilárd burkolatú út, csatorna, víz-és gázvezeték gyakorta hiányzik). Az eredeti épületállományhoz gyakran annál is rosszabb minőségű épületek kapcsolódhatnak, sokszor közelítve a vadtelepek képéhez.

Városi szegregátumok

Slumosodó munkáskolóniák, szociális bérlakások alkotta telepek Az egykori gyárak, vasúti csomópontok mellett épített egyforma és egyszerű épületek, illetve eleve szegény családoknak épült lakások, elkülönítve a település többi részétől.

Gettósodó, lerobbanó városrészek Az egykori bérlakások magasabb státuszú népessége modernebb lakásokba, illetve zöldövezetbe költözve elhagyja korábbi bérlakását, melybe alacsonyabb és egyre alacsonyabb státuszú családok költöznek.

Szegregálódó falvak

Dombvidéki vagy mezőgazdasági művelésre egyéb okokból kevésbé alkalmas területeken, rossz forgalmi helyzetű, elzárt térségekben fekvő egykori parasztfalvak, amelyekből a hatvanas, hetvenes évektől kezdve a térszesítés és diszkriminatív településpolitika következtében erőteljes elvándorlás indult meg. A megüresedő házakba az erre a célra létesített hitelkonstrukció segítségével fokozatosan, az elköltözések ütemének megfelelően szegény családok költöztek, s így az érintett települések gettóvá váltak, válnak.

A szakértői tipológia nem tartalmaz egy olyan kategóriát, mely napjainkra szintén megoldandó lakhatási problémává sűrűsödött: a települések külterületi részein lévő nyaralóépületekbe, zártkertekbe kiszoruló, elszegényedett családok otthonait.

Az NFÜ KOR IH által lebonyolított 2010-es felmérés – melynek elemzését Domokos Veronika végezte el – a továbbiakban az alábbi hivatkozással szerepel: Domokos Veronika: Szegény- és cigánytelepek, városi szegregátumok területi elhelyezkedésének és infrastrukturális állapotának elemzése

„CS-LAKÁSOK” (Csökkentett komfortfokozatú lakások):

A rendszer változtatás előtt egyentervek alapján épült családi házak sora nagyon kicsi telkeken, a legtöbb esetben fürdőszoba nélkül, befejezetlenül (pl. külső vakolás hiánya, bádogos munka[ereszek] teljes hiánya).

„SZOCPOLOS UTCA, SOR”

A rendszerváltoztatás után szociálpolitikai támogatásból épült alacsony műszaki színvonalon kivitelezett családi házak egy tömbben. (Komoly hasonlóság a Cs-lakásokkal.)

„PUTRISOR”

Egyfajta vadtelepek, házaknak csak nehezen nevezhető kunyhók, kis toldott-foldott házak, bódék, nagyon régi, pusztulófélben lévő vályogházikók, szélsőséges esetben lerobbant lakókocsik, vagonok. Jellemző az infrastruktúra teljes hiánya, az egy lakótérből álló épületek.

„TELEPÜLÉSTŐL KÜLÖNÁLLÓ VOLT MAJORSÁGI ÉS TSZ-ÉPÜLETEK, MUNKÁS-KOLÓNIÁK”: Egykori munkahely (téglagyár, mezőgazdasági feldolgozóüzem stb.) mellett épült lakóépület vagy maga a munkavégzésnek helyetadó épület (csarnok, raktár), amely az egykori munkavégzés megszűntével funkciót váltott: a lakhatást biztosítja a legszegényebbek számára.

„VÁROSI SZEGREGÁTUMOK” Egykori üzemek, gyárak, vasúti csomópontok mellett a munkásoknak épített alacsony komfortfokozatú lakások. Elkülönülnek a város szövetétől, valamikori iparterületek. Továbbá: degradálódott városrészek, ahol leginkább szociális bérlakásokban egy tömbben élnek a legszegényebbek.

„SZEGREGÁLÓDÓ VAGY SZEGREGÁLÓDOTT FALVAK”: A hetvenes évektől kezdődően kiürülő parasztfalvak, ahova a kiüresedett házakba a legszegényebb társadalmi rétegek költöztek, költöznek.

„Egyéb, Az útmutató a szegregátum fogalmának meghatározására vegyes módszertant alkalmazott.

A városok esetében az egyébként is használatban lévő, az integrált városfejlesztési stratégiák elkészítéséhez kidolgozott szegregátum definíciót alkalmazták, azaz „az egy lakótömbben jelenlévő alacsony státuszú lakosság koncentrációját”.

A falvakban, a 2000 alatti lakosságszámú települések esetében pedig a következő meghatározást adta az LHH FPI²⁷ az Útmutatóban: „a helyi vélekedés alapján szegény- vagy cigánytelepnek, cigánysornak tartott valamennyi, a település legszegényebb lakosai által egy tömbben lakott leromlott állapotú településrész”.

Ennek alapján szegregátumnak minősült az a terület, ahol az aktív korú népességben belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az erre vonatkozó adatokat a KSH szolgáltatta a 2001-es Népszámlálás alapján.

A szegregációs mutatók határértékeiben 2012. évben bekövetkezett változást követően a KSH a lehatárolásokat a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012.(X.8.) sz. Kormányrendelet 10. mellékletében meghatározott szegregációs mutató²⁸ alapján végzi:

Településtípus	Szegregált terület, melynél a szegregációs mutató értéke	Szegregációval veszélyeztetett terület, melynél a szegregációs mutató értéke
Megyei jogú város/járásszékhely város	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb mint 35%
2000 főnél népesebb város és község	nagyobb egyenlő, mint 35%	nagyobb egyenlő, mint 30%, de kisebb mint 35%
2000 főnél kisebb város és község	nagyobb egyenlő, mint 50%	nagyobb egyenlő, mint 40%, de kisebb mint 50%

Összegzés

Ez alapján az elmaradott településrészek, szegregátumok olyan – jellemzően térben elkülönült vagy lehatárolható – településrészek, amelyekben az alacsony státuszú lakosság koncentráltan (megyei jogú várost, illetve a járásszékhely várost kivéve, itt 35%)– legalább 50%-ban – van jelen, továbbá a 18 év alatti népesség eléri az 50 főt. Szegregációval veszélyeztetett területnél a mutató értéke (megyei jogú várost, illetve a járásszékhely várost kivéve – itt 30%) – legalább 40 %.

²⁷ A Nemzeti Fejlesztési Ügynökség Leghátrányosabb Helyzetű Kistérségek Fejlesztési Programirodája

²⁸ szegregációs mutató: legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya aktív korúakon (15-59) belől (314/2012.(X.8.) Korm.rendelet

Elmaradott, gettósodó településnek *az adott pályázat alkalmazásában* azt a települést nevezzük, ahol a cigánynak tartott gyerekek száma eléri az 50 főt, vagy 500 lakos alatti kistépülés esetén a 25 főt, továbbá a településen a 18 év alattiak aránya meghaladja a 20%-ot, mert ebben az esetben feltételezhető, hogy a cigány népesség száma és aránya növekedni fog.”

A szegregációs index mutatói azért nem mutatják a 35 %/50%-os arányt, mert az ott élők közmunkaprogramban dolgoznak. Ez azonban magában hordozza azt a veszélyt, hogy bármilyen jellegű jogszabályváltozásnál, mely érinti a közmunka-foglalkoztatási programban résztvevők jelenlegi létszámát, és csökkentéssel jár ezeken a településeken azonnali nagymértékű szegénységgel kell szembenéznie az önkormányzatoknak, és a helyben élőknek. Ez negatív hatást gyakorol a gyermekek helyzetére.

11.2.Salgótarjáni járás bemutatása

Települések neve	Szegény-ségi kockázat (2011)	Szegregátumokban található épületek száma	Beazonosítás Magyar Máltai Szeretetszolgálat munkatársai által és a jegyzői adatlapok összesítésével	Részt vesz-e a benyújtandó EFOP1.4.2-16. pályázaton (Igen/nem)	Javaslat
Bárna	7	-	vezetékes víz, 65% csatorna 0%, áram 95%, vezetékes gáz 30% <u>Lakóházak:</u> életveszélyes 2 % nem életveszélyes, de egészségre káros: 5 % komfort nélküli:20 %	NEM	BK pályázaton való részvétel támogatása
Cered	5	-	vezetékes víz 90 % csatorna 84% áram:95 % vezetékes gáz 64% <u>Lakóházak</u> életveszélyes 2 % nem életveszélyes, de egészségre káros:5% komfort nélküli:40 %	NEM	
Egyházasgerge	7	5-15	komfort nélküli 5 %	IGEN	
Etes	8	25-50	vezetékes víz:90 %, csatorna:70 % áram:98 %, vezetékes gáz 50 % komfort nélküli 20 %	IGEN	
Ipolytarnóc	8	25-50	Nincsen szegregátum, árvíz által veszélyeztetett területeken vannak szegények által lakott épületek- egy utcásor vezetékes víz: 97 %, csatorna: 95 % áram:99 %, vezetékes gáz 0 % életveszélyes 1-2 % nem életveszélyes, de egészségre káros:5 % komfort nélküli:5 %	NEM	Komplex telep
Karancsalja	6	-	Nem találtunk. 12 lakóház van Jenőaknán az önkormányzat által elkészített HEP alapján vezetékes víz:90% csatorna:80% áram:98 %, vezetékes gáz:60 % életveszélyes: 1 %, nem életveszélyes, de egészségre káros 4 %, komfort nélküli:26 %	NEM	
Karancsberény	4	-	Nem találtunk- HEP –ben sem került jelzésre vezetékes víz: 80 %, csatorna:75 % áram:100 % <u>Lakások:</u> életveszélyes 0 % nem életveszélyes, de egészségre káros:1 %, komfort nélküli:2 %	NEM	
Karancskeszi	7	15-45	A HEP alapján nincsen szegregátum – nincsen veszélyeztetett lakókörnyezet vezetékes víz: 95 %, csatorna:85 % áram:100 %, vezetékes gáz:50 % életveszélyes 0,1 % komfort nélküli 3 %	IGEN	
Karancslapujtó	7	15-25	A HEP alapján nincsen szegregátum - nincsen veszélyeztetett lakókörnyezet;	IGEN	

			vezetékes víz:86 %, csatorna: 63 %, áram:100 %, vezetékes gáz:48 %		
Karancsság	10	50-100	Két sor szocpolos lakássor, amik a kilencvenes évek végén épültek, közöttük régi parasztházakkal, lepusztult állapotban. Telepszerű lakókörnyezet, sok alacsony státuszú családokkal. vezetékes víz: 80%, csatorna:100% áram:80%, vezetékes gáz 45% <u>Lakások:</u> életveszélyes 0% nem életveszélyes, de egészségre káros 10% komfort nélküli 10%	IGEN	
Kazár	7	10-30	Mizserfa településrészen bányászkolónia lakások, több mint 30 lakóépülettel- telepszerű lakókörnyezet vezetékes víz: 96 %, csatorna:90 % áram:98 %, vezetékes gáz 70 % <u>Lakások:</u> életveszélyes 0,6 % nem életveszélyes, de egészségre káros:0 %, komfort nélküli:10 %	IGEN	
Kisbárcány	5	-	Nem releváns komfort nélküli 2 %	NEM	
Kishartyán	6	-	Nem releváns	NEM	
Litke	10	5-15	Régi parasztházak több mint 15 épületben, harmincas nagyságrendben megbecsülve. Telepszerű lakókörnyezet vezetékes víz:70 %, csatorna:50 % áram:70 %, vezetékes gáz: 50 % <u>Lakások:</u> életveszélyes 10 % nem életveszélyes, de egészségre káros:15 % komfort nélküli:30 %	IGEN	
Lucfalva	8	-	A településen telep, szegregátum nem található, de szegregációval fenyegetett terület a Petőfi utca vége, kb. 60 fő lakossal vezetékes víz:97%, csatorna: 80% áram:100%, vezetékes gáz:70% <u>Lakások:</u> életveszélyes 1% nem életveszélyes, de egészségre káros:5% komfort nélküli:3%	NEM	
Márkháza	8	-	Rákóczi út 74-124 es lakóházig terjedően a HeP szegregátumként azonosítva. Személyes látogatás során meggyőződünk arról, hogy a jelölt rész nem szegregátum. <u>Lakások: életveszélyes:2 %</u> nem életveszélyes, de egészségre káros: 5 %, komfort nélküli: 5 %	NEM	
Mátraszele	6	5	vezetékes víz:98 %, csatorna:90 % áram:100 %, vezetékes gáz:70 % komfort nélküli: 5 %, életveszélyes: 1% nem életveszélyes, de egészségre káros 0%	NEM	

Mihálygerge	4	-	<u>Lakóházak:</u> életveszélyes: 1%, komfort nélküli: 7%	NEM	
Nagybárcány	10	-	Nincsen, de nagyon magas a roma lakosság lélekszáma; vezetékes víz:90 %, csatorna:90 % áram: 90 %, vezetékes gáz:40 % <u>Lakások:</u> életveszélyes - % nem életveszélyes, de egészségre káros:10 %, komfort nélküli:20 %	IGEN	
Nagykeresztúr	7	-	nincsenvezetékes víz 94% csatorna 70% áram:100% vezetékes gáz:80% <u>Lakóházak</u> komfort nélküli:3%	NEM	
Rákócziánya	7	-	Kolónialakások-bányász kolónia 3 sorba- megközelítőleg 20 lakásrossz állagú. Telepszerű lakókörnyezet vezetékes víz:90 %, csatorna-% áram:99 %, vezetékes gáz -% <u>Lakóházak:</u> komfort nélküli:95 %	NEM	
Ságújfalu	9	-	vezetékes víz:98 %, csatorna:90 % áram:98 %, vezetékes gáz:60 % <u>Lakóházak</u> komfort nélküli:10 %	IGEN	
Salgótarján	5	550-1100	Három településrész koncentrálna a pályázó, ahol nem tudták elkezdni még a szoc rehab-ot, és súlyos a helyzet. Zagyvapálfalva :Centrál Köz, Zöldfa út páratlan házsora - teljes gettó) Baglyasalja (Temető út-Frankel Leó út, II. András király út - Kisvasút út- Katalin út- Petőfi út) Művésztelep (Bátki J. út-Kisfaludy Sándor út) Salgótarján egészére vonatkozó adatok: vezetékes víz: 88 %, csatorna :83 % (csak fogyasztók számára vetített adatok vannak bekötött lakásokra nem) áram kb. 95 % (csak fogyasztók számára vetített adatok vannak bekötött lakásokra nem) vezetékes gáz kb. 60 % (szükséglet: 89) 2011-es adatok alapján 974 (össz. lakás %-ában) nem életveszélyes, de egészségre káros 1 % (bérlakások 39 %-a) 2011-es adatok alapján 974 (össz. lakás %-ában) komfort nélküli 5 %	IGEN	
Sámsónháza	7	-	A HEP alapján nincs. vezetékes víz:90%, csatorna:90% áram:80%, vezetékes gáz:70% <u>Lakóházak:</u> életveszélyes -% nem életveszélyes, de egészségre káros -% komfort nélküli:60%	IGEN	Jó Kis hely
Somoskőújfalu	4	-	Nem találtunk. vezetékes víz:82 %, csatorna:82 %	NEM	

			<p>áram:90,0 %, vezetékes gáz:49,7 % <u>Lakóházak:</u> életveszélyes:2,2 %, nem életveszélyes, de egészségre káros: 2,2 % komfort nélküli 5,5 %</p>		
Sóshartyán	10	50-100	<p>Szocpulos, és régi parasztházak a Nógrádmegyerbe vezető út választja ketté a települést. Az egyik részen csak a szegények, romák élnek. Nagy kiterjedésű szegregátum - jegyzői adatlapon nincs adat</p>	IGEN	
Szilaspogony	9	5-15	<p>vezetékes víz:82 %, csatorna:71% áram 100 %, vezetékes gáz:42 % <u>Lakóházak:</u> életveszélyes 39 % nem életveszélyes, de egészségre káros:17 % komfort nélküli:50 %</p>	NEM	Jó Kis hely
Vizslás	6	-	<p>HEP alapján nincs szegregátum. vezetékes víz:97 %, csatorna:97 % áram 100 %, vezetékes gáz:80 % komfort nélküli:3 %</p>	Nem	
Zabar	8	-	<p>Három jól körbehatárolható szegregátum van vezetékes víz:72 %, csatorna: 69 % áram:100 %, vezetékes gáz:34 %,</p>	IGEN	

11.3. Települések bemutatása

Etes

Lakosság száma: 1409 fő

A falu központi része egy völgykatlanban terül el, amit kellemes hajlású dombok és kisebb hegyek szegélyeznek. Keleti és déli irányból ide csatlakoznak a szénbányász múlt emlékeit őrző bánya-telepek, melyek a település szerves részét képezik (**Albert, Rau, Amália telep**).

Helyben nem elérhető szolgáltatások: a korai fejlesztés, a nevelési tanácsadás, a pályaválasztási tanácsadás, a gyógytestnevelés, a családi napközi, a családok átmeneti otthona. Ellátatlan szolgáltatás a bölcsőde és a házi gyermekfelügyelet.

A HEP megállapítása: 4.2 pontja alapján: Szegregált, teletszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége.

„Nincs szegregált környezetben élő gyermek a településen. „ Etes Amália telepen található a felső tagozatos iskola a telep végén.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat (továbbiakban MMSZ) szakértői bejárták a települést. Személyes tapasztalataik alapján a következő megállapításokat tették:

A telepek megközelíthetősége: Etes Központja- Etes Amália-telep 2 km távolságra van - gyalogosan 30-35 perc alatt tehető meg a távolság.

Etes központja – Etes Albertakna 3 km közötti távolság- gyalogosan 40-45 perc alatt tehető meg a távolság.

Mind a két telep jellemzően térben elkülönült vagy lehatárolható – településrész, amelyekben az alacsony státuszú lakosság koncentráltan – legalább 50%-ban – van jelen, továbbá a 18 év alatti népesség eléri az 50 főt.

Külön kiemelendő a település esetében rendelkezésre álló adatok alapján a lakásállomány száma, és ebből az alacsony komorfokozatú lakásállomány aránya, ami 19,7 %. A mutató alapján a településen található minden hatodik lakás tartozik ide. A félkomfortos lakásokban vagy a fürdőhelyiség vagy a WC hiányzik, a közművek közül csak a villany- és a vízellátás biztosított. A komfort nélküli lakás az előbbi kényelmi elemek közül legalább egy lakószobával és főzőhelyiséggel rendelkezik, legfeljebb egyedi módon fűthető. Az előbbi komfortfokozatok egyikébe sem sorolható lakások a szükség- és egyéb lakások.

A településen 75 lakásban nincs villany, 137 vezetékes ivóvízzel nem rendelkezik, és 319 lakásban (lakások felében) nincs csatornahálózat kiépítve.

Ha ebben a vonatkozásban vizsgáljuk meg a gyermekek létszámát a településen, akkor jól látható, hogy a gyermekek egy része valószínűsíthetően ilyen lakásokban él, nevelkedik.

Ha tovább vizsgáljuk az adatokat, akkor megállapítható, hogy a településen magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, sőt az iskolai végzettséggel nem rendelkezők is élnek a településen. Ebből adódóan magas az egy éven túli munkanélküliek száma.

Meg kell állapítani, hogy a **0-17 éves gyermekek körében (289) 174 fő részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben (rgyvk) , ami azt jelenti, hogy a gyermekek 60,2 % rászoruló gyermek.**

A két telepen összesen: 94 fő gyermek él, ami az Etesen élő gyermekeknek 32,8%-a.

A rgyvk-s gyermekek száma 174 fő összesen- ebből a szegregátumban 54,2%-uk él.

A fiatalodási index: 65,9%.

Sajnos a telepre vonatkozóan külön adatbázis nem állt rendelkezésünkre, de az alábbi táblázat összefoglalja a település jelenlegi helyzetét.

Etes

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Mutató megnevezése	Etes összesen*	%	adat éve
Lakónépesség száma	1409	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	220	15,6	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	964	68,4	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	334	23,7	2014
Lakónépesség aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	826	85,7	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	na	na	
Lakásállomány (db)	695	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	137	19,7	2014
Csatornával nem rendelkező	319	45,9	2014
Villanyal nem rendelkező	75	10,7	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	137	19,7	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül²⁹	191	22	2016
Tartósan regisztrált	87	45,5	2016
FHT-ra jogosult	112	58,6	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	106	55,49	2016
Iskolai végzettség nélkül	20	10,5	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	191	19,8	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	87	45,5	2016
Tartós munkanélküliek aránya egy éven túli	71	37,18	2016
0-17 éves	289	100	2016
Rgyvk 0-17 éves	174	60,2	2016

Kérjük, töltsse ki az alábbi táblázatot a településen található leszakadó településrész (ek)re, szegregátum(ok)ra vonatkozóan (2016. január 1-jei állapot szerint)!											
35.	A szegregátum (településrész, utca) megnevezése	leszakadó település(rész) elhelyezkedése	leszakadó település(rész) en élő	vezetékes ivóvíz	csatorna az utcában	csatornamentesített ingatlanok	vezetékes gáz	áram	tömegközlekedés 1 km-en belül	Pormentes úton megközelíthető	Ha városi leszakadó település(rész), rozsdá vezetésben[i] van

²⁹ Nógrád Megyei Kormányhivatal Salgótarjáni Járási Hivatala Foglalkoztatási Osztály (2016.01.20.)

		településen belül	település szélén	kültérület	háztartások száma (fő)	Személyek száma (fő)	18 év alattiak száma (fő)	igen	nem	igen	nem		igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	
1.	Felszabadulás			x	72	183	48	x		x		20	x		x		x				
2.	Művelődés			x	8	24	4	x		x		8	x		x		x				
3.	Vasút		x		36	100	31	x		x		5	x		x		x				
4.	Révai	x			6	31	4	x		x		4	x		x		x				
5.	Iskola	x			20	51	7	x		x		18	x		x		x				

¹ Rozsdaövezet: Használaton kívül került, vagy alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotban lévő és/vagy környezetszennyezéssel terhelt egykori iparterület, gazdasági terület, illetve elhagyott, használaton kívüli laktanyaterület.

Képek: Etes - Amália telepről

Képek: Albert telepről

Karancsság

Lakosság száma: 1293 fő

Karancsság településen jelentős az anyagi és szociális viszonyok miatt halmozottan hátrányos helyzetű családok száma. Az elmúlt évek folyamán emelkedő tendenciát mutat a szociális ellátásokban részesülő családok száma is. **Nagyon sokan a létminimum alatt élnek, a házastársak/élettársak jellemzően 3 gyermeket nevelnek. A településen nagyarányú a munkanélküliség,** ezért a mindennapi megélhetés is veszélyeztetett. A karancssági családokban jellemző a devizahitel, a személyi kölcsön, az autóvásárlási hitel felvétele, amely eladósodáshoz vezetett, amiből nem tudnak kiszabadulni. A megnövekedett hitelállomány megnehezíti a családok életvitelét, gazdálkodását. Magas azoknak a száma, akik kis összegű nyugdíjjal rendelkeznek, **sok a pályakezdő, álláskereső fiatal.** A szegénységre abból is lehet következtetni, hogy **egyre több család nem képes megfizetni a közüzemi szolgáltatásokat.** (gázközmű, szemétszállítási díj, kutyaoltási díj stb.)

Hivatalos adatokkal alátámasztva a 2001. évi népszámlálási adatok alapján a településen egy szegregátum határolódik el: az Iskola út és a Palóc út területe, melynek összes háztartásszáma: 66 db, lakossága: 264 fő. A szegregátum lakosság összetételét tekintve nagy számban nehéz életfeltételek között élő, gazdaságilag inaktív, családjukat állami vagy önkormányzati támogatásból fenntartó, **alacsony iskolai végzettségű, komfort nélküli, félkomfortos lakásokban élő lakos alkotja. Teljes egészében roma családok élnek a**

területen. A roma lakosság szociális helyzetére vonatkozóan sincsenek pontos adatok, azonban megállapítható, hogy a roma népesség átlagos életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva lényegesen rosszabb.

Komoly anyagi problémákkal és krízishelyzetekkel küzdenek és alapvető szükségleteik kielégítéséhez szorulnak segítségre. Nagy dilemma az őket segítő munka, mely arra irányulna, hogy megtörténjen visszavezetésük a munka világába. Míg az alapvető szükségleteik nincsenek kielégítve ez a feladat nagyon nehéz. A telepen élők, bár házaik már téglából épültek, víz és villany is bevezetésre került, az utcák aszfaltosak, nagyon nehéz szociális körülmények között élnek.

A szegregátumban élő gyermekek mindegyike HH ill. HHH, a tanulás iránt kevésbé fogékonyak, közülük kerül ki a legtöbbet hiányzó, és az iskolai és társadalmi normák követése is sok esetben problémát jelent számukra. Az óvodáztatási támogatást és a rendszeres gyerekvédelmi kedvezményt minden gyermek igénybe veszi.

Szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen belül több helyen van néhány házból álló szegregált sziget, pontos felmérése beavatkozást igényel.

Külön kiemelendő a település esetében rendelkezésre álló adatok alapján a lakásállomány száma, és ebből **az alacsony komorfokozatú lakásállomány aránya, ami 20,24%.**

A településen 11 lakásban nincsen villany, 74 vezetékes ivóvízzel nem rendelkezik, és 117 lakásban (lakások 27,86%) nincs csatornahálózat kiépítve.

Ha ebben a vonatkozásban vizsgáljuk meg a gyermekek létszámát a településen, akkor jól látható, hogy a gyermekek egy része valószínűsíthetően ilyen lakásokban él, nevelkedik.

Ha tovább vizsgáljuk az adatokat, akkor megállapítható, hogy a településen magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, sőt az iskolai végzettséggel nem rendelkezők is élnek a településen. **Ebből adódóan magas az egy éven túli munkanélküliek száma: 75 fő (32,3%).**

Képek a szegregátum utcájából

Sajnos a telepre vonatkozóan külön adatbázis nem állt rendelkezésünkre, de az alábbi táblázat összefoglalja a település jelenlegi helyzetét.

Karancsság

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Mutató megnevezése	Karancsság összesen*	%	adatforrás éve
Lakónépesség száma	1285	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	271	21,09%	2014
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya	799	62,18%	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	215	16,73%	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	136	17,03	2014
Lakásállomány (db)	420	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	85	20,24%	2014
Csatornával nem rendelkező	117	27,86%	2014
Villannyal nem rendelkező	11	2,62%	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	74	17,62%	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	551	68,97	2014

Tartósan regisztrált	142	25,78	2016
FHT-ra jogosult	113	20,51	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	177	22,15	2016
Iskolai végzettség nélkül	40	22,6	2016
Egy éven túli munkanélküliek aránya	75	9,38	2016
0-18 évesek száma	314	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	295	93,9	2016

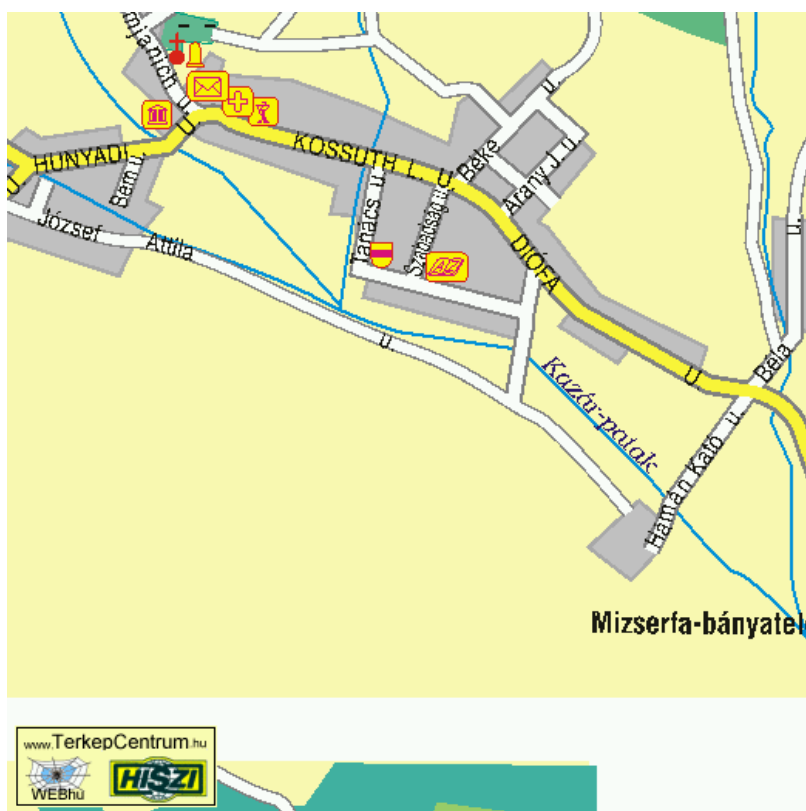
Karancsság jegyzői adatlapon a szegregátumra vonatkozó rész nem került kitöltésre.

Meg kell állapítani, hogy a **0-18 éves gyermekek körében (295 fő, részben rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, ami azt jelenti, hogy a gyermekek 93,9 % rászoruló gyermek.**

A fiatalodási index: 126%

Kazár Mizserfa

Lakosság száma: 1832 fő

A magántulajdonban lévő lakások esetében az elégtelen lakhatási körülmények pontos adatai nem ismertek, de a lakásállomány történetéből több adatra lehet következtetni. Székvölgy, Bélatelep, Gergelytelep, Hársfa út 11-13., Mizserfa az 1880-1900 évek táján a szénbányászat fellendülésének idején épült, és a bányászok lakhatását szolgálta. **Az ún. Kolóniaépületek általában 6 db 30 m²-es, három helyiséget tartalmazó, azonos elrendezésű lakásokból állnak. Jobb és bal oldalán is 3-3 lakás kapott helyet.** A lakásokhoz kertrész is tartozott, ahol a lakók egészen a rendszerváltásig konyhakerti művelést folytattak. Jelenleg a kertek elhanyagoltak, gyomosak, gazzal benőttek. Az udvarban a lakásokkal szemben jobb és baloldalon is egy-egy melléképület volt, ahol helyet kapott lakásonként 1-1 árnyékszék, és tüzelő tárolására alkalmas 1-1 helyiség. **Az épületek jelenleg elhanyagolt állapotúak, a ház karbantartására sincs pénz,** a melléképületre pedig végképp nem költenek, csak használják azokat. **A lakásokban csak villany közmű került kiépítésre. A vizet a mai napig közkútról hordják.** A házak alapjai beton sávalappal, a falak téglából épültek, a tetőszerkezet fából ácsolt és cseréppel fedett. A földem faborítású, és a fagerendák között földdel töltötték fel. A mennyezet náddal borított és vakolt. Két lakáshoz tartozott 1 db kétlyukú kémény, illetve elrendezéstől függően esetleg még egy. **A kémények állapota siralmas, nagyrésztük**

szétégett, a fedkő és a felső 2-3 sor is hiányzik. A házak az építésükkor jó színvonalon, kiváló szakmai hozzáértéssel, minőségi kivitelezéssel készültek el, és ez különösen a mizserfai ingatlanokra igaz. A szobák hajópadlóval, a konyha és kamra márványmozaikkal fedett. A faszervezetek (ablakok, ajtók, tető) a karbantartás hiányának ellenére a mai napig ellátják feladatukat, de természetesen a mai korszerű hőtechnikai feltételeknek már nem felelnek meg. **A bejárati ajtó általában egyrétegű, ami jelenleg a belső ajtónak felel meg.** Az ablakok kétrétegűek, eredetileg 2 mm-es üveggel. Életkoruk és a felújítás, valamint a rendszeres karbantartás hiányának ellenére ezek a lakások nagy része nem vizes, a falak stabilak. **A tetőszerkezet csak ott rogyott meg, ahol a cserepezés rossz állapota vagy hiánya miatt megázott és elkorhadt. A szélvészka sok helyen hiányzik, így egy nagyobb szél alá tud kapni a cserép alá, és sok helyen látszódik, hogy emiatt hiányzik a cserép, vagy bomlik meg a sor.** A bánya megszűnésével a bányavállalat és a felszámoló a lakásokat értékesítette. Ezzel együtt az önkormányzat is igyekezett szabadulni az egyre romló állagú lakásoktól. A házakat nem alakították 47 társasházzá, hanem azok osztatlan közös tulajdonként, komfortfokozatukra tekintettel nyomott áron kerültek értékesítésre. Azok a munkaképes korúak, akik látták, hogy a gyárak, a bánya bezárásával a környéken nem fognak tudni munkát vállalni, az ingatlanaikat eladták, és elköltöztek a vidékről. **A lakások komfortfokozata, kis alapterülete és állaga miatt nagyrészt roma lakosok, vagy roma betelepülők vásárolták meg az olcsó lakásokat, amelyeken nem csak az ára, de a fenntartása is olcsó, hiszen a villany kivételével nem kell közüzemi díjakat fizetni.** Az esetek döntő többségében ún. *zsebszerződéssel* vagy, ahogy a környéken nevezik, *kockás papíron* vették meg a lakásokat (Ezzel az iskolába járó gyerek matematika füzetéből kitépett kockás lapra utaltak). Vagyis nem mentek el ügyvédhez a szerződést megkötni, a tulajdonjogukat nem jegyeztették be az ingatlan-nyilvántartásba. Ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosként adták-vették az ingatlanokat, ráadásul mindenféle engedély és következmény nélkül alakították át, ami mai állapotában rendezetlen tulajdonviszonyokat és építési állapotot eredményezett. **A tulajdonviszonyok rendezetlensége miatt a magát tulajdonosnak mondó nem igazán viselkedik tulajdonosként és nem is kezeli a jó gazda gondosságával az ingatlanát. Az esetek nagy részében nincsenek is tisztában a tulajdonjogból adódó jogokkal és kötelezettségekkel,** a lakó és a tulajdonos fogalmát keverik. Kötelezettség teljesítésénél arra hivatkoznak, hogy nem tulajdonos csak kockás papíron vette meg, és nem is lakik ott, jogosultságnál mutogatják a kockás papírt, hogy megvették, csak nincs pénz ügyvédre és földhivatali bejegyzésre. Magántulajdonról lévén szó egyetlen hatóságnak sincs hatásköre arra, hogy a tulajdonviszonyokban rendet teremtsen,

szankció hiányában eszköz sincs arra, amivel az ingatlan-nyilvántartáson kívüli tulajdonosokból bejegyzett tulajdonos válhatnak. A tulajdonviszonyok rendezetlensége, az osztatlan közös tulajdon fennállása a mindennapokban sok problémát okoz, azonban a tulajdonosok ingatlanjogi ismeretük hiánya és pénzügyi okok miatt nem képesek külső segítség nélkül a problémát megoldani. Az ingatlanok címe is rendezetlen, amely rendezetlenséget a központi címregiszterről és a címkezelésről szóló 345/2014. (XII. 23.) Korm. rendelet kapcsán felállított KCR rendszer létrehozásával hamarosan meg fog szűnni.

Külön kiemelendő a település esetében rendelkezésre álló adatok alapján a lakásállomány száma, és ebből az alacsony komfortfokozatú lakásállomány aránya, ami, 153 lakást, (19,7 %) jelent. A településen 15 lakásban nincsen villany, 138 (17,81%) vezetékes ivóvízzel nem rendelkezik, és 230 db lakásban (29,68%) nincs csatornahálózat kiépítve.

Ha tovább vizsgáljuk az adatokat, akkor megállapítható, hogy a településen magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül, 12,5% sőt az iskolai végzettséggel nem rendelkezők is élnek a településen. **Ebből adódóan magas az egy éven túli munkanélküliek száma: 57 főt érint**

A munkanélküliek körében az alacsony iskolai végzettségűek 73,5 % ban reprezentáltak.

Sajnos a telepre vonatkozóan külön adatbázis csak részben állt rendelkezésünkre, de az alábbi táblázat összefoglalja a település jelenlegi helyzetét.

Kazár

Éves településstatisztikai adatok 2014-es településszerkezetben	adatok forrásának éves		
	Kazár		
Mutató megnevezése	összesen*	%	2014
Lakónépesség száma	1860	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	235	12,63	2014
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya	1069	57,47	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	556	29,89	2014
lakónépességben csak általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	1223	65,75	2014
Lakásállomány (db)	775	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	153	19,74	2014
Csatornával nem rendelkező	230	29,68	2014
Villannyal nem rendelkező	15	1,94	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	138	17,81	2014

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	159	14,88	2016
Tartósan regisztrált	57	35,8	2016
FHT-ra jogosult	86	54,1	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	117	73,58	2016
Iskolai végzettség nélkül	19	11,94	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	57	4,7	2016
0-18 éves gyermekek száma	292	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	138	47,2	2016

Meg kell állapítani, hogy a 0-18 éves gyermekek körében 138 (47,2%) fő részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

A fiatalodási index: 42,3%

Kazár jegyzői adatlapon a szegregátumra vonatkozó adattábla nem került kitöltésre.

Képek:

Litke

Lakosságszáma: 863 fő

A településen élők számára komoly problémát jelent az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná, vagy náluk kapcsolhatják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A helyi lakosok rászorultságtól függően lakhatási költségeihez nyújtott települési támogatást igényelhetnek. Az elmúlt években növekedett az igénylők száma. Adósságcsökkentő támogatásról nem alkotott rendelet az önkormányzat. Az eladósodottságról nincs nyilvántartott adat, de a lakhatási támogatást igénylők számának emelkedése alapján valószínűsíthető a családok eladósodottságának emelkedése. Az adósságcsökkentési támogatás az elmúlt években nem került megállapításra.

„A HEP alapján „Litkén szegregált lakókörnyezetben nem élnek emberek. Szegregátummal veszélyeztetett rész nincs a településen.”

Az MMSZ szakértői látogatását követően az alábbi észrevételek megtételére kerül sor:

Gettósodó település képet mutat. Nagyon szerény lakóházak- utcasorokon keresztül. A települési TEIR adatok között nem találtunk arra vonatkozó adatot, hogy hány lakásban nincsen villany, vezetékes ivóvízzel nem rendelkezik 87 lakás, ami a településen lévő összes lakásállománynak a 26%- a, és 114 (30 %) lakásban nincsen csatornahálózat kiépítve. Ha

tovább vizsgáljuk az adatokat, akkor megállapítható, hogy a településen magas a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma - 574 fő- és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (30,6 %), sőt az iskolai végzettséggel nem rendelkezők is száma is (25 fő élnek a településen). Ebből adódóan magas az egy éven túli munkanélküliek száma: 37 főt érint.

Sajnos a telepre vonatkozóan nem állt rendelkezésünkre, de az alábbi táblázat összefoglalja a település jelenlegi helyzetét.

Litke

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben Litke

Mutató megnevezése	összesen*	%	adatok forrásainak éve
Lakónépesség száma	874	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	179	20,48	2014
Lakónépességen belül 15-64 évesek aránya	512	58,58	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	183	20,94	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők a lakónépességen belüli aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	574	65,68	2014
Lakásállomány (db)	340		2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya			2014
Csatornával nem rendelkező	114	33,53	2014
Villanyal nem rendelkező	na	na	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	87	25,59	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	157	30,6	2014
Tartósan regisztrált	53	33,7	2016
FHT-ra jogosult	63	40,1	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	94	18,6	2016
Iskolai végzettség nélkül	25	48,9	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	53	9,2	2016
Egy éven túli munkanélküliek száma	37	21,6	2016
0-18 éves gyermekek száma	208	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	176	84,6	2016

A 0-18 éves gyermekek (208 fő) körében 176 fő (84,6 %) részesül rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben.

Fiatalodási index: 97.8%

Jegyzői adatlap: a szegregátumra vonatkozó adattábla nem került kitöltésre.

Képek Litkéről:

Sóshartyán

Lakosság száma: 941 fő

A község területén egy nagyobb méretű szegregátum található, melyet nagyrészt roma származásúak laknak. A telep a Dankó út, Béke út, Jókai út, Attila út együtteséből áll.

A szegregátumot a falu többi részétől, a településen keresztül haladó Szécsényt, Nógrádmegyeren át Salgótarjánnal összekötő út választja el, ami így a falu központjától kb. 200 méterre fekszik. A szegregátumot aszfaltos út köti össze a faluközponttal. Az átmenő forgalmat zebra nem segíti.

A „telepen” putrik nem találhatóak, azok a pályázati forrásból felszámolásra kerültek, a lakókat átköltöztették.

A terület szinte teljes közműellátottsággal rendelkezik (A gáz elérése még nem minden utcában megoldott jelen pillanatban). A szegregátum lakásállománya kivételektől eltekintve jónak mondható, többségük félkomfortos és komfortos, illetve kis számban találunk összkomfortos lakásokat is, a komfort nélküli lakások száma alacsony. A mélyszegénységből adódóan a komfortkozatóktól függetlenül azonban a házak egy jelentős része felújításra szorul. A falu lakosságának (becslések alapján!) 65%-a roma származású, akiknek 90%-a a szegregátumban él. Életkori megoszlásukat a kor növekedésével együtt növekvő női többség jellemzi, azaz az idősebb korosztályban jelentősen több a nő, mint a férfi. Általánosságban

elmondható, hogy az átlagéletkor a roma származásúaknál alacsonyabb, mint más népcsoportoknál. A község szegregátumában az eltartott személyek száma elenyésző, az inaktív lakosok száma azonban elég magas.

Sóshartyán

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Sóshartyán

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	929	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	240	25,83	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	567	61,03	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	122	13,13	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	1520	163	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában			
Lakásállomány (db)	303	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	126	41,58	2014
Csatornával nem rendelkező	130	42,90	2014
Villanyal nem rendelkező	18	5,94	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	108	35,64	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	159	28,4	2016
Tartósan regisztrált	57	10,5	2016
FHT-ra jogosult	86	15,2	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	117	20,6	2016
Iskolai végzettség nélkül	19	33,5	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	57	4,7	2016
Egy éven túli munkanélküliek száma			2016
0-18 éves gyermekek száma	313		2016
Rgyvk 0-18 éves	297	94,8%	2016

A 0-18 éve gyermekek száma: 313

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő: 297 fő (94,8%).

A fiatalodási index: 196,7

Jegyzői adatlapban a szegregátumra vonatkozó táblázat kitöltésre került.

Kérjük, töltsse ki az alábbi táblázatot a településen található leszakadó településrész (ek)re, szegregátum(ok)ra vonatkozóan (2016. január 1-jei állapot szerint)!																								
35.	A szegregátum (településrész, utca) megnevezése	leszakadó település(rész) elhelyezkedése			leszakadó település(rész) en élő			vezetékes ivóvíz		csatorna az utcában		Csatornahálózatba bekötött ingatlanok száma		vezetékes gáz		áram		főmeg-közelekedés 1 km-en belül		Pormentes úton megközelíthető		Ha városi leszakadó település(rész), rozsdáövezetben[i] van ^o		
		településen belül	település szélén	külterület	háztartások száma (fő)	Személyek száma (fő)	18 év alattiak száma (fő)	igen	nem	igen	nem	száma	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem
1.	Dankó				21	162	60	x		x		4	x		x		x		x		x			x
2.	Attila				12	100	38	x		x		5	x		x		x		x		x			x
3.	Béke				21	157	65	x		x		2	x		x		x		x		x			x
4.	Jókai				3	20	6	x		x		2	x		x		x		x		x			x
5.																								

¹ Rozsdáövezet: Használaton kívül került, vagy alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotban lévő és/vagy környezetszennyezéssel terhelt egykori iparterület, gazdasági terület, illetve elhagyott, használaton kívüli laktanyaterület.

Sóshartyán fotók

Salgótarján- Művésztelep

Becsült lakosságszám a célterületen: 300 fő

A 2011-es KSH adatok alapján a Kisfaludy Sándor út két oldalán fekvő házak alkotják a Művész telepi szegregátumot.

Az egy utcányi terület nem válik el élesen a környező utcák kertes házaitól, a lakások komfortfokozata még a városi átlagnál is jobb. A házak magántulajdonban vannak. Az itt élők között azonban még a szegregátumok átlagánál is magasabb a munkanélküliség, a foglalkoztatott nélküli családok száma, illetve alacsony az iskolázottság. A többi szegregátumhoz képest magasabb az idősebbek aránya. Az interjúink során a szakértők a kevésbé „problémás” szegregátumok közé sorolták a Művész telepet. A terület közlekedési kapcsolata a város többi részével nem kielégítő, gyakran az itt lakók panaszainak a tárgya.

A Művésztelepen élő gyermekek száma: 0-18 éves korú: 69 fő

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő: 57 fő a célterületen (82,6)%.

Fotók:

Salgótarján- Zagyvapálfalva

A szegregátumi területen becsült lakónépesség: 1500 fő

A KSH a 2011-es adatai alapján a Zöldfa út- Hősök útja – Centrál köz által határolt terület szegregátumként sorolta be. Számunkra meglepő, hogy a Hársfa út nem része ennek a besorolásnak, hiszen kolóniáiban komfort nélküli, leromlott állapotú lakások vannak, melyben lakói többségében alacsony végzettségűek és legtöbbjük nem rendelkezik munkajövedelemmel.

Mind a szakértői interjúk, mind a segélyezési mutatók, mind pedig a terepbejárás azt mutatja, hogy a Zöldfa út - Centrál köz – Hősök útja – Hársfa út által határolt terület Salgótarján legnagyobb szegregátuma. A statisztikai adatok a 2012. júliusi népesség nyilvántartás adataiból származnak, és nem állnak rendelkezésre az összes korábbi dimenzióban. Ennek ellenére a meglévő adatokat is összevetettük a szegregátumok átlagával és a városi átlaggal, melyek a 2011-es népszámlálásból származnak. A statisztikai adatok alapján az látszik, hogy a terület jóval nagyobb kiterjedésű és többen lakják, mint a többi szegregátumot. Részben

ennek is köszönhető, hogy a legtöbb dimenzióban az adatok kedvezőbbek a szegregátumok átlagánál. Egyedül az iskolázottsági adatok maradnak el ettől. Korösszetétel szerint magasabb az aktív korúak és alacsonyabb a fiatalok száma, ennek megfelelően magasabb a rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők aránya is.

A terület három fő részre osztható, amelyek között érdemes különbséget tenni. A Hősök útján és a Hársfa út páratlan oldalán többszintes, előkertes társasházakat találunk, a Zöldfa úton magasabb, függőfolyosós tömbházak helyezkednek el, a kettő között pedig a Hársfa úti kolóniasor található. A kolóniasor lakásai komfort nélküliek, nagyon leromlott állapotúak, az itt lakók a legalacsonyabb státuszú lakók a szegregátumban. A Zöldfa úti tömbházakba az 1970-es években a Pécskő úti „Cigánydomb” elbontása után sok roma család települt át, a terület státusza azonban a rendszerváltás környékén elkezdett romlani, jelenleg sok befalazott lakást találni. A területnek ez a része, annak is az északi sarka messze esik a legközelebbi buszmegállótól. 2007 óta 32 önkormányzati lakást értékesítettek a Zöldfa és Hársfa utcákban, ez az összes értékesített lakás egyharmada. Ugyanebben az időszakban a Hősök úton 40 önkormányzati lakást bontottak el, ez az összes bontás egyötöde. Jelenleg a szegregátumban összesen 91 önkormányzati bérlakás található. Ebből 46 lakott, tehát az önkormányzati bérlakások nagyjából fele üres, lefalazott. 9 önkormányzati szükséglakás van a Hársfa úton, ebből négyben laknak jogcím nélküli lakók, a többi üres. A Zöldfa úton 42 önkormányzati lakás van, ebből hétben laknak jogcím nélküli lakók, a maradék pedig üres befalazott. A Hősök útja 22. szám alatti tömbházban található a többi önkormányzati bérlakás, ezekből öt üresen áll, 14-ben élnek jogcímmel rendelkező lakók, a maradék 21-ben pedig jogcím nélküliek. Ez utóbbi tisztán önkormányzati tulajdonú ház, és emiatt hosszú távon is önkormányzati tulajdonként még meglévő szóránylakásokat minél hamarabb értékesíteni szeretné az önkormányzat. Az elmúlt évek folyamatainak betetőzéseként ezzel a legnagyobb kiterjedésű, és a lakosság körében „leghírhedtebb” salgótarjáni szegregátum még inkább ki lesz téve a lakáspiaci folyamatoknak, kivéve a Hősök útja 22. szám alatti, önkormányzati tulajdonban maradó tömbházat.

A 0-18 éves korú gyermekek száma: 488 fő

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő 0-18 éves korú gyermekek száma 334 fő (68,4%) a célterületen.

Fotók

Salgótarján- Baglyasalja

Lakosságszáma becsült adat: 1000 fő

A szegregátum több más szegregátumhoz hasonlóan régi bányászkolónia Baglyasalja városrész északi részén, a temető mellett, a városközponttól mintegy 3km-re, egy zsákutcás terület végén. Bár a zárványszerű északi rész épületállománya hasonló a városrész többi részéhez (kolónialakások és falusias kertes házak), a lakosság ebben az északi csücsökben a legalacsonyabb státuszú. A statisztikai adatok alapján a terület a szegregátumok átlagához képest jobb helyzetben van, több a foglalkoztatott, kevesebb a munkanélküli. Az idősebb korosztály aránya a többi szegregátumhoz képest magasabb. A szakértői interjúk szerint lassú lecsúszás tapasztalható a területen, de a többi szegregátumhoz képest kevesebb feszültség érzékelhető.

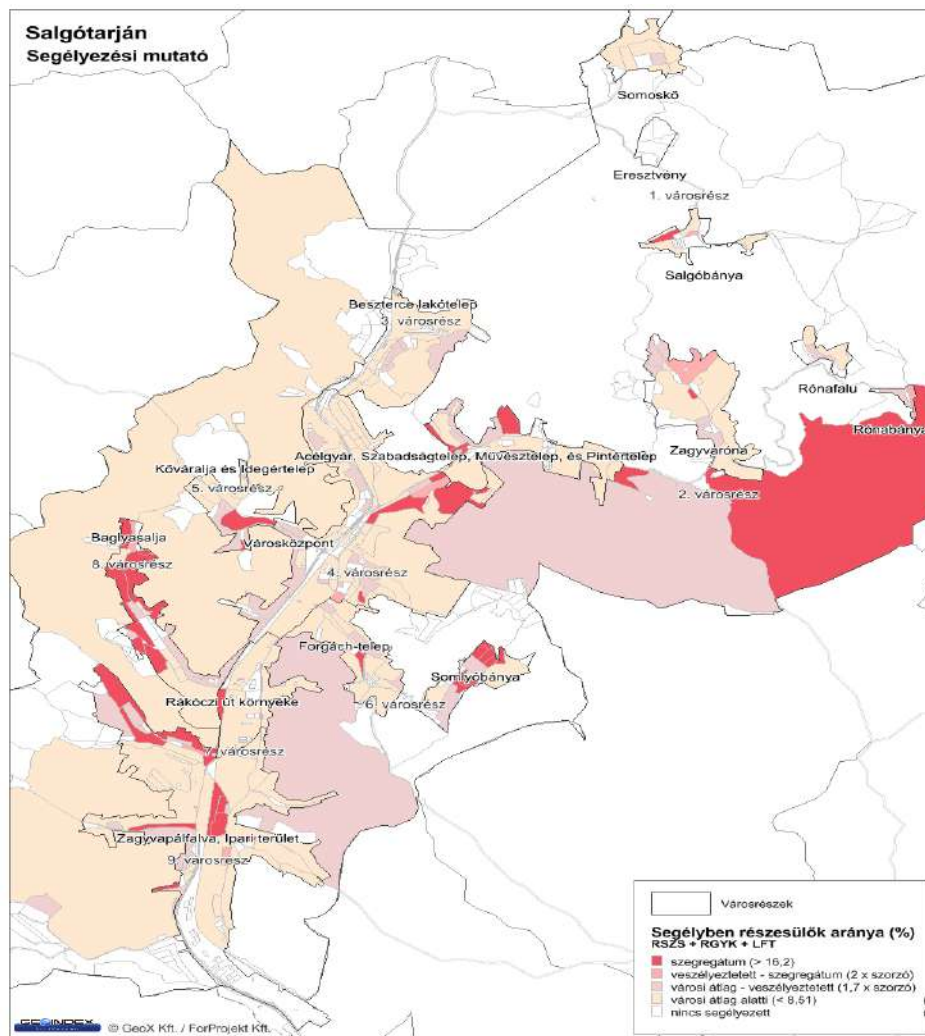
A KSH által közölt adatok alapján Baglyasalja városrész északi része, a Kakukk József út - Temető út - Kisvasút u. - Katalin u. - Petőfi út által határolt rész tekinthető szegregátumnak (ez megegyezik a 2008- as Anti Szegregációs Terv lehatárolásával). A segélyezési mutatók alapján a Petőfi Sándor út mentén a szegregátum határa kitolódik az Erkel utca kezdetéig, de a kvalitatív információink alapján ez a rész inkább alacsony státuszú, mint szegregátum.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő: 218 fő a célterületen.

Mivel a tereptapasztalataink alapján ezek a lehatárolások nem fedték le az összes városi szegregátumot, ezért a KSH adatai mellett a segélyezési mutatókkal is dolgoztunk, ahol azt

néztük, hogy mely területeken és milyen mértékben haladja meg a segélyezetttek száma a városi átlagot.

Összesen három segélyfajtából (foglalkoztatást helyettesítő támogatás, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény, rendszeres szociális segély) állítottunk elő adatokat, melyeket vizuálisan is ábrázoltunk. A térkép a háromféle segélytípus aggregált adataiból indul ki, a városszéli nagyobb piros foltok pedig az adott külterületek adatait ábrázolják, amelyek ugyan nagy kiterjedésűek, de valójában csak kevés lakóra vonatkoznak. A két térképen ábrázolt adatok mellett még szakértői interjúk és terepbejárások segítettek elő, hogy végül hét szegregátumot, és öt szegregációval veszélyeztetett területet határoljunk le. Jelen anyagban csak az érintett, és bevont területekkel foglalkozunk³⁰.

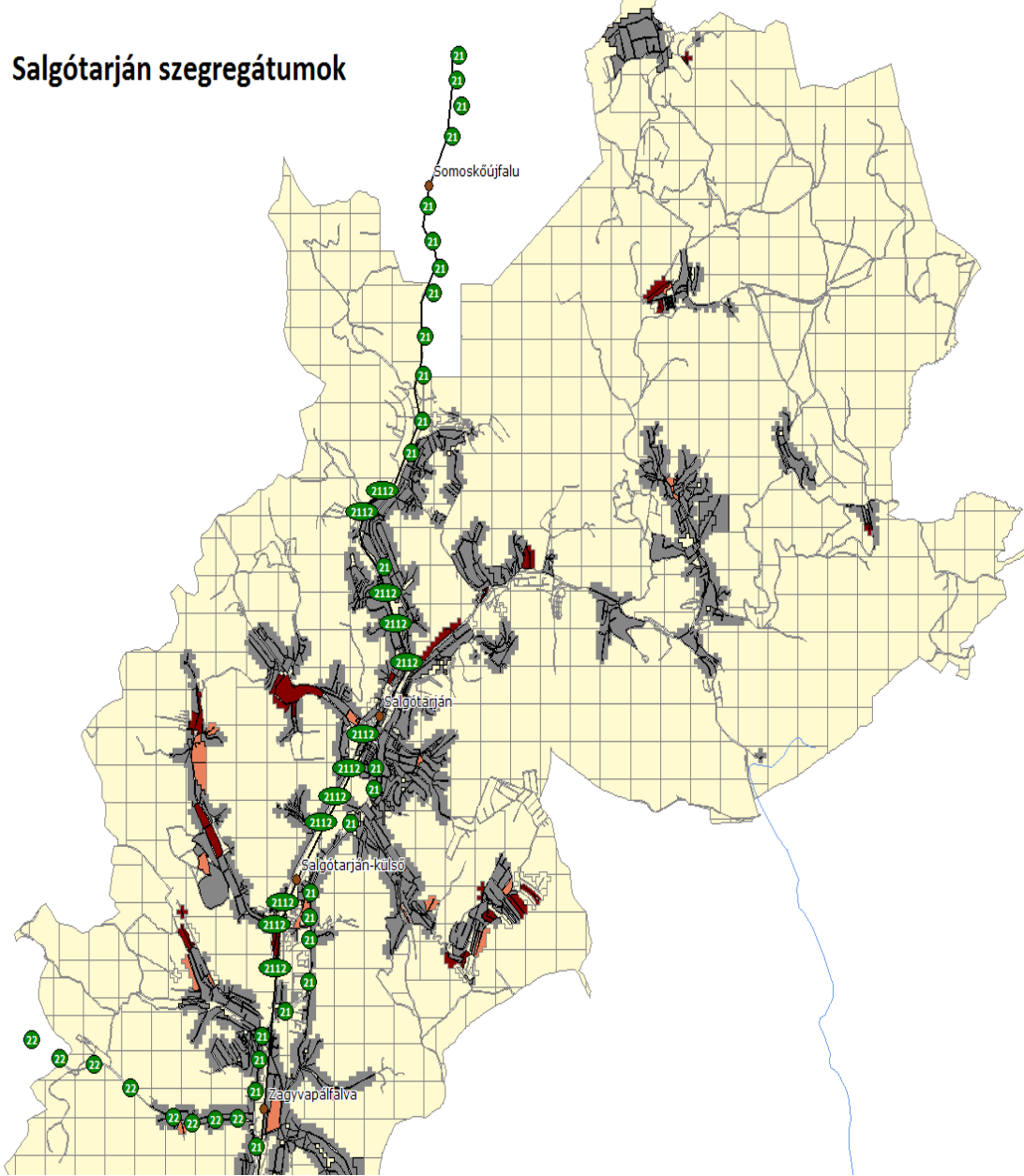

³⁰ Részlet a Salgótarján Megyei Jogú Város ITS Stratégiájának megállapításaiból.

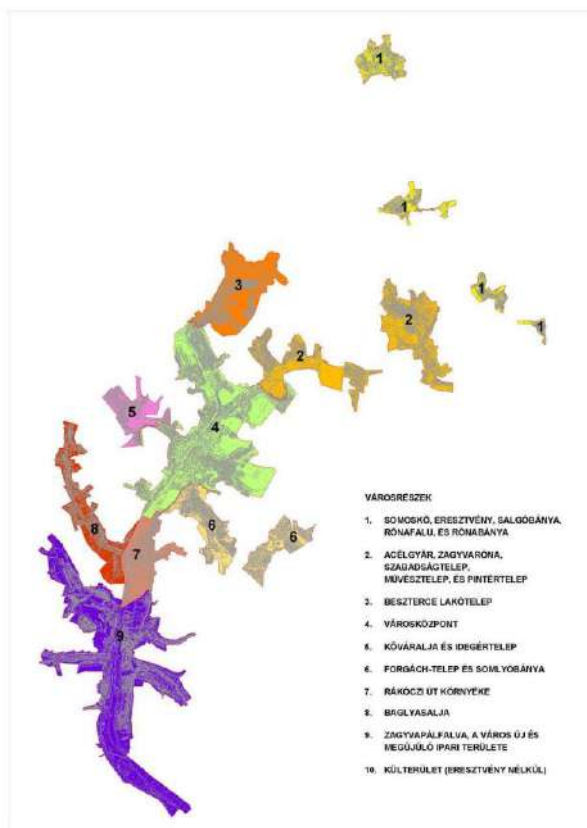
Fotók

Salgótarján szegregátumok

Az ITS-ben foglaltak alapján a lehatárolt városrészek a következőképpen helyezkednek el:

Az egyes városrészek 2011-es lakosságszámát az alábbi táblázat mutatja

	Városrész Lakónépesség száma (fő)	Gyerekesély programban érintett
1. városrész (Somoskő – Eresztvény – Salgóhánya– Rónafalu - Rónabánya)	802	
2. városrész (Acélgár – Szabadságtelep – <i>Művésztelep</i> – Pintértelep – Zagvaróna)	2904	x
3. városrész (Beszterce lakótelep)	3891	
4. városrész (Városközpont)	15515	
5. városrész (Kőváralja és Idegértelep)	956	
6. városrész (Forgách-telep – Somlyóbánya)	2065	
7. városrész (Rákóczi út környéke)	376	
8. városrész (<i>Baglyasalja</i>)	1779	x
9. városrész (<i>Zagypálfalva</i> , Ipari terület) 8 840	840	x
Külterület	96	
Salgótarján összesen	37263	

forrás: KSH 2011. évi népszámlálás adatai.

Tartalmazza a lakcím nélküli hajléktalanok (38 fő) adatait 263fő

Salgótarján

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Salgótarján

Mutató megnevezése	összesen*	%	adatforrás éve
Lakónépesség száma	37497	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	4682	12,49	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	22419	59,79	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	10396	27,72	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	25287	67,44	2014
Lakásállomány (db)	18026		2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	1236	6,85	2011 KSH)
Csatornával nem rendelkező	3031	16,81	2014
Villanyal nem rendelkező	213	1	2013-2015
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	2112	11,16	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	2611	11,6	2016
Tartósan regisztrált	1058	0,5	2016
FHT-ra jogosult	1401	6,2	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	1527	6,8	2016
Iskolai végzettség nélkül	187	0,8	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	1058	4,4	2016
Tartós munkanélküliek száma egy éven túl	1113	25	2016
Tartós munkanélküliek száma egy éven túl		100	2016
0-18 éves gyermekek száma	5554	100	2014
Rgyvk 0-18 éves	1908	34,3	2014

A 0-és 18 éves gyermekek száma: 5554 fő, amiből az rgyvk gyermekek száma: 1908 fő (34,3 %)-a.

A fiatalodási index: 45%

Jegyzői adatlap (2011) adatokkal számolva

35.	Kérjük, töltsse ki az alábbi táblázatot a településen található leszakadó településrész (ek)re, szegregátum(ok)ra vonatkozóan (2016. január 1-jei állapot szerint)!
-----	---

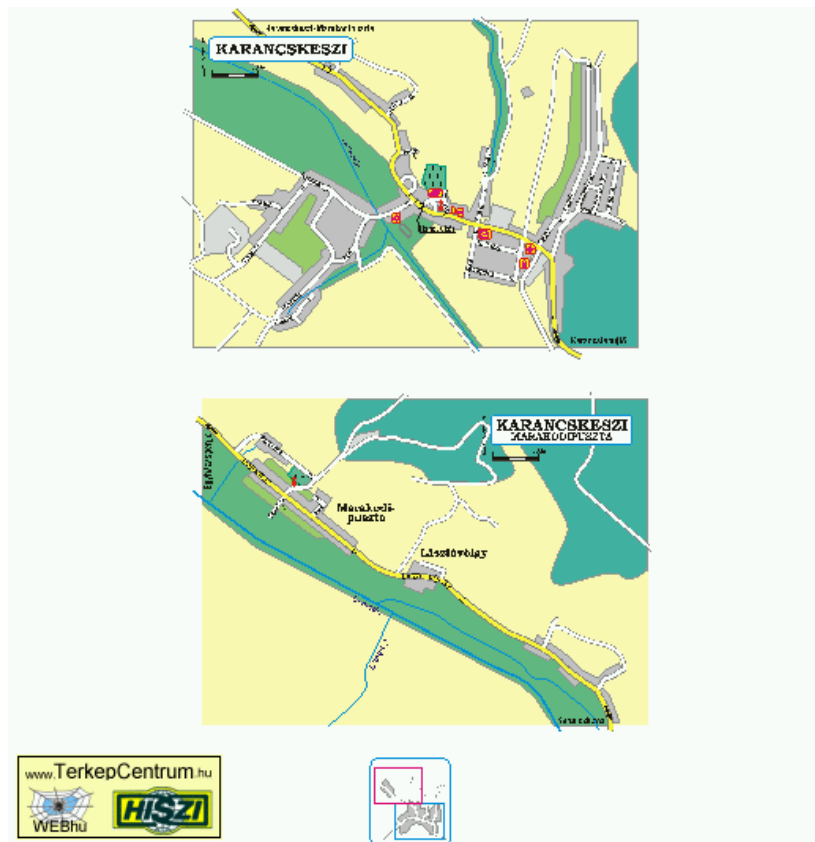
	A szegregátum (településrész, utca) megnevezése	leszakadó település(rész) elhelyezkedése		leszakadó település(rész) en élő			vezetékes ivóvíz		csatorna az utcában		Csatornahálózatba bekötött ingatlanok száma	vezetékes gáz		áram		tömeg-közlekedés 1 km-en belül		Pormentes megközelíthető úton		Ha városi leszakadó település(rész), rozsdadövezetben[i] van-e		
		településen belül	település szélén	külterület	háztartások száma (fő)	Személyek száma (fő)	18 év alattiak száma (fő)	igen	nem	igen		nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem	igen	nem
1.	1.szegregátum (Szabó E. út - Csokonai út - 23302. sz. út)	X			36	105	25	X		X		X		X		X		X				
2.	2. szegregátum (Hősök útja - Zöldfa út - névtelen u. - belterületi határ -)		X		176	535	127	X		X		X		X		X		X				
3.	3. szegregátum (Frankel L. út - névtelen u. - belterületi határ)	X			21	75	24	X		X		X		X		X		X				
4.	4. szegregátum (II. András király út - Kisvasút út - Katalin u. - Petőfi út - névtelen u. - belterületi határ)		X		77	213	52	x		X		X		X		X		X				
5.	5. szegregátum (Forgách A. telep - Somlyói út - Kazári út -)	X			77	181	43	X		X		X		X		X		X				
	6. szegregátum (Egri u. - belterületi határ)	X			22	52	6	X		X		X		X		X		X				
	7. szegregátum (Somlyói út - névtelen u. - Teréztáró u. - Csille köz -)		X		84	177	47	X		X		X		X		X		X				

8. szegregátum (Karancs út - Kővár út - Bereczki M. u. - Felsőidegér út - névtelen u. - belterületi határ - Kővirág u.)	X			126	367	101	X	X		X	X	X	X					
9. szegregátum (Gedőczy u. - Salgó út - Füleki út - Báthory tér - Zrínyi M. út - belterületi határ)	X			183	419	112	X	X		X	X	X	X					
10. szegregátum (Határ út - Határ u. által határolt terület)	X			42	81	21	X	X		X	X		X	X				
11. szegregátum (Bátki J. u. - belterületi határ - Kisfaludy S. út)	X			72	203	39	X	X		X	X		X	X				

¹ Rozsdaövezet: Használton kívül került, vagy alulhasznosított, általában leromlott fizikai állapotban lévő és/vagy környezetszennyezéssel terhelt egykori iparterület, gazdasági terület, illetve elhagyott, használaton kívüli laktanyaterület.

Karancskeszzi

Lakosság száma: 1856

Karancskeszzi község a konvergencia régióban helyezkedik el. Településszerkezete előregedő, sok a nyugdíjas; lakosainak nagy hányada regisztrált munkanélküli. Az alacsony jövedelműek bevételének nagy része segélyekből, idénymunka díjazásából és a pénzbeli ellátásokból származik. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek és a romák, akik a település lakosságának kb. 20 %-át teszik ki. Lakásfenntartási támogatásban a község lakóinak kb. 10%-a részesül, a foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülők száma és a közfoglalkoztatásban részt vevők száma együtt meghaladja az összlakosság 15%-át. A közüzemi díjtartozások folyamatosan növekvő tendenciát mutatnak. Összességében a településen élő lakosság nagy részének vagyoni és jövedelmi helyzete igen rossznak mondható. Karancskeszzi lakosságának kb. 15%-áról mondható el, hogy mélyszegénységben él.

A községben magas az alacsony iskolai végzettségűek száma, akiket korábban a közeli ipari nagyváros, Salgótarján gyárai foglalkoztattak. Ezek bezárásának következtében a munkanélküliség rohamosan nőtt, és az érintetteknek végzettség hiányában minimális esélyük van az elhelyezkedésre.

Helyi ismereteink alapján az is elmondható, hogy az eladósodottság nemcsak a közüzemi díjtartozásokból ered, hanem az egész országra jellemző magas hitelállomány törlesztésének nehézségeiből is. Ez a tendencia a lakosság nagy részét (nemcsak a mélyszegénységben élőket) érinti.

A település külterületén (Jenőakna, Forrás út) 12 család él életvitelszerűen. A közműszolgáltatások közül csak elektromos árammal ellátott a terület, más egyéb szolgáltatás nem érhető el.

Karancskeszi

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Karancskeszi

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	1856	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	303	16,32	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	1270	68,4	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	450	24,2	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	n.a.	n.a.	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	n.a.	n.a.	2014
Lakásállomány (db)	807	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	144	17,84	2014
Csatornával nem rendelkező	201	24,91	2014
Villannyal nem rendelkező	41	5,08	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	103	12,76	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	190	15	2016
Tartósan regisztrált	68	5,4	2016
FHT-ra jogosult	75	5,6	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	111	8,7	2016
Iskolai végzettség nélkül	19	1,4	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)		14,9	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	68	5,4	2016
Tartós munkanélküliek aránya egy éven túli aránya	53	4,17	2016
0-18 éves korú gyermekek száma	464	100	2016
rgyvk gyermekek száma	221	47,62	2016

0-18 éves korúak száma: 464

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak: 221 (47,62)

Fiatalodási index: 67,3

Jegyzői adatlap szegregátumi részre vonatkozó adatszolgáltatása nem került kitöltésre.

Karancsalja

Lakosságszáma:1540

A mélyszegénységben élők száma viszonylag kevés a településen. Ezen csoport egy részét alkotják csak a roma származású emberek. Jövedelmi és vagyoni viszonyaikra általánosságban az jellemző, hogy különböző segélyekből, támogatásokból alkalmi és feketemunkából próbálnak megélni, a közüzemi szolgáltatások terén azon szolgáltatások, amelyek a szolgáltató a mérőóra levételében tud korlátozni (gáz, áram), már megszüntetésre kerültek ingatlanjaikban. Azon szolgáltatásokra, amelyek csak korlátozhatók (ivóvíz, csatornaszolgáltatás), tetemes mennyiségű, többszáz ezer forint nagyságrendű tartozást halmoztak fel. Ezen csoport tagjai használják ki az önkormányzat által évi három alkalommal adható átmeneti segélykeretet is, valamint különböző tartozásaik rendezésére egyedi kérelmekkel fordulnak a képviselő – testület felé. A községben magas az alacsony iskolai végzettségűek száma, akiket korábban a közeli ipari nagyváros, Salgótarján gyárai foglalkoztattak. Ezek bezárásának következtében a munkanélküliség rohamosan nőtt, és az érintetteknek végzettség hiányában minimális esélyük van az elhelyezkedésre. Teleszerű lakókörnyezet nincsen- az önkormányzat a HEP-ben nem jelezte.

Karancsalja

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Karancsalja

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	1553	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	196	12,62	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	983	63,30	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	374	24,08	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	1095	70,51	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában			
Lakásállomány (db)	638	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	63	9,87	2014
Csatornával nem rendelkező	124	19,44	2014
Villannyal nem rendelkező	23	3,61	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	40	6,27	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	142	14,4	2016
Tartósan regisztrált	60	6,1	2016
FHT-ra jogosult	66	6,7	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	65	6,6	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	142	12,9	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	60	5,5	2016
Tartós munkanélküliek száma 360 napon túl	47	4,8	2016
A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül			2016
0-18 éves gyermekek száma		100	2016
Rgyvk 0-18 éves	108		2016

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak: 108 fő

Fiatalodási index: 52,4

Jegyzői adatlap szegregátumi részre vonatkozó adatszolgáltatása nem került kitöltésre.

Karacsberény

Lakosságszáma: 851 fő

Semmilyen problémát nem jelzett vissza. Szegregátuma, szegregációval veszélyeztetett területe nincsen.

Karacsberény

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	851	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	79	9,28	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	529	62,16	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	243	28,55	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	580	68,16	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában			
Lakásállomány (db)	388	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	82	21,13	2014
Csatornával nem rendelkező	100	25,77	2014
Villannyal nem rendelkező	16	3,3	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	66	12,5	2014

Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	64	12	2016
Tartósan regisztrált	24	4,5	2016
FHT-ra jogosult	21	3,9	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	20	3,7	2016
Iskolai végzettség nélkül	1		2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	64	11	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	24	4,1	2016
Tartós munkanélküli egy éven túli	12		2016
0-18 éves gyermekek száma	106	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	16	1,7	2016

0-18 éves korú gyermekek száma: 106 fő

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak: 16 fő (1,7%)

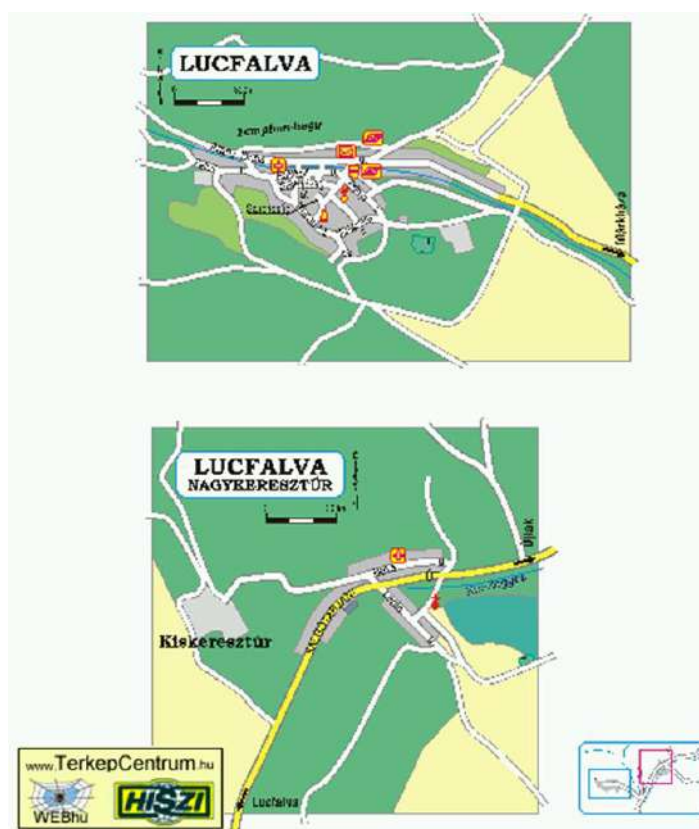
Fiatalodási index: 32,5

A jegyző a szegregátumi adatlapon nem jelölt adatokat.

Lucfalva

Lakosságszáma: 607 fő

A zsáktelepülésen a mélyszegénységben élők aránya a lakónépességen belül kb. 23%. A romák számáról a településen az elmúlt években egy alkalommal, 2008-ban készült felmérés szerint 156 roma élt, ez a lakónépességen belül kb. 23,8%. Az adatszolgáltatás önkéntes volt.

Az iskolai végzettség az egyik legfőbb társadalmi mobilitási csatorna. A lucfalvai felnőtt romák közül 57%-nak nincs meg a nyolc általános iskolai végzettsége, 39% nyolc általánost végzett, és csupán 4 fő rendelkezik szakképesítéssel, 1 fő pedig érettségivel.

Településükön is komoly probléma az eladósodás, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy több gyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki fizetés hiányában a közszolgáltatásokat. A településen 2015. évben 56 fő részére töltötték ki a védendő fogyasztói kérelemhez kapcsolódó igazolást. Védendő fogyasztói kérelmet az nyújthat be a villamos energia szolgáltatónál, illetve a gázszolgáltatónál, aki a jogszabályban meghatározott ellátásban részesül és tartozása van a szolgáltató felé. Ez alapján részletfizetést vagy fizetési halasztást kaphat.

A településen telep, szegregátum nem található, de szegregációval fenyegetett terület a Petőfi utca vége, kb. 60 fő lakossal, akik között az aktív korúak száma cca. 35 fő, akikből cca. 20 fő nem rendelkezik munkajövedelemmel, és legmagasabb iskolai végzettsége max. a 8 általános iskola. A pontos adatok felmérésére szükség volna.

Lucfalva

Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Lucfalva

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	644	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	114	17,70	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	391	60,71	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	139	21,58	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	426	66,15	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	n.a.	n.a.	n.a.
Lakásállomány (db)	226	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya			2014
Csatornával nem rendelkező	55	24,34	2014
Villanyal nem rendelkező			2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	29	12,83	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	56	14,3	2016
Tartósan regisztrált	15	3,8	2016
FHT-ra jogosult	18	4,5	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	42	10,7	2016
Iskolai végzettség nélkül	26	6,6	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	56	13,1	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	15	3,5	2016
0-18 éves gyerekek száma	79	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	101	127,8	2016

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak:101 fő, ez a 0-18 éves gyermekek arányához 127,8%.

Fiatalodási index: 82,

Márkháza

Lakosságszáma: 267

A jegyzői adatlap szerinti szegregátum, melyben jelenleg 25 lakóház van a község végén található, Rákóczi út 74-124. házsámg. A rossz életkörülmények miatt a határai növekedhetnek, így a terjeszkedés megállítása lenne a fő cél. A gyermekjóléti szolgálattal és családsegítő szolgálattal közösen kívánja a település a problémát megoldani. A lakások állaga megfelelőnek mondható, 5 lakás, ami rossz állapotban van, a tetőszerkezetei elhasználódtak. Az önkormányzat segítségével minden lakás közművesített. A közművek díját (vízdíjat) nem tudják fizetni az alacsony jövedelmek miatt. A szegregátumban 30 család él. A családok tagjai aluliskolázottak, csak 8 általános iskolai végzettséggel vagy annál kevesebb iskolai végzettséggel rendelkeznek. A szegregátumokban élő gyermekek száma: 43 fő, 100 %-a halmozottan hátrányos helyzetű, a munkaképes korosztály 90%-ban munkanélküli (aktív korú segélyezett vagy közfoglalkoztatott). Az idősek száma közöttük kevés, a szegregátumban élők koravének. Egészségi állapotuk rossz, ez a nem megfelelő táplálkozás miatt alakult ki. Alacsony iskolai végzettségük és mentális állapotuk miatt elhelyezkedésük reménytelen. Mély szegénységben kb. 4-5 család él, de a többi családban is előfordulhat, burkolt életvitelük miatt azonban ez nem igazán látszik rajtuk. Fontos feladat a szegregátumban élők részére a

munkahelykeresés, mert jövedelemszerzéssel az életkörülmények javulnának. Egészség megőrző programokkal lehetne javítani helyzetükön, az egészséges életmódra nevelést már az óvodában el kellene kezdeni, hogy az a későbbi életvitelben ne okozzon problémát, így a szegregátum megszüntethető.

Az MMSZS szakértői ellátogattak a településre, ahol nem találtak szegregátumot, hat olyan ház van, ahol beavatkozás lehetséges, de nem egybefüggő területet érint a probléma.

Márkháza

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	255	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	49	19,22	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	164	64,31	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	42	16,47	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	178	69,80	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában			
Lakásállomány (db)	113	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya			2014
Csatornával nem rendelkező	29	25,66	2014
Villannyal nem rendelkező			2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	6	5,31	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	19	11,58	2016
Tartósan regisztrált	7	4,2	2016
FHT-ra jogosult	7	4,2	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	10	6,09	2016
Iskolai végzettség nélkül	0	0	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	17	10,6	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	6	3,9	2016
Tartós munkanélküliek száma egy éven túli	3	1,8	2016
0-18 éves gyerekek száma	60	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	50	83,3	2016

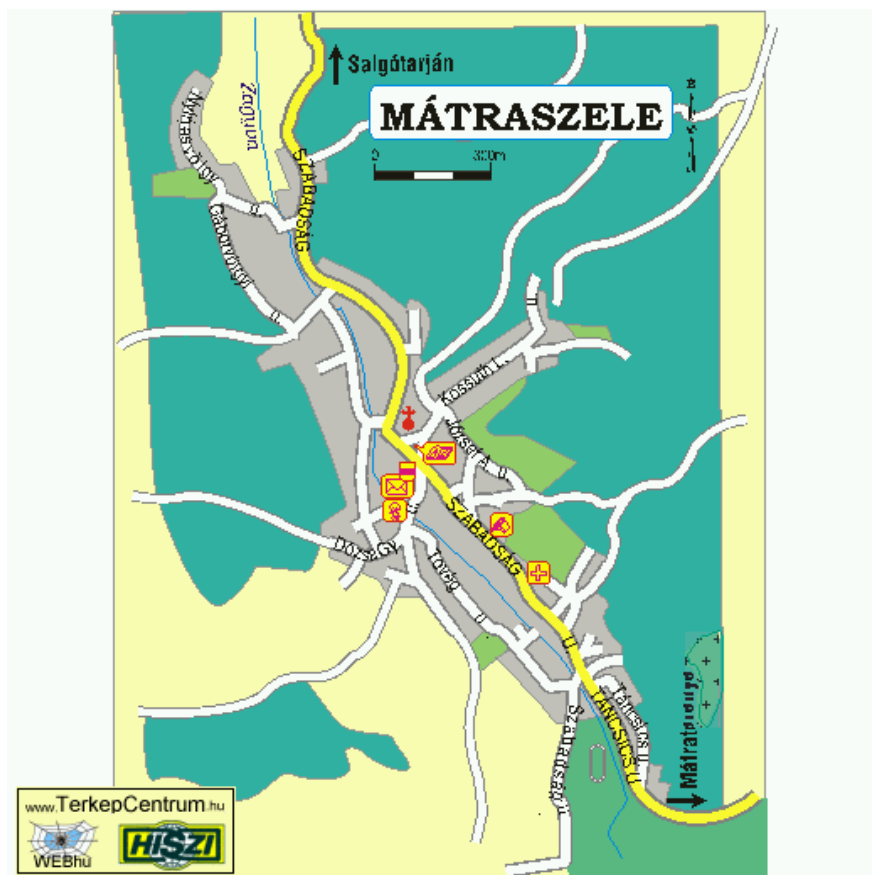
Fokozott figyelmet igényel az, hogy a 60 fő 0-18 éves korosztályból 50 fő rgyvk gyermek, ami 83.3 %-ot jelent.

Fiatalodási index: 116,7

A jegyzői adatlapon feltüntetett szegregátumról az adatokat fent elemeztük.

Mátraszele

Lakosság száma: 921

Mátraszele község területén telepek, szegregátumok, szegregációval fenyegetett területek nincsenek. A cigány lakosság által lakott telepet a rendszerváltást követően az önkormányzat felszámolta, a községben és a községhez tartozó külterületi önkormányzati bérlakásban biztosított nekik lakhatást.

Az önkormányzat rendelkezésére álló adatok alapján településünkön egy meghatározott kört érint az eladósodottság, amely áram, víz és a szemétszállítási díj elmaradásokból adódik. Az ebből adódó hátralékok rendezésére és csökkentésére a lakásfenntartási támogatásból történő levonás és szolgáltató részére történő továbbutalás lehetősége adott. Más mértékű eladósodottságra – pl. lakáshitelek miatti - vonatkozóan nem áll adat a rendelkezésünkre.

Mátraszele
Éves településstatistikai adatok 2014-es településszerkezetben

Mutató megnevezése	összesen*	%	
Lakónépesség száma	921	100	2014

Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	107	11,62	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	562	61,02	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	252	27,36	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	624	67,75	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	n.a.	n.a.	n.a.
Lakásállomány (db)	468	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	61	13,03	2014
Csatornával nem rendelkező	103	22,01	2014
Villannyal nem rendelkező	13	2,78	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	48	10,26	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	98	17,4	2016
Tartósan regisztrált	35	6,22	2016
FHT-ra jogosult	62	11,03	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	43	7,65	2016
Iskolai végzettség nélkül	2	0,3	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	98	15,7	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	35	5,6	2016
Egy éven túli munkanélküliek száma	47	8,3	2016
A 0-18 éves korúak száma	185	100	2016
Rgyvk 0-17 éves	87	47,2	2016

A 0-18 éves korú gyermekek száma: 185 fő. Ebből 87 gyermek részesül rgyvk támogatásban, ami 47,2 %-ot jelent.

Fiatalodási index:42,5

Sámsonháza

Lakosság száma: 292 fő

Elmondható, hogy a településen szegregáció nincs. Viszont az igényesen megépített, rendezett környezetben lévő családi házak sajnos egyre ritkábbak. Nemcsak a lakosság, hanem a lakóházak előregedése is jellemző. Nagy számban vannak azok a családok, akik csekély jövedelemmel rendelkeznek, vagyonnal nem. A szegény családok ingatlanai nagyon leamortizálódnak, felújításra, komfortosításra szorulnak. Elszomorító az omladozó vakolat, beázó tető, roskadozó kémények, „huzatos” nyílászárók, lepusztult kerítések látványa. A családok jövedelme igen kevés, ezek javítása önerőből lehetetlennek tűnik. Az iskolai végzettség az egyik legfontosabb társadalmi mobilitási csatorna. A sámsonházi felnőtt romák közül kb. 25 %-nak nincs meg a 8 általános iskolai végzettsége, kb. 62 % nyolc általánost végzett, szakképesítéssel 13% rendelkezik, érettségizett nincs.

Ezen a településen is komoly probléma az eladósodottság, különösen a hátrányos helyzetű, munkájukat elvesztő vagy alacsony jövedelmű, idős, vagy többgyermekes családoknak. Ez a réteg veszítheti el a lakását, válhat hajléktalanná leginkább, vagy náluk kapcsolják ki a fizetés

hiányában a közszolgáltatásokat. A településen a múlt évben 23 fő részére töltötték ki a védendő fogyasztói kérelemhez kapcsolódó igazolást.³¹

Sámsonháza

Mutató megnevezése	összesen*	%	adatforrás éve
Lakónépesség száma	289	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	47	16,26	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	168	58,13	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	74	25,61	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	184	63,67	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	n.a.	n.a.	2014
Lakásállomány (db)	155	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	29	18,71	2014
Csatornával nem rendelkező	0	0	2014
Villannyal nem rendelkező	2	1,29	2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	27	17,42	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	13	7,7	2016
Tartósan regisztrált	3	1,78	2016
FHT-ra jogosult	4	2,17	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	14	7,6	2016
Iskolai végzettség nélkül	6	3,26	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)	13	7,1	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)	3	1,6	2016
Egy éven túli munkanélküliek száma			2016
0-18 éves gyermekek száma	69	100	2016
Rgyvk 0-18 éves	48	69	2016

Fiatalodási index: 63,5 %

³¹ Védendő fogyasztói kérelmet az nyújthat be a villamos energia szolgáltatónál, ill. a gázszolgáltatónál, aki az önkormányzattól jogszabályban meghatározott ellátásban részesül és tartozása van a szolgáltató felé. Ez alapján részletfizetést vagy fizetési halasztást kaphat.³¹

Zabar

Lakosság száma: 500 fő

A településen egyre több lakást kapcsol ki a szolgáltató az áramszolgáltatásból a magas hátralék miatt. Pontos adatok azonban erre vonatkozóan nincsenek, mivel a lakók illegális áramvételezéssel „megoldják” a problémát. Ugyanez a helyzet az ivóvízzel is. Annyi különbséggel, hogy itt nem zárják ki a fogyasztót, csak szűkítik a vízvételt, de a leleményesebbek ezt is „orvosolják”. Sajnos ez a településen élő, valós probléma. Sokan élnek a védett fogyasztói státusszal, hiszen ezen fogyasztók részére jogszabály külön kedvezményeket biztosít, úgymint halasztott fizetés, részletfizetés, előrefizetés mérő felszerelése. A szolgáltató azonban a védetség időtartama alatt is kikapcsolhatja a fogyasztót, ha a vállalt kötelezettségét nem teljesíti, mivel ilyen esetben a védett fogyasztói státusz megszűnik. Többen a védetséget félreértelmezik, azt hiszik, hogy ha a védett fogyasztók nyilvántartásában szerepelnek, akkor nem kapcsolják ki az áram-, vagy gázszolgáltatásból. Arra vonatkozó adatunk nincs, hogy mennyi azon háztartás száma, ahol lakáshitel tartozás miatt adósodott el a család.

A településen három nagyobb jól lehatárolható területegység van:

Az első földrajzilag egybetartozó terület a Kossuth út, Karikás Frigyes út és Alkotmány út – az itt élők száma összesen: 132 fő -,

A második a Petőfi út, Fodor-köz és Szabadság tér az itt élők száma összesen: 200 fő -,

A harmadik pedig a Béke út, József Attila út és Ady Endre út – az itt élők száma összesen: 109 fő -.

Öt kisebb, viszonylag nagy távolságra a faluközponttól: Szőlőalja, Cifrakert, Állami gazdaság, Kútága puszta, és Malomút puszta. Az itt élők száma összesen 24 fő.

A Petőfi út a település központi része. A centrumban egy épületben van az önkormányzat, idősek klubja, kultúrotthon, posta, orvosi rendelő, gyógyszertár. Külön épületben, de szintén a centrumban van az óvoda, és a gyermekek átmeneti otthona. Ettől a központi résztől dél-keletre kb. 500 méterre helyezkedik el zsákutcáival a Kossuth, Karikás Frigyes és Alkotmány út, ami gyalogosan, kb. 15-20 perc alatt közelíthető meg. Dél-nyugatra több mint 1000 méterre az átmenő forgalmú Béke és Ady Endre út, valamint a József Attila út, ami zsákutca. Megközelíthető gyalogosan kb. 30-40 perc alatt, vagy a Nógrád Volán menetrendszerinti autóbuszjárataival. Területi elhelyezkedése miatt ezek az utcák, valamint a Szőlőalja, Cifrakert, Állami gazdaság, Kútága puszta a legperiférikusabb lakott terület. A szolgáltatásokhoz a legnehezebben tudnak hozzáférni. A fenti mutatók szerint a településen két szegregátum van és egy szegregációval veszélyeztetett terület. Közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei biztosítottak. Minden utca közművesített (vezetékes ivóvíz, csatorna, áram, vezetékes gáz). Környezet-egészségügyi veszélyeztetettség nincs. A lakásállomány öreg, falazata vályogból épült. Nem ismert a közműtartozás miatt szolgáltatásból kikapcsolt lakások száma.

Zabar

Éves településstatisztikai adatok 2014-es településszerkezetben

Mutató megnevezése	összesen*	%	adatforrás éve
Lakónépesség száma	500	100	2014
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	95	19	2014
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	273	54,60	2014
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	132	26,40	2014
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül		92,3	2014
Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában	n.a.	n.a.	2014
Lakásállomány (db)	245	100	2014
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya			2014
Csatornával nem rendelkező	77	31,43	2014
Villannyal nem rendelkező			2014
Vezetékes ivó vízzel nem rendelkező	69	28,13	2014
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-64 évesek) belül	48	17,6	2016

Tartósan regisztrált	6	2,19	2016
FHT-ra jogosult	22	0,8	2016
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül	35	12,82	2016
Iskolai végzettség nélkül	10	3,6	2016
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta)		16	2016
Tartós munkanélküliek aránya (legalább 180 napos munkanélküliek aránya)		1,9	2016
Egy éven túli munkanélküliséggel	8	2,93	2016
0-18 éves gyermekek száma	115	100	
Rgyvk 0-18 éves	78	67,82	

0-18 éves korúak száma_ 115

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma:78(67,82%)

Fiatalodási index: 72

A jegyző a szegregátumi adatlapon nem jelölt adatokat.

Képek:

12. Megnevezett fejlesztési szükségletek és igények (az adatlapok alapján)

A kiküldött MTA adatlapokon a megkeresett intézmények, szolgáltatók, önkormányzatok megjelölhették, hogy véleményük szerint melyek azok a fejlesztések (intézményfejlesztés, szolgáltatás létrehozás, bővítés, programok bevezetése, stb.), melyekkel hatékonyan lehetnek javítani a járásban élő gyermekek és családok esélyeit, helyzetét.

A beérkezett adatlapokat összegezve tapasztaltuk, hogy több esetben erre a kérdésre nem érkezett válasz. A jelzett felvetéseket, javaslatokat ebben a táblázatban foglaljuk össze intézménytípusonként, szolgáltatókként;

MTA adatlap	Fejlesztési igények
Bölcsődei adatlap	Az intézményen belül játszócsoport kialakítása, mely játéktevékenységhez kötődő, családi nevelést segítő illetve szülő és gyermek kapcsolatot erősítő szolgáltatás a bölcsődés korú gyermekek számára. Udvari játékok; Informatikai fejlesztés; Személyi feltételek javítása: pedagógus asszisztens, óvodatitkár
Óvodai adatlap	Több közös program a családokkal; Pedagógia tanácsok; Gyermeknevelési problémák megbeszélése; Több speciális fejlesztő szakember: fejlesztő pedagógus, pszichológus, logopédus, gyógypedagógus; Utazások, kirándulások; Életvezetési tanácsadás; Egészségnevelés; Adományok; Üdültetés; Nyári programok; Színházlátogatás; Szemléletformáló programok; Kézügyesség fejlesztés; Sportolási lehetőség; Előadók meghívása; Tehetséggondozó programok; Baba-mama klubok létrehozása; Néptánclemek megismertetése, nyelvi kompetencia fejlesztése; Egyéni felszerelések; Szponzorok; Fejlesztő eszközök; Háztartási ismeretek; Balesetmegelőzés; Játékos vetélkedők; Dietetikus tanácsadás; Informatikai fejlesztés, fejlesztő játékok; szabadidős programok;
Iskolai adatlap <i>Általános iskolai</i>	Tanoda típusú szolgáltatás; Közös főzés; Sportolás, filmnézés, szabás-varrás; Gazdálkodási ismeretek; Állattartás, kertészkedés; Utazó szakemberek: pszichológus, gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus, logopédus; Sporteszközök; Kézműves fejlesztés; Életvezetési tanácsadás; Művészeti foglalkozások; Családi napok; Szemléletformáló programok; Tréningek;
<i>Középiskolai</i>	Kompetencia fejlesztés; Szabadidős programok; Bűnmegelőzési, drogprevenációs programok; Fejlesztő pedagógus; Kommunikációs és kooperációs képességek fejlesztése; Esti képzések indítása; Szülői programok szervezése; Csecsemőgondozás, alapápolási feladatok; Elsősegély-nyújtási alapismeretek; Mentálhigiénés szakember; Pszichológus szakember; Szemléletváltozás; Az iskolából kimaradók számának csökkentése; Különleges bánásmódot igénylő diákok fejlesztése;
Ped.szakszolgálat	Elegendő szakember alkalmazása; Közösségi terek kialakítása; Játzóházak, baba-mama klubok kialakítása; Tematikus foglalkozások, Didaktikus fejlesztő játékok, mesekönyvek kölcsönzése;
Védőnői adatlap	Több védőnő; Tárgyi feltételek biztosítása; Gyermekorvosok, szakorvosok, fejlesztő-, gyógypedagógusok, logopédusok alkalmazása; Fogamzásgátlással ismeretek; Gazdálkodás, háztartásvezetési ismeretek elsajátítása; Mozgó szakorvosi szolgálat; Szemész, ortopéd szakorvos; Szakellátásra való beszállítás biztosítása; Biztos Kezdet gyerekház; Kisgyermekek korai fejlesztése; Szülők kompetencia fejlesztése; Háztartási ismeretek oktatása; Gyermeknevelési tanácsadás; Fejlesztő foglalkozások tartása;

Jegyzői adatlap	Munkahelyteremtés; Biztos Kezdet gyerekház; Védőnő, házi orvos jelenléte; Tanoda; Szabadidős programok; Nyári szünetidős foglalkozása; Korrepetálás; Szociokulturális környezetből adódó hátrányok csökkentése; Családtervezés, családi szerepek tanulása; Szociális kompetencia fejlesztése; Korai gyógypedagógia fejlesztés; Prevenációs programok; Célzott képességfejlesztés; Duális képzés folyamatos elterjesztése; Közösségi életre nevelés; Szünetekben gyermekfelügyelet; Sportolási lehetőség; Szabadidős programokhoz szakember; Utazó szakemberek; Családi közösségi napok szervezése; Krízisközpont létrehozása csoportos foglalkozásokra; Szociális készség fejlesztés;
ESZK	Szabadidős tevékenységek gyermekek részére; Közösségi mosási lehetőség, ahol nincs víz; Családterapeuta; Pszichológus Jogi tanácsadás; Gyógypedagógiai fejlesztés gyerekeknek; Közösségformáló programok; Közösségi tér; Önálló életviteli képzések; Kertgazdálkodás; Gyermekotthonok, anyaothonok, zárt intézmények hiánya; Háztartási tanácsadás; Szociokulturális környezet javítása; Adósságrendezés; Higiéniai körülmények javítása; Szemléletformálás; Gyermekek szüneti foglalkoztatása; Családtervezés; Fogamzásgátlás, preventív foglalkozások – drog, bűnmegelőzés; Szolgálat feltételeinek javítása; Pénzkezelési ismeretek; Kreativitás fejlesztése; Továbbtanulási lehetőség; Felnőttképzési lehetőség; Lakáskörülmények javítása; Mobil pedagógiai, fejlesztőpedagógiai, gyógypedagógiai segítség. Jogi segítségnyújtás helyben; Pszichológiai szolgáltatás; Életviteli tanácsadás; Közösségformáló programok; Közösségi tér; Adósságkezelés, Programok bevezetése, közösségfejlesztő és egyéni csoportfoglalkozások. Szabadidős, kézműves tevékenység; Baba-mama klub; Szülői klubok; Utazó gyógypedagógus; Gyermekpszichológus; Programok bevezetése, közösségfejlesztő és egyéni csoportfoglalkozások; Fiatalokkal való beszélgetés; Sportversenyek; Pótvizsgára felkészítő.

13. Civil szervezetek

A Salgótarjáni járásban szinte minden településen van olyan bejegyzett civil szervezet, amely tevékenységében kapcsolódhat projektünk valamely eleméhez.

Fontos feladat feltérképezni a jelenleg is működő szervezeteket és bevonni őket programjainkba, akár együttműködő partnerként, akár a tagjai közül megtalálni azokat, akik önkéntesként segítik a gyerekesély program megvalósulását.

Bejegyzett civil szervezetek (Salgótarjáni járás)

SZERVEZET NEVE	CIME	TEVÉKENYSÉG
Bárnai Asszonyok és Barátok Egyesülete	3126 Bárna, Petőfi út 15.	nincs bejegyezve
Bárnai Földtulajdonosi és Természetvédelmi Vadásztársaság	3126 Bárna, Csókás út 26.	sport
SZERKŐ VADÁSZTÁRSASÁG	3126 Bárna, Dózsa út 57.	sport
ARS LONGA NONPROFIT MŰVÉSZETI EGYESÜLET	3132 Cered, Kossuth út 28.	kulturális
Ceredi Általános Iskola Gyermekeiért Egyesület	3123 Cered, Kossuth út 49.	szociális
Ceredi Lovassport Egyesület	3123 Cered, Rózsafa út 12.	kulturális
Ceredvölgye Horgászegyesület	3123 Cered, Jókai út 19.	nincs bejegyezve
Ceredvölgye SE	3123 Cered, Jókai út 3.	nincs bejegyezve
Első Medvesaljai Horgászegyesület	3123 Cered, Jókai út 3.	szabadidős és hobbi
MEDVESALJA VADÁSZTÁRSASÁG	3123 Cered, Jókai út 3	környezetvédelmi
Medvesaljai Kistérségért Egyesület	3123 Cered, Jókai út 3.	kulturális
MTTSZ Cered Tömegsport Klub	3123 Cered,	nincs bejegyezve
"Tarnamenti Hagyományörző és Kulturális Egyesület"	3123 Cered, Jókai út 3.	kulturális
TÉBA LOVAS EGYESÜLET	3123 Cered, Ady E. út 1.	sportk
Egyházas Sport Egyesület	3185 Egyházasgerge, Vöröshadsereg út 32.	sport
Egyházasgerge Polgárörtség	3185 Egyházasgerge, Fő út 20.	nincs bejegyezve
Egyházasgergei Fiatalok Egyesülete	3185 Egyházasgerge, Kossuth út 1	kulturális
Egyházasgerge Sportjáért KH. Alapítvány	3185 Egyházasgerge, Sporttelep	nincs bejegyezve
Etes Községi Polgárör Egyesület	3136 Etes, Rákóczi út 94	polgári védelmi, tűzoltási
Etesi Művészeti és Hagyományörző Egyesület	3136 Etes, Rákóczi út 90.	kulturális
Nógrád Megyei Pálinkabarátok Köre	3136 Etes, Rákóczi út 90.	szabadidős és hobbi
Tömegsport Klub Etes	3136 Etes, Rákóczi út 43.	nincs bejegyezve
Etes Községért Közalapítvány	3136 Etes, Rákóczi út 94.	nincs bejegyezve
Karancs környék Szociális Alapítvány	3136 Etes, Rákóczi út 90.	nincs bejegyezve
Támasz az Embernek Támasz a Természetnek Közhasznú Alapítvány	3138 Ipolytarnóc, külterület (H.szám 039)	nincs bejegyezve
Mester Ferencné Emlékére Közalapítvány	3138 Ipolytarnóc, Határ út 5.	nincs bejegyezve
Községi Sportegyesület	3138 Ipolytarnóc, Határ út. 5.	Nincs adat
Ipolytarnóc község Polgárör- Szervezet	3138 Ipolytarnóc, Felszabadulás út 5.	egyéb
Ipolytarnóc Sportegyesület	3138 Ipolytarnóc, Felszabadulás út 5.	nincs bejegyezve
Nógrádi Geopark Egyesület	3138 Ipolytarnóc, Külterület, 039. hrsz.	környezetvédelmi
Karancsaljai Polgárör Egyesület	3181 Karancsalja, Rákóczi út 174.	nincs bejegyezve
Karancsaljai "Rozmaring" Nyugdíjas Egyesület	3181 Karancsalja, Rákóczi út 174.	kulturális
Karancsaljáért alapítvány	3181 Karancsalja, Rákóczi út 174	Nincs adat
Értékteremtő Fiatalokért Egyesület	3137 Karancsberény, Petőfi út 67.	kulturális
Karancsberény Községi Polgárör Egyesület	3137 Karancsberény, Petőfi út 67	egyéb
Karancsberényi Bérkilövő Vadásztársaság	Karancsberény, Rákóczi út 44.	sport

Karancsberényi Lovas Klub	3137 Karancsberény, Petőfi út 12.	sport
Reménység Nyugdíjasklub	3137 Karancsberény, Rákóczi út 106.	egyéb
Sportkör Karancsberény	3137 Karancsberény, Rákóczi út 118.	sporttevékenység
Karancskeszi Községért Közalapítvány	3183 Karancskeszi, Fő út 69	nincs bejegyezve
Karancs Természetjáró és Védő Egyesület	3183 Karancskeszi, Széchenyi út 31.	nincs bejegyezve
Karancskeszi Demokratikus Kör	3183 Karancskeszi,	nincs bejegyezve
Karancskeszi Községi Vadásztársaság	3183 Karancskeszi, Szabadság út 27.	nincs bejegyezve
Karancskeszi Polgárőr Egyesület	3183 Karancskeszi, Fő út 69.	egyéb
Karancskeszi Sportegyesület	3183 Karancskeszi, Széchenyi út 55.	sporttevékenység
Karancs-völgye Vidékfejlesztő és Faluépítő Közhasznú Egyesület	3183 Karancskeszi, Fő út 55.	településfejlesztési
BARTEL Motorsport Egyesület	3182 Karancslapujtő, Táncsics út 16.	sport
Dobroda- és Ménes-völgyi Mikrotérség Térség-árkóztatási és -fejlesztési Egyesülete	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 95.	Nincs adat
Duci Csapat	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 95.	kulturális
E-7 Postagalamb Sport Egyesület	3183 Karancslapujtő, Ady Endre út 19.	sport
Karancs Kincse közhasznú egyesület	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 95.	kulturális
Karancs Modellező és Szabadidő Egyesület	3182 Karancslapujtő, Szabadság út 17.	szabadidős és hobbi
KARANCS MOTOR BK Egyesület	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 3.	szabadidős és hobbi
Karancslapujtő Községi Sportegyesület	3182 Karancslapujtő, Sport út 18.	nincs bejegyezve
Karancsvölgyi Jötevek Egyesülete	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 215.	szociális
Karancsvölgyi Roma Fiatalokért Egyesület	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 95.	kulturális
KIÁLTÓ SZÓ CIVIL EGYESÜLET	3182 Karancslapujtő, Honvéd út 41.	kulturális
Mocsáry Antal Körzeti Általános és Művészeti Iskola kcsport Egyesület	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 70.	sport
Nyárutó Nyugdíjas Klub	3182 Karancslapujtő, Petőfi út 34.	kulturális
"Zrínyi Miklós" Lövész Klub	3182 Karancslapujtő, Petőfi út 2.	sport
Karancslapujtőért Alapítvány	3182 Karancslapujtő, Rákóczi út 95.	nincs bejegyezve
Profectus Vidékfejlesztési Alapítvány	3182 Karancslapujtő, Cinegés út 3.	egyéb
Faluszépítő Egyesület	3163 Karancsság, Alkotmány út 2	Nincs adat
Karancssági Templomért Alapítvány	3163 Karancsság, Mikszáth ut 22.	egyéb
Karancssági Uj Iskoláért Alapítvány	3163 Karancsság, Kossuth út 27	nincs bejegyezve
CSODALABDA Kulturális és Szabadidősport Egyesület	3163 Karancsság, Palóc út 55.	oktatási
EGYÜTT A KÖZJÓÉRT Egyesület	3163 Karancsság, Felszabadulás út 33.	településfejlesztési
Karancssági Sportegyesület	3163 Karancsság, Kossuth út 64.	sport
Karancsvölgyi Cigányokért Egyesület	3163 Karancsság, Hunyadi út 13.	egyéb
Nógrádi FalvakTudás-központ Egyesülete	3163 Karancsság, Kossuth út 64.	egyéb
Polgárőr Egyesület Karancsság	3163 Karancsság, Kossuth út 64.	nincs bejegyezve
Acélgyári Szabadidő Sporthorgász Egyesület	3127 Kazár, Diófa út 13.	sport
Kazár Község Sportegyesület	3127 Kazár, Tanács út 1.	sport
"Kazár Nyugdíjasaiért"Egyesület	3127 Kazár, Kossuth ut 96.	sport
Kazári Faluszépítő és Hagyományőrző Egyesület	3127 Kazár, Damjanich út 3.	kulturális
Kelet Nógrád Megyei Falugazdász Egyesület	Kazár, Rákóczi ut 12.	nincs bejegyezve
Kobak Motorsport Club	3127 Kazár, Diófa út 13.	sport
Kulturális és Környezeti Értékvédő Egyesület	3127 Kazár, Kossuth út 17.	kulturális
ÖTLET-HAZ Vállalkozói Tanácsadó Egyesület	3127 Kazár, Kossuth utca 68.	egyéb
Polgárőr Egyesület Kazár	3127 Kazár, Hunyadi út 6.	nincs bejegyezve
SOLUM Vidékfejlesztési Egyesület	3127 Kazár, Diófa út 13.	szabadidős és hobbi
"TIZEN5LET" Ifjúsági	3127 Kazár, Diófa út 13.	egyéb

Közhasznú Egyesület		
8 Palóc Mikrotérségi Egyesület	3127 Kazár, Tanács út 1.	településfejlesztési
A Magyar Hajózás Múltjáért és Jövőjéért Alapítvány	3127 Kazár, Petőfi út 2.	nincs bejegyezve
Kazár Iskoláért Alapítvány	3127 Kazár, Szabadság ut 3.	kulturális
Kazári Óvodásokért Alapítvány	3127 Kazár, Móricz Zsigmond út 17.	nincs bejegyezve
Egyesült Erő Mg.Tsz. Vadásztársaság	3161 Kishartyán, Tugár út 1.	sport
Faluvédő Kulturális és Szabadidő Egyesület	3161 Kishartyán, Dózsa út 21.	kulturális
Kishartyán Polgárőrség	Kishartyán, Rákóczi út 7o.	nincs bejegyezve
Kövölgy Lovas Egyesület	3161 Kishartyán, Kövölgy tanya 073.	sport
Mátra-Karancs Club Postagalambsport Versenyterület	3131 Kishartyán, Rákóczi út 73.	sport
Megyervölgye Vadásztársaság	3161 Kishartyán, Kossuth út 2.	sport
Kishartyán Községért Közalapítvány	3161 Kishartyán, Rákóczi út 70.	nincs bejegyezve
Litke Iskoláért Alapítvány	3186 Litke, Arany J. út 6.	nincs bejegyezve
Litke Egészséges Környezetéért Közalapítvány	3186 Litke, Kossuth út 31.	Nincs adat
„Litkei Szent Kereszt” Alapítvány	3186 Litke, Dózsa út 46.	Nincs adat
Litkei ÖTE	Litke,	nincs bejegyezve
Kis-Zagyva-Völgyi épületek Szövetsége	Lucfalva,	településfejlesztési
Lucfalvai PolgárőrEgyesület	3129 Lucfalva, Rákóczi út 38.	polgári védelmi, tűzoltási
CINKA Közalapítvány	3129 Lucfalva, Rákóczi út 87.	nincs bejegyezve
Reménysugár Alapítvány	3129 Lucfalva, Rákóczi út 83.	nincs bejegyezve
MASZK Művészeti és Kulturális Egyesület	3142 Mátraszele, Szabadság út 94.	kulturális
Mátraszelei Asztalitenisz Sportegyesület	3142 Mátraszele, Szabadság út 65.	sport
Mátraszelei Község Önkéntes Tűzoltó Egyesület	Mátraszele, Szabadság ut 46.	környezetvédelmi
Mátraszelei Sport Egyesület	3142 Mátraszele, Szabadság út 65	sport
WING TSUN KUNG FU CLUB	3142 Mátraszele, Gáborvölgy út 46	sport
Mátraszele Jövőjéért Közalapítvány	3142 Mátraszele, Szabadság út 65.	kulturális
Mihálygergéért Alapítvány	3184 Mihálygerge, Rákóczi út 40.	nincs bejegyezve
Egymásért Nebántsvirág Egyesület	3184 Mihálygerge, Béke utca 9.	egyéb
F.C. Junior Sportegyesület	3184 Mihálygerge, Rákóczi út 98.	sport
Folt Kulturális Egyesület	3184 Mihálygerge, Rákóczi utca 14.	kulturális
Gergei SE	Mihálygerge,,	sport
JÁZMIN Egyesület Mihálygerge	4 Mihálygerge, Rákóczi út 26.	egyéb
Mihálygerge Községi Önkéntes Tűzoltó Egyesület	4 Mihálygerge, Rákóczi út 40.	polgári védelmi, tűzoltási
Mihálygergei Sport Egyesület	4 Mihálygerge, Rákóczi út 40.	sport
50 év a Gyermekünkért	3075 Nagybárkány, Ifjuság út 21.	nincs bejegyezve
Nagybárkányi Diáksport Egyesület	3075 Nagybárkány, Általános Iskola	sport
Csikóhal Ifjúsági Lovastúra és Horgász Egyesület	3129 Nagykeresztúr, Krakkópuszta 0203.hrsz	sport
Nagykeresztúrért Alapítvány	3129 Nagykeresztúr, Salgótarjáni út 1.	kulturális
Rákócziabányai Nők a Jövőért Egyesület	3151 Rákócziabánya, Fő tér 8.	egészségügyi
A "Háztartások Foglalkoztatásáért" Alapítvány	3100 Salgótarján, Bajcsy-Zsilinszky út 16-18.	civil információs centrum, adományosztás, érdekképviselő
ABIGÉL Közhasznú Egyesület	3100 Salgótarján, Arany János út 23. fsz/2.	egészségügy
Belszervi Betegek Salgótarjáni Egyesülete	3100 Salgótarján, Rákóczi út 13.	egészségügy
FÉNYSUGÁR KIWANIS KLUB Egyesület	3100 Salgótarján, Kassai sor 40.	egészségügy
Jövő-Kép Egyesület	3100 Salgótarján, Kisfaludy Sándor út 13.	szociális
Kapocs Gyermek, Szülők és Nevelők Természetbarát és Tájvédelmi Egyesület	3100 Salgótarján, Ybl M. út 47. 1/2.	szociális
Kistérség Rászorultjaiért Egyesület	3100 Salgótarján, Fő tér 5.	szociális

Mozgáskorlátozottak Egymást Segítők Egyesülete	3100 Salgótarján, Fő tér 5.	szociális
Nyugdíjasok Nógrád Megyei Képviselőlete	3100 Salgótarján, Fő tér 5.	szociális
Palócokért Egyesület	3100 Salgótarján, Bajcsy-Zsilinszky út 16-18.	szociális
Salgótarjáni Hétszínvirág Egyesület	3100 Salgótarján, Acélgári út 63.	szociális
Tábita Egészségügyi, Szociális és Hospice Egyesület	3100 Salgótarján, Bajcsy-Zsilinszky út út 16-18.	szociális
Tálatum Egyesület	3100 Salgótarján, Fő tér 5.	szociális
Vakok és Gyengénlátók Nógrád Megyei Egyesülete	3100 Salgótarján, Bartók Béla út 10.	szociális
Szervezet neve	Székhely	
Adj Esélyt a Salgótarjáni Illyés Gyuláné Általános Iskola és Speciális Szakiskola gyermekeiért	3100 Salgótarján, Béke körút 38.	szociális
Szent Lázár Lovagrend Salgótarjáni Szent Ilona Józsolgálati Alapítvány	3100 Salgótarján, Pécskő út 12/B. II/23.	szociális
Bálint és Társai Lövész Egyesület	3100 Salgótarján, Fáy András körút 88. II/3.	sporttevékenység
LARA Fitness és Testépítő Sport Egyesület	3100 Salgótarján, Medves körút 53. IV/18.	sporttevékenység
Zagyvapálfalvai Oláh Bokszt Sport Egyesület	3100 Salgótarján, Zöldfa út 5.	sporttevékenység
Nógrád Megyei Asztalitenisz Szövetség	3100 Salgótarján, Bartók Béla út 10	sporttevékenység
Harcművészetek és Tömegsportok Salgótarjáni Egyesülete	3100 Salgótarján, Móricz Zs. út	sporttevékenység
KRÉTAKÖR Alapítvány	3100 Salgótarján, Löwy Sándor út 2.	kulturális
Gyermekmosoly Alapítvány	3100 Salgótarján, Meredek út 5.	kulturális
Csillagszem Közhasznú Alapítvány	3100 Salgótarján, Acélgári út 3/b.	kulturális
Gyermekkert a Gyermekekért Egyesület	3100 Salgótarján, Gyermekkert út 1.	oktatási
Napsugarat a gyermekeknek Egyesület	3100 Salgótarján, Füleki út 47.	oktatási
Nógrádi Autizmus Alapítvány	3100 Salgótarján, Arany János út 23. VIII/1.	kulturális
Nógrádi Mecénás Alapítvány	3100 Salgótarján, Rákóczi út 36.	kulturális
Baglyasaljai Fiatalok Köre	3100 Salgótarján, Petőfi út 96.	kulturális
Uzho Jilo - Tiszta Szív Oktatási, Kulturális Közhasznú Egyesület	3104 Salgótarján, Csokonai út 126.	egyéb-hátrányos helyzetű fiatalok felzárkóztatásának segítése
Ha-Jó Gyermek-és Ifjúságsegítő Egyesület	3100 Salgótarján Ötvözetgyár út 13.	szociális kallódó gyermekek napközbeni ellátása
Gyermekekért Baráti Kör	3100 Salgótarján, Fő tér 5.	szabadidős, közösségi programok szervezése
Kistérség Rászorultjaiért Egyesület	3100 Salgótarján, Főt tér 5.	szociális
Kohász Művelődési Központ Egyesület	3100 Salgótarján, Dózsa Gy. út 1.	kulturális
Magyar Vöröskereszt Nógrád Megyei Szervezete	3100 Salgótarján, Játszó út 2.	szociális, adományozás
Nógrád Ifjúságáért Gyermek-és Ifjúsági Alapítvány	3109 Salgótarján, Medvesi út 9.	kulturális
Palóc Hálózati Szövetség	3100 Salgótarján, Fő tér 5.	közösségi, társadalmi tevékenység
Salgótarjáni Néptánc-művészetért Közalapítvány	3100 Salgótarján, Meredek út 7.	kulturális
Palóc Nők a holnapért	3104 Salgótarján, Szécsényi út 27.	közösségi, társadalmi tevékenység

Tarjáni Szabadidősport Klub Szabadidő-és Diáksport Egyesület	3100 Salgótarján, Virágos út 13.	sport, szabadidős
Faluszépítő és Művelődő Egyesület	3162 Ságújfalu, Dózsa György út 13.	kulturális
Ságújfalui Községi SE	3162 Ságújfalu, Zrínyi utca 1.	nincs bejegyezve
Ságújfalui "VÉDANGYAL" Közalapítvány	3162 Ságújfalu, Dózsa György út 15.	egészségügyi
Sámsonházaért Alapítvány	3074 Sámsonháza, Rákóczi út 4.	nincs bejegyezve
Sámsonháza Nemzetiségi Szövetség	3074 Sámsonháza, Rákóczi út 2.	nincs bejegyezve
Sámsonháza Polgárőrség Bűnmegelőzési Vagyonvédelmi Egyesület	3074 Sámsonháza, Rákóczi út 42.	egyéb
ARANY TIGRIS TAEKWONDO SPORTEGYESÜLET	3121 Somoskőújfalu, Szondi út 23./A/1.	sporttevékenység
DIDAKTIKA Egyesület	3121 Somoskőújfalu, Kilátó út 66.	oktatási
Minőségi Élet az Éveknek Egyesület	3121 Salgótarján-Somoskőújfalu, Semmelweis út 1.	egészségügyi
Somosi Kertbarát Kör	3121 Somoskőújfalu, Somosi út 103.	egyéb
Somosi Környezetnevelési Központ	3121 Somoskőújfalu, Köztársaság út 22.	oktatási
Somosi Kultúraért Egyesület	3121 Somoskőújfalu, Somosi út 103.	kulturális
Somosi Tekebarátok Köre	3121 Somoskőújfalu, Sport út 12-14.	Sport
Somvirág Közhasznú Egyesület	3121 Somoskőújfalu, Székely Bertalan út 11.	szabadidős és hobbi
Csemete CsaNa Alapítvány	3121 Somoskőújfalu, Kodály köz 4.	kulturális
SOMOSI ÓVODAÉRT ALAPÍTVÁNY"	3121 Somoskőújfalu, Somosi út 99.	nincs bejegyezve
Borókás Vadásztársaság	3131 Sóshartyán, Dózsa Gy. út 1.	sport
MESTER MOTORSPORT CLUB	3131 Sóshartyán, Dózsa u. 26.	sport
Sóshartyán Polgárőrség Bűnmegelőzési Egyesülete	3131 Sóshartyán, Dózsa György út 1.	egyéb
Sóshartyáni Faluszépítő Egyesület	3131 Sóshartyán, Dózsa György út 1.	környezetvédelmi
Sóshartyáni Pedagógusok és Barátaik Egyesülete	3131 Sóshartyán, Petőfi út 39-43.	kulturális
Szilaspogony Bérkilövő Vadásztársaság	3125 Szilaspogony, Rákóczi út 36.	sport
Szilaspogony-Zabar Földtulajdonosok Bérkilövő Vadásztársaság	3125 Szilaspogony, Rákóczi út 36.	sport
Nyugdíjasokért és a Fiatalok Jövőjéért Alapítvány	Vizslás, Kossuth út 88.	nincs bejegyezve
„Jó Palócok Vizslásért"	3128 Vizslás, Polgmest.Hiv, Kossuth út 69.	környezetvédelmi
MTTSZ Vizslás Technikai és Tömegsport Klub	3128 Vizslás,	sport
Összefogás Közhasznú Egyesület	3128 Vizslás, Dózsa György utca 45.	szociális
RIGÓ Motorsport	3078 Vizslás-Újlak, Május 1. út 8.	sport
Salgótarjáni Pedagóguskórus	3128 Vizslás, Bartók Béla út 7.	nincs bejegyezve
Vizslási Községi SE	3128 Vizslás,	sport
Községi Polgárőrség Vizslás	3128 Vizslás,	nincs bejegyezve
Egészségjavító Meditációs Egyesület	3128 Vizslás, Mező Imre út 3.	egészségügyi
Vizslási ÖTE	3128 Vizslás	polgári védelmi, tűzoltási
Vizslás Atlétikai Club	3128 Vizslás, Bartók Béla út 12.	sport
Vizslási Óvodásokért Alapítvány	3128 Vizslás, Kossuth út 50.	nincs bejegyezve
Szerencsepatkó Lovas Egyesület	3128 Vizslás, Iskola utca 15.	nincs bejegyezve

14. Jelenlegi forrástérkép

Az összefoglaló az Egységes Monitoring és Információs Rendszer (EMIR) 2016.07.30-i adatai alapján készült. A statisztikai alapadatok a MATÉRIA magyar közigazgatási térinformatikai adatbázisból származnak, amely a Központi Statisztikai Hivatal T-STAR adatbázisából, népszámlálási adatokból és a Belügyminisztérium választási adatbázisából válogatott integrált adatokat tartalmazza. Az adatbázis alapján a Salgótarjáni járás 2007-2013 között az alábbi támogatásokat nyerte el:

Statisztikai alapadatok

	Salgótarjáni kistérség	Országos (kistérség) átlag	Országos adat
Települések száma	23	18	3 145
Főváros	0	0	0
Megyei jogú városok száma	1	0	23
Városok száma	0	2	265
Nagyközségek száma	0	1	155
Községek száma	22	15	2 701
Lakosságszám	64 192	57 144	10 057 312
Foglalkoztatottak száma	22 719	20 966	3 690 045
Működő vállalkozások száma	3 821	4 024	708 307
Regisztrált munkanélküliek száma	4 297	2 362	415 783
1000 lakosra jutó lakások száma	440	0	421
1000 lakosra jutó vállalkozások száma	60	0	70
Oktatási intézmények száma	35	30	5 306

Béerkezett és támogatott ÚMFT pályázatok

	Salgótarjáni kistérség	Országos (kistérség) átlag
Béerkezett pályázatok száma	871	760
Igényelt támogatási összeg (Ft)	61 736 649 658	97 970 535 050
Támogatott pályázatok száma	447	401
Megítélt támogatási összeg (Ft)	33 256 535 987	58 670 835 261
Leszerződött pályázatok száma	438	394
Szerződéssel lekötött összeg (Ft)	32 887 091 766	55 421 555 044
Megkezdett kifizetések száma (pályázat)	871	760
Kifizetett támogatási összeg (Ft)	32 545 536 629	52 401 324 047

Pályázatok számának megoszlása operatív programonként (db)

Operatív program	Beérkezett pályázatok Salgótarjáni kistérség	Beérkezett pályázatok Országos (kistérség) átlag	Támogatott pályázatok Salgótarjáni kistérség	Támogatott pályázatok Országos (kistérség) átlag
ÁROP	10	6	9	5
EKOP	1	1	0	1
ÉMOP	171	30	82	13
GOP	242	243	130	139
KEOP	70	66	35	37
KÖZOP	1	5	1	4
TÁMOP	346	215	170	104
TIOP	30	21	20	14
Összesen:	871	587	447	317

Igényelt és megítélt támogatási összeg megoszlása operatív programonként (Ft)

Operatív program	Beérkezett pályázatok Salgótarjáni kistérség	Beérkezett pályázatok Országos (kistérség) átlag	Támogatott pályázatok Salgótarjáni kistérség	Támogatott pályázatok Országos (kistérség) átlag
ÁROP	370 689 141 Ft	376 056 993 Ft	348 926 517 Ft	328 776 429 Ft
EKOP	50 000 000 Ft	1 090 965 298 Ft	0 Ft	840 792 695 Ft
ÉMOP	18 372 183 157 Ft	3 126 473 801 Ft	10 150 151 066 Ft	1 671 297 282 Ft
GOP	11 412 116 740 Ft	9 879 083 979 Ft	5 001 678 612 Ft	6 117 112 942 Ft
KEOP	14 655 201 066 Ft	14 594 582 934 Ft	7 720 402 545 Ft	10 276 840 721 Ft
KÖZOP	47 500 000 Ft	35 874 307 507 Ft	95 000 000 Ft	18 578 488 516 Ft
TÁMOP	10 862 680 727 Ft	11 342 772 446 Ft	5 790 025 463 Ft	7 360 645 034 Ft
TIOP	5 966 278 827 Ft	4 799 665 520 Ft	4 150 351 784 Ft	3 681 834 145 Ft
Összesen:	61 736 649 658 Ft	81 083 908 478 Ft	33 256 535 987 Ft	48 855 787 764 Ft

10 legnagyobb támogatott projekt

Alintézkedés / Település Pályázó neve / Projekt megnevezése:	Megítélt támogatás (Ft):
KEOP 1.1.1/2F/09-11 Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek fejlesztése Salgótarján KELET-NÓGRÁD TÉRSÉGI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TÁRSULÁS Kelet-Nógrád Térségi Hulladékgazdálkodási Rendszer fejlesztése	3 248 691 935,00
TIOP 2.2.6-12/1B Struktúraváltás támogatása a járó- és fekvőbeteg ellátás fejlesztésével Salgótarján Szent Lázár Megyei Kórház A Szent Lázár Megyei Kórház infrastrukturális fejlesztése a magasabb színvonalú betegellátás érdekében	2 043 903 571,00
ÉMOP 5.1.1 Közúti elérhetősége javítása Salgótarján Magyar Közút Nonprofit Zrt. Térségi elérhetőség javítása a 2303., 2304., 23102., 23103., és 23104. j. utakon	1 493 813 049,00

Alintézkedés / Település Pályázó neve / Projekt megnevezése:	Megítélt támogatás (Ft):
KEOP 1.1.1/C/13 Települési szilárdhulladék-gazdálkodási rendszerek eszközparkjának fejlesztése, informatikai korszerűsítése Salgótarján KELET-NÓGRÁD TÉRSÉGI HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI TÁRSULÁS Kelet-Nógrád hulladékgazdálkodási rendszer fejlesztése eszközbeszerzésekkel	1 127 052 222,00
ÉMOP 3.1.2/C-09-2f Megyei jogú városok integrált rehabilitációja Salgótarján Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata Salgótarján városközpontjának funkcióbővítő rehabilitációja	1 110 160 838,00
TIOP 3.1.1-08/1 A TISZK rendszerhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések Salgótarján Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Nógrád megyei TISZK infrastrukturális fejlesztése	898 200 000,00
GOP 2.1.3-12 Komplex technológia fejlesztés és foglalkoztatás Salgótarján Magyar Közút Nonprofit Zártkörűen Működő Részvénytársaság Technológiai megújulást jelentő eszközbeszerzés és sótároló-fejlesztés több telephely vonatkozásában.	889 482 353,00
KEOP 5.6.0/E/15 Egészségügyi eszközök energia-megtakarítást célzó beszerzésének támogatása Salgótarján SZENT LÁZÁR MEGYEI KÓRHÁZ Energia-megtakarítást célzó eszközbeszerzés 2. köre a Szent Lázár Megyei Kórházban	631 842 282,00
ÉMOP 2.1.1/A-12-k2 Kiemelt turisztikai termék - és attrakciók fejlesztése Salgótarján Salgótarján Megyei Jogú Város Önkormányzata „GeoTur” - A Novohrad - Nógrád Geopark ökoturisztikai fejlesztése	614 015 275,00
GOP 1.1.1-11 Piacorientált kutatás-fejlesztési tevékenység támogatása Salgótarján TITURÁNIA Korlátolt Felelősségű Társaság Információtechnológiai kutatásokon alapuló innovatív nyelvoktatási keretrendszer fejlesztése	562 638 000,00

Összefoglalás

A területi egyenlőtlenségek csökkentését célzó intézkedések alapvetően a leghátrányosabb helyzetű, leszakadó térségek problémáit kezelik. Elsősorban szolgáltatások létrehozására, illetve a meglévő, de nem megfelelően működő szolgáltatások megerősítésére, elérhetőségének fejlesztésére teszünk lépéseket a beadandó pályázat során.

A gettótelepüléseken, mélyszegénységben élők (jelentős részben romák) felzárkóztatását célzó intézkedésekre vonatkozó javaslatok lokális programokat fogalmazzak meg, a többszörös kirekesztettséggel küzdő (aluliskolázott, tartósan munkanélküli, szegény), szegregált kistelepülésen vagy városrészben élő családokkal kapcsolatban.

A tervező munka során kiemelt figyelmet fordítottunk a szegénységi kockázattal sújtott települések bevonására.

Folyamatosan nyomon követtük a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számát, arányát a 0-18 éves korosztály körében egy-egy település esetében.

Figyelmet fordítottunk arra, hogy felmérjük a településen élők iskolai végzettségét, összevetve a munkanélküliségi mutatókkal - és megállapításokat tegyünk a szoros összefüggésre, miszerint minél képzetlenebb valaki, annál inkább ki van téve a munkanélküliségi kockázatnak.

Megnéztük a lakhatás helyzetét, bejártuk a szegregátumokat, a gettósodó településrészeket, a gettósodó falvakat. Figyelemmel kísértük a fiatalodási index mutatóit. A tervezőmunka során megtapasztaltuk, hogy a helyi esélyegyenlőségi programok több esetben nem tartalmaznak fontos adatokat, megállapításokat, intézkedéseket, és emiatt nem tudtuk őket felhasználni teljes körűen a munkánk során.

Az adatgyűjtés sem ment zökkenőmentesen, hiszen a járás 29 településből áll és sok helyen körjegyzőség van, vagy nincsen főállású polgármester.

A visszaérkező adattáblák sok esetben nem kerültek teljes körűen kitöltésre. A 2011-es szegregátumi adatokat nem tudták bekérni az önkormányzatok, mert a KSH-nál ezért fizetniük kellett volna (kivétel Salgótarján). Így hagyatkoztunk az MMSZ szakértői stábjára, valamint a 2001-es KSH adatokra, és a jegyzői adatlapokból nyert információkra.
